

ПОЛИТИКИНИ

ЗАБАВНИК

20. 6. 1986. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVIII • 150 ДИН. • БРОЈ 1799

AMBASSADEURS

СПОРЕДНИ ХОБИ ТУЛУЗА ПОТРЕКА

Фирма

Веровати или не!

ПЛЕМНИКИ

СУ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ ЈЕЛИ НОЖЕВИМА И ТО ИЗ ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСУДЕ. КАД БИ ПОПИЛИ МАЛО ВИШЕ ВИНА, ЧЕСТО ЈЕ ДОЛАЗИЛО ДО ОБРАЧУНА... САМО АКО ЈЕ ЗА ТРПЕЗОМ СЕДЕЛА НЕКА ДАМА, СМАТРАЛО СЕ КРАЈЊЕ НЕУЧИТИВИМ ДУВАТИ НОС У СТОЉАК ИЛИ БРИСАТИ МАСНЕ РУКЕ О ЛЕЂА ПСА.

ЛАСТЕ
СУ ВЕЛИКЕ СЕЛИЦЕ И ПРЕЛАЗЕ ОГРОМНЕ РАЗ-
ДАЉИНЕ. ДНЕВНО МОГУ
ДА ПРЕЛЕТЕ И ДО
300 КИЛОМЕТАРА.

"КОСТ"

ЈЕ ИМЕ РАДЊЕ У
ЊУЈОРКУ КОЈА ИЗНАЈ-
МЉУЈЕ ЉУДСКЕ КОСТУРЕ.
МУШТЕРИЈА ИМА ДОСТА,
А ЦЕНА ЗА ЈЕДАН
ЈЕ 150 ДОЛАРА.

У ЧАСТ ВЕЛИКАНА

СВАКЕ ГОДИНЕ
31. ОКТОБРА НАД ГРО-
БОМ МАФИОНИЧАРА
КУДИНИЈА ЊЕГОВЕ
КОЛЕГЕ ЛОМЕ МАФИО-
НИЧАРСКУ ПАЛИЦУ. ТА
ЦЕРЕМОНИЈА ОБАВЉА
СЕ У 1 САТ И 26 МИНУТА,
ТАЧНО КАДА ЈЕ 1926.
ГОДИНЕ СЛАВНИ МА-
ФИОНИЧАР ИЗДАХНУО.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● бумбара је веома прож-
дрљива. Она лудује за биљним
вашицама и дневно их поједе око
стотину. Зато је ова бубица са-
везник баштована. Стручњаци
француског Института за ис-
траживања у пољопривреди на-
правили су читаву фарму буба-
мара у близини града Антиба.

Гаје их на милионе да би их за-
тим пренели у воћњаке у доли-
ни Роне где ће их употребити
уместо инсектицида. Предност
бубамара је у томе што оне на-
падају само штетне инсекте док
инсектициди тамане све, без
разлике.

●●● десет стабљика у мину-
ту је брзина којом тајландске жене
расађују пиринач. То је само јед-
ан од тешких пољопривредних

послова које обављају жене у
неразвијеним земљама. Према
истраживању стручњака Уједи-
њених нација у осамдесет две
неразвијене земље 42 одсто нај-
тежих пољопривредних радова
обављају жене.

●●● рођен је нови моторизо-
вани спорт: скијање на турбо
смучкама. Ову справу изумео је
Француз Бернар Жеверсони.
Две даске дугачке 2,40 метара
опремљене су по једним турбо
мотором који се искључује чим

смучар постигне брзину од 100
километара на сат, што омогу-
ћава да се у следећих 4-5 мета-
ра постигне брзина од око 175
километара на час. Ове године
конструктор Жеверсони и сму-
чар Жак Ејмер очекују да ће ос-
војити светски рекорд у брзини
који данас држи Аустријанац
Вебер са 208,9 km/h. Можда ће
се убудуће смучари такмичити
са возачима формуле 1.

●●● недавно су палеонтолози
у Аризони (САД) пронашли до-
сад најстаријег потпуно очува-

ног диносауруса. Стручњаци
универзитета у Берклију сматра-
ју да диносаурус има 225 милио-
на година и да се ради о једној
до сада непознатој врсти срод-
ној платеосаурусима који су
живели пре 10 до 15 милиона

година. Примерак који је про-
нађен дугачак је око 2,20 мета-
ра а био је тежаки око 90 килог-
рама.

●●● данашња Венеција има
150 канала и 450 мостова. Нај-
дужи је Канал гранде (Велики

канал) који има 3,5 километара,
а у најширем делу 70 метара.

●●● четкицу за зубе која пере
без пасте изумела је Јапанка
Ида Токуши Кики. Ова четкица
заправо ради на сунчеву енерги-
ју. У пластичној дршци налази
се чип од титанијум диоксида.
Он под дејством светлости по-
чиње да производи електроне, а
ови онет стварају електрични
напон у води на длачицама и
зубима и после трљања треба их
добро испрати.

●●● код Халеа у Демократ-
ској Републици Немачкој про-
нађен је скелет жене стар осам
хиљада година. Стручњаци
Праисторијског музеја кажу да
су оваква открића ретка и да их
је у Европи до сада било само
шест.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

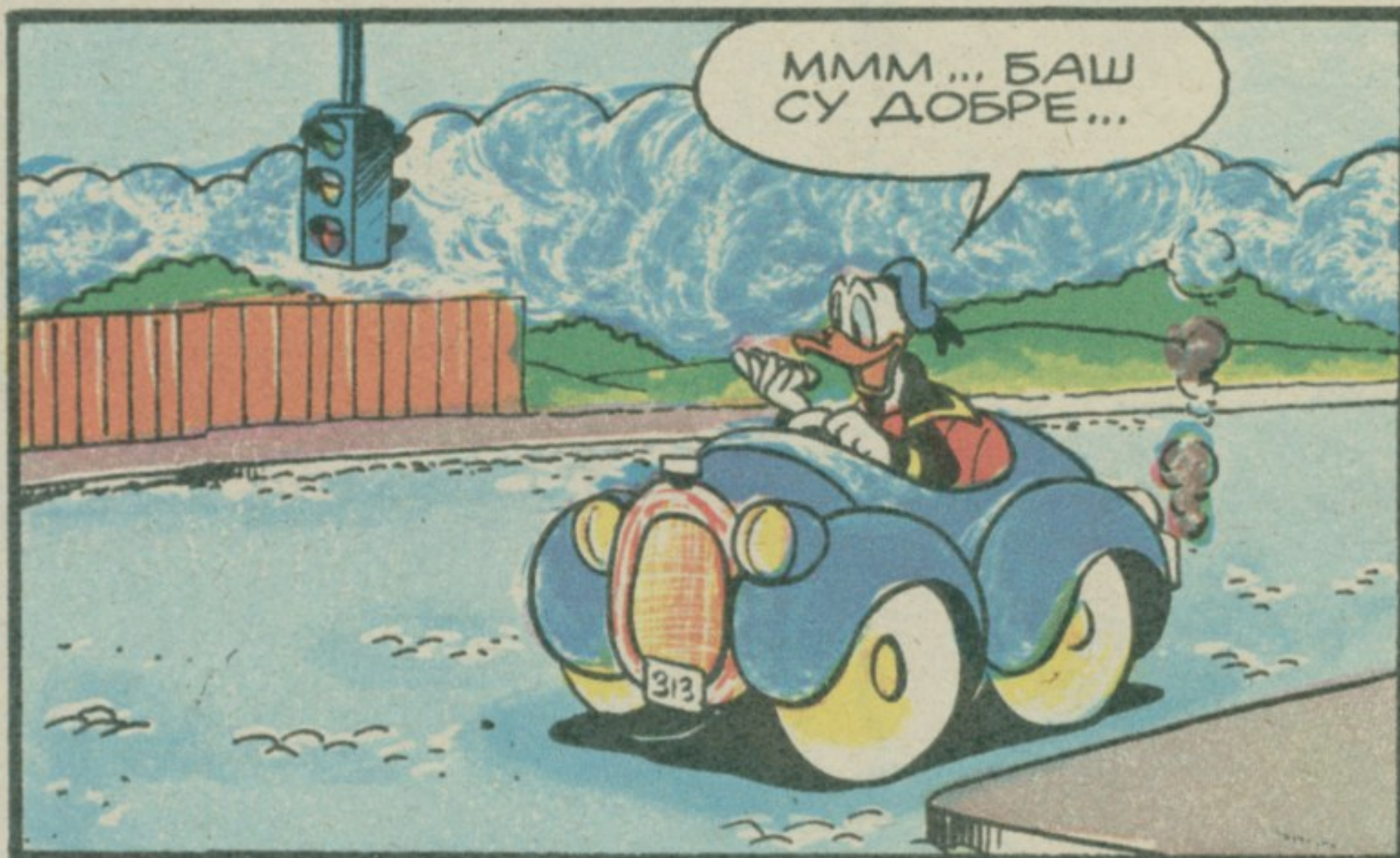
ПАР ВИРШЛИ,
МОЛИМ!

АХ!

МММ... БАШ
СУ ДОБРЕ...

'ЕЈ, ДРУГАР, ИМАШ ЛИ МАЛО СЕНФА?

СВАКАКО, ЕВО!
А ИМАШ ЛИ ТИ
КЕЧАПА?

ИМАМ, САМО УЗМИ!

ХОКЕШ ЛИ НЕКИ
КРАСТАВЧИК?

МОЖЕ,
ХВАЛА!

ИМАМ БОЦУ СОКА У
ПРТЉАЖНИКУ!

ОДЛИЧНО!

ЗБОГ ЧЕГА
ЈЕ ОВОЛИКИ
ЗАСТОЈ?

ТАКО ЈЕ ТО
У СЕЗОНИ!

ПОД
ПРЕТЊОМ
ПИШТОЉА

ОВО ЈЕ ОТМИЦА!

ОТМИЦЕ НАШИХ
АВИОНА ЗАИСТА СУ
РЕТКЕ ПОЈАВЕ. ИПАК,
ПРЕДВИЂЕНЕ СУ
СЛУЖБЕНИМ
УПУТСТВИМА ЈАТ-а
ШТО СЕ 26.
СЕПТЕМБРА 1981.
ПОКАЗАЛО КАО ВРПО
КОРИСНО

Десет минута пошто смо узлетели са титоградског аеродрома осетио сам да се у кабини, иза мојих леђа нешто дешава. Шта, било ми је јасно из једне једине реченице копилота Мирка Пинтера:

— Капетане, отети смо!

Окренуо сам главу: два младића извлачила су флајт-инжењера са његовог седишта. Мада ће, ово што ћу сада рећи, зазвучати хвалисаво, али, истина је, да се у том тренутку нисам уплашио за сопствени живот већ безбедност лета. Одлучно сам захтевао да флајт-инжењера, Зорана Кленцовљевића, одмах врате у пилотску кабину. Пристали су али су зато довели једну од стјуардеса, сместили је на задње седиште и ставили јој каму на врат. Тек да нам покажу да се не шале.

До Дубровника, где смо и кренули, остало је још пет минута лета, кад ми је један од тројице отмицара, касније је утврђено да се зове Боривоје Јелић, наредио да возим у Италију. Променио сам курс.

Ипак, Јелић није био сигуран да сам послушао.

— Лажеш, не идемо у Италију — дрекнуо је.

— Возим, човече, возим — одговорио сам и додао — ти лепо ради свој посао а ја ћу свој. Ја морам све заједно, и путнике и вас и нас, посаду, да спустим на земљу, после, радите шта хоћете.

Разумео је шта хоћу да кажем.

— Јави да мењамо курс и идемо за Италију — обратио сам се Пинтеру.

— Ни случајно! — одмах се успротивио Јелић.

Послушали смо. За сличне случајеве наша упутства предвиђају да извршавамо наређења отмицара да бисмо заштитили животе путника. Забрањено је свако супротстављање. Међутим, било је неопходно да нам се очисти простор да се не бисмо сударили. Зато сам рекао Пинтеру да се јави контроли лета у Бриндизију.

Влада каже — не!

Отмицари су се и овом успротивили: бојали су се да ћемо се ипак јавити нашој контроли. Међутим, били су изувише нервозни и уплашени да бих било шта ризиковао. Пиштољ у рукама једног од њих изгледао је доста стар и излизан али је свеједно био

довољна опомена. Одлучио сам да се не јављамо Бриндизију али да се укључимо на фреквенцију њихове контроле. Из звучника је зацукетало а онда се зачуо разговор са другим авионима. Како се стално помињао Бриндизи, отмицари су нам најзад поверовали да заиста летимо ка Италији. Међутим, кад смо стигли изнад њега и кад сам упитао да ли идемо на слетање, предомислили су се.

— Идемо за Хаифу — одлучили су.

Јавили смо Бриндизију да не слећемо и да одређеном рутом идемо према Крфу на коме се налази радио-фар преко којег се лети за Атину.

Копилот и Кленцовљевић су рачунали елементе лета и упозорили ме да горива имамо таман толико да стигнемо до Атине али

не и да кружимо над њом. Отмицари су ово упозорење озбиљно прихватили: овог пута нас нису сумњичили да хоћемо да их преваримо.

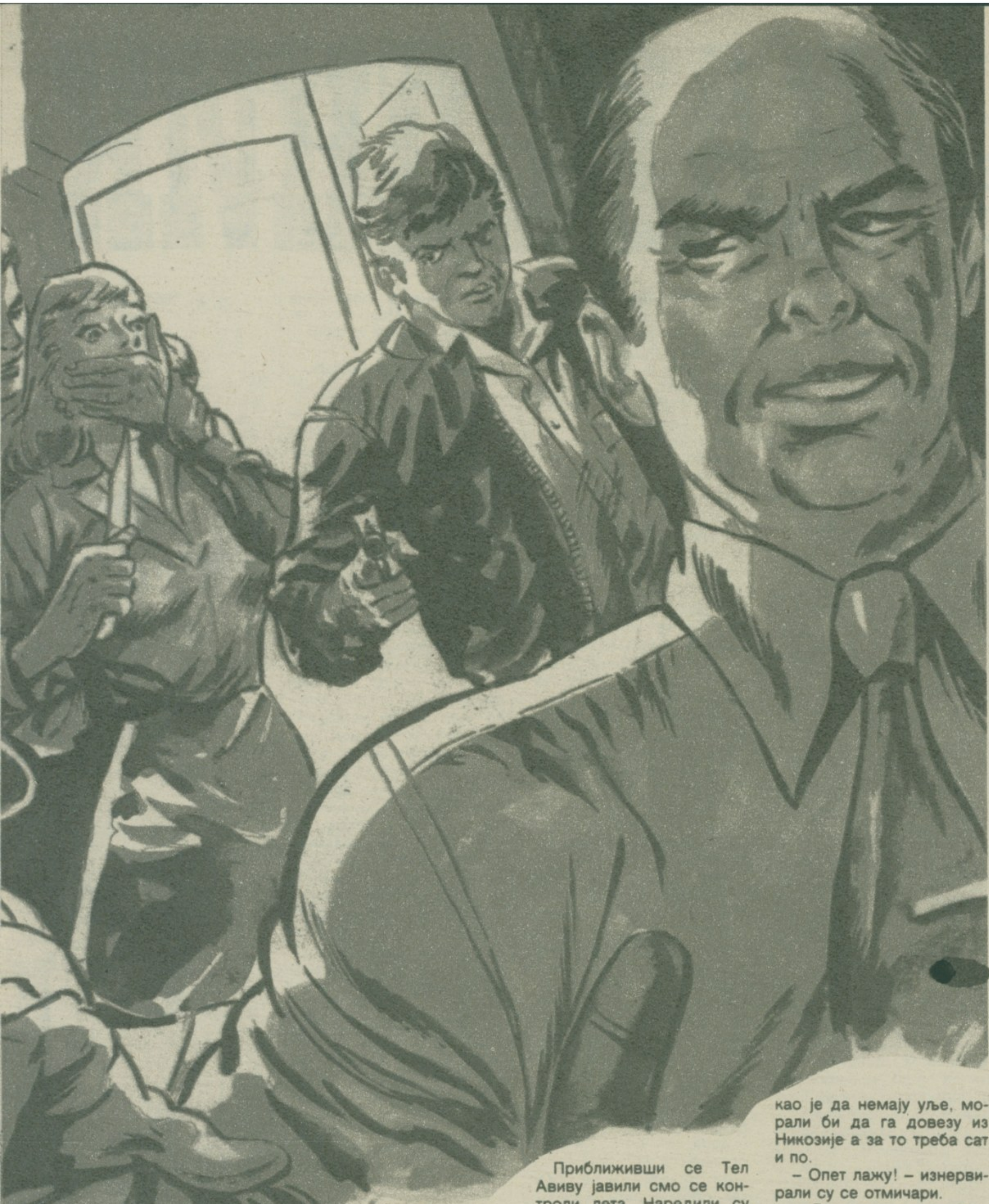
Шта се дешавало иза затворених врата наше кабине нисмо знали. Међутим, овде, међу нама, напетост је почела да попушта. Сви заједно, стрепели смо да ли ћемо добити дозволу да одмах слетимо.

Над Атином контрола летења нам је јавила да грчка влада не одобрава слетање. Пинтер упозорав да имамо изричит захтев отмицара да слетимо. На то су нас упутили на један радио-фар да

кружимо и сачекамо одлуку. Горива за тако нешто нисмо имали. Поручили смо да ћемо слетети а они нека виде шта ће. Грци сада дају свој пристанак а ми им јављамо да је у питању само техничко слетање јер нам је потребно гориво. Ту поново почиње натезање. Горива те има, те нема.

Изабрана земља

Отмицари се нервирају, мисле да је у питању нека подвала. Ми, такође. Јелић је затражио да разговара са Грцима на немачком. Покушали су да нађу

бити напуњен за тај сат или...

— Или шта? — питао сам.

— То је наша ствар! — одговорио је Јелић.

неког ко зна овај језик али нису успели. Зато су питали да ли желимо да ступимо у везу са нашим компанијским и дипломатским представницима.

— Никако — одговорили су отмичари.

Нервоза поново расте. Отмичари не верују ни Грцима, ни нама. Покушао сам да их смирим, објасним им да је потребно време да се 15 тона горива натовари у цистерне и доведе до писте и да у нормалној ситуацији за тако нешто треба најмање сат.

Отмичари су поставили ултиматум: или ће авион

Приближивши се Тел Авиву јавили смо се контроли лета. Наредили су нам да кружимо око тачке удаљене 46 миља од аеродрома а онда обавестили да је израелска територија затворена за саобраћај, да нема слетања ни на један аеродром и да се вратимо одакле смо дошли.

— Идемо опет у Италију! — одлучили су отмичари.

Рекао сам им да немамо горива да стигнемо до ње и да морамо да слетимо на Кипар. Нису се бунили само су питали ко тамо живи. Кад су чули да су и тамо Грци, били су задовољни.

Слетели смо и паркирали се иза контролног торња у Ларнаки. Затражили смо гориво и уље за моторе. После извесног времена дежурни са торња ре-

као је да немају уље, морали би да га доведу из Никозије а за то треба сат и по.

— Опет лажу! — изнервирани су се отмичари.

— Да видимо — одговорио сам и затражио карту. Измерио сам растојање између Ларнаке и Никозије. Стварно им треба сат и по.

Степенице су остале спуштене

Још док смо летели ка Кипру, наговарао сам отмичаре да искрцамо болесницу коју смо имали у авиону. Питање је да ли би пустили мом наговарању да им се није учинило да би им се један овако хуман гест могао да исплати. Чим смо се паркирали, пришла су нам кола Хитне помоћи и људи из њих почели су да се пењу степеницама. Помогли су једној од стјуардеса и мужу бо-

леснице да је изнесу. Лекар је остао у авиону. Врата су затворена али су задње степенице остале спуштене што је отмичарима промакло.

Док смо копилот и ја водили преговоре о уљу и гориву, један од тројице отмичара, Милан Прпић, повремено је вирио кроз шпијунку на вратима која раздвајају пилотску од путничке кабине. И док су остала двојица пажљиво пратила наш разговор са торњом, он је у једном тренутку нагло отворио врата. Окренуо сам се и угледао исто што и он: путници су истрчавали из авиона. Ни нама ни отмичарима није било јасно шта се дешава.

— Шта је? — повикао сам.

— Пожар! — одговорили су путници који су се тискали око излаза.

— Ватрогасце! — урликнуо сам у микрофон.

Отмичари су сада потпуно изгубили главу. Затражили смо механичара који ће проверити да ли је и у којој мери авион оштећен јер су неки путници отворили врата за случај опасности и искакали преко ркила. Међутим, механичара за наш боинг 727 у ово рано недељно јутро нема. Док га нађу, затражили смо 13 комплета хране: толико нас је остало у авиону. И док смо чекали храну, флајт-инжењер у пратњи Милана Прпића обилазио је авион. Дуго их нема. Ми бисмо можда могли да савладамо преосталу двојицу али чекамо повољнију прилику.

У међувремену драма се расплињује. Сасвим се разданило и Боривоје Јелић крије пиштољ у винд-јакни. Прпић својим ножем отвара боцу киселе воде. На задњем степеништу појавио се надзорник аеродрома. Између отмичара и надзорника настала је жучна расправа. У пилотској кабини на окупу је цела посада: предлажем да отворимо главна предња и сервисна врата. Сви пристају. Нисмо чекали да се тобогани за спасавање надувају до краја: поскакали смо. Ја, како то и треба, последњи. Пре него што сам искочио, бацио сам поглед на отмичаре. Били су исувише забезекнути да би било шта предузели. И док су се они враћали према пилотској кабини, надзорник је, без проблема сишао низ степенице, сео у свој ауто и довезао се до аеродромске зграде. Сада су сви били безбедни.

Отмичаре сам поново видео на повратку кући. Вратили смо их посебним авионом. Наравно, у пратњи милиције.

Љубомир Зековић

Илустровао Драгутин Њежић

ХЕРОЈ КОЈИ ТО НИЈЕ ХТЕО ДА БУДЕ

НАРЕДНИК

Алвин Јорк, стар двадесет година био је висок готово два метра и важио за изванредног ловца. У планинском крају родног Тенесија живео је од земљорадње и ковачког заната. Иако грмаљ, клонио се да згази и мрав. Волео је природу и временом проникао у све њене ђуди. У лову је изоштрио око, извештио руку.

Миран и идиличан живот риђокосог Јорка нагло је прекинут уласком Сједињених Америчких Држава у први светски рат. Младић је регрутован у чету G 328. пука 82. пешадијске дивизије. Пре одласка на европско ратиште, Јорк је, као сви регрути, провео неко време на обуци. Био је дисциплинован и савесно извршавао задатке, али је првог дана по доласку у логор затражио рапорт и чврстим гласом саопштио претпостављеном:

— У војсци сам зато што ту морам да будем. Извршићу свако наређење, али никада нећу да опалим метак на непријатељског војника. Сматрам злочиним да човек човеку одузме живот. Рат је неморална ствар и зато не рачунајте на мене у борби!

Тврдоглави регрут

Капетан је згрануто гледао војника. У животу је сусретао много регрута, плашљиве, осигоне, намћорасте, али да неко непосредно по облачењу униформе одбије да ратује по цену тешке казне, чак и стрељања, то му се још није догодило.

Официр је неколико тренутака одмеравао крупног Јорка и испратио га речима:

— Хајде момак на посао, лако ћемо с твојим убеђењем!

Није ишло лако. У то су се уверили сви официри у касарни. Риђокоси младић је и даље пленио добротом и марљивошћу, али за рат није хтео да чује. Регрути су га заволели, а офи-

цири отписали за прво време верујући да ће се на бојишту „опаметити“. Зато и није изведен пред војни суд.

Најзад је дошао тренутак да Јоркова 82. пешадијска дивизија буде пребачена на европско ратиште. Додељен јој је сектор у области Лорене. Одмах је ступила у жестоке окршаје с непријатељем. Рововски живот, блато, напредовање и повлачење, грување топова, много мртвих и рањених, све су то били свакодневни призори пред Јорковим очима. Нарочито тешке последице изазивали су немачки топови који су просто орали америчке ровове. Младићу из Тенесија неколико пута је позлило. Једном се онесвестио.

— Саботеру! — издрао се наредник настојећи да га подигне из блата и постави уз грудобран. — Научићу ја тебе памети!

Ништа није вредело: младић би се латио пушке, али је пуцао изнад глава непријатељских војника.

Пролазили су месеци. О Јорковом случају знали су сви официри у дивизији. У штабу су се колебали да га изведу пред војни суд. Био је племенит и тих, скроман, дисциплинован, како да младог човека лише живота. Још су се уздали да ће рат учинити своје и Јорк променити мишљење. Нису се преварили.

Губећи у борбама најбоље другове и гледајући патње рањених, Јорк је рашчистио са илузијама. Када је из пушке смакнуо првог Немца није ни трепнуо. Било је лакше него

што је очекивао. Пошто је био добар стрелац, убрзо је постао један од најкориснијих бораца у пуку. Због тога је током летње офанзиве унапређен у чин каплара. Добио је команду над десетином наоружаном машинским пушкама.

У осипу

У јесен 1918. америчка 82. дивизија учествовала је у Мезе-Аргонској офанзиви. Генерал Першинг ју је држао у резерви у источном делу Аргонске шуме у близини важног комуникационог центра Шател-шери. Силно надирање Немаца натерало га је да је убаца у борбу пре времена. У току ноћи између 7. и 8. октобра Други батаљон 328. пука у чијем саставу је била Јоркова чета G прешао је реку Ер.

Напад је почео изјутра. Циљ: железнички насип и друм удаљени око два километра.

Иако је покриван снажним артиљеријском ватром, батаљон је заустављен још снажнијим немачким плутонима. Мртвих и рањених било је на све стране. Наређено је повлачење. Јоркова чета која се кретала далеко испред батаљона измакла је убиственој артиљеријској ватри али је дочекана на чистини у близини митраљеског гнезда и за неколико минута преполовљена.

Јорк је остао једини преживели старешина у чети. Видећи да ће остатак бораца бити побијен, наредио је јуриш.

Војници су се придигли и јурнули. Десетак их је пало, али су остали успели да надвладају Немце са тешким оружјем. Пуни гнева просто су их изболи бајонетима.

Не знајући шта се догађа у позадини и докле је допро његов батаљон, Јорк је са преживелим борцима чете наставио према насипу. На стотину метара удаљености приковали су их за тло рафали из 35 пушкомитраљеза. Већи-

на војника је пресечена преко леђа. Мало их је нашло какав-такав заклон.

Лукавство је успело

Више се није могло ни напред ни назад. Јорк је лежао потрбушке, лица приљубљеног уз земљу. Уморан, тешко је дисао. Не покрећући се почео је да дозива борце по имену. Одазвало се само седам гласова, али иза њега.

Јорк је размишљао. Да би немачки нишанџија усмерио цев према њему, мора да се мало придигне. То је каплару била једина нада. Полако је привукао машинску пушку себи и истурио је напред. Његово предвиђање се обистинило: чим је први Немац извирио из грудобрана, Јорк га је метком погодио у само чело! Тако је за неколико минута смакао десетак непријатељских војника.

Немци су престали да извирују. Настало је затишје. Јорку је било јасно да Немци смишљају други начин како да их ликвидирају. Није се преварио. Убрзо су се низ падину сјурили шесторица непријатељских војника са машинским пушкама. Трчали су један иза другог. Каплар из Тенесија није насео лукавству: уместо да обори првог и заврши са шестим, учинио је обрнуто. Тако је спречио да немачки војник подигне погођеног друга испред себе и послужи се његовим телом као штитом.

ЈОРК

НАЧУВШИ У РОВОВИМА ОДЛОМКЕ ПРИЧЕ, ОБАВЕШТАЈНИ ОФИЦИРИ СУ ОДМАХ САСЛУШАЛИ ЗАРОБЉЕНЕ НЕМАЧКЕ ВОЈНИКЕ И САЗНАЛИ ДЕТАЉЕ ГОТОВО НЕВЕРОВАТНОГ ДОГАЂАЈА

Илустровао Брана Јовановић

Немци су поново применили првобитну тактику, али се поновило исто: чим би немачки нишанџија извирио, метак из Јоркове машинске пушке враћао га је назад мртвог. На овај начин Јорк је за мање од једног часа убио 26 непријатељских стрелаца.

Видећи да тактика коју примењује даје изванредан резултат, Јорк је заиграо на још једну карту: после сваког пуцања довикивао је и позивао Немце на предају. Толико немачких речи је научио током вишемесечног суровог живота на фронту.

О предаји немачких пушкомитраљезаца било је смешно говорити, јер 35 митраљеских гнезда против једног америчког стрелца несразмеран је однос. Ипак, на немачким положајима је убрзо истакнута бела застава. Јорк се запрепастао.

На грудобрану се појавио немачки мајор. Кренуо је према Јорку. Амерички каплар је устао тек када је мајор стигао до њега, а затим позвао седморицу својих бораца. Један од њих је говорио немачки. Непријатељски официр је био спреман да се преда под условом да се њему и његовим војницима гарантује живот. Јорк је овај услов прихватио.

Остало је да се заробљеници спроведу назад до америчких линија, али је

Јорк по грувању топова и штектању митраљеза с ужасом закључио да су се Американци повукли и да он и његових седам војника морају да спроведу 36 заробљеника преко немачких ровова! Тог часа то исто је пало на памет и немачком мајору. Схватио је да је изигран.

На суд ћу ја тебе!

Мајор је љутито говорио својим људима. Немци су се ускомешали. Било их је пет пута више. Иако голоуки, могли су да насрну. Јорк је прискочио и забоцев машинске пушке мајору у слабине. Добацио је преводиоцу:

— Реци господину мајору, да ћемо лепо и полако да прођемо кроз немачке положаје и да ради шта се од њега тражи! Један погрешан корак и летеће му глава!

Мајор није имао избор. Формирала се необична поворка: на челу су се налазили немачки официр и каплар Јорк, за њима су корачали немачки војници, а на зачељу се кретали Јоркови стрелци.

Чим је поворка наишла на први немачки ров, Јорк је оружјем подсетио мајора на обавезу. Мајор се држао договора: чим би ступио на ивицу рова наредио би војницима у рову да положије оружје. Збуњени војници нису знали шта се догађа, али су поштовали реч вишег официра.

И тако... од једног до другог немачког рова, све на исти начин. Јорк је заробио и разоружао 132 непријатељска војника. Број је био знатно већи, рачунајући разоружане пушкомитраљезе. Заробљене Немце и 35 пушкомитраљеза каплар је предао команданту батаљона и пожурио на заслужени одмор.

Чувши да се Јорк вратио из позадине а не из борбе, капетан Данфорт је пробудио измореног каплара и продрао се:

— Опет те зграбио кукавичлук! Док су други гинули и кварили, ти си нашао заветрину! На суд ћу ја тебе!

Наредио је да се Јорк стави у притвор до мирних дана. Скромни каплар је покушао да објасни преподневни догађај, али тако неспретно да је оставио утисак човека који се правда.

Већ сутрадан међу америчким борцима у рововима шушкало се о Јорковом подвигу. Обавештајни официри су начули само делове приче, али је и то био довољан разлог да одмах саслушају заробљеног немачког мајора и војнике. Тако се сазнало за све детаље овог необичног догађаја јединственог у првом светском рату. Никада ни пре ни после тога није се догодило да један војник и то само пушком зароби готово цео непријатељски батаљон.

Обавештајни официри су написали извештај и послали га команди пука. Командант Џозеф Вудс није веровао, већ је и он разговарао са немачким мајором и лично пребројао заробљене војнике. О подвигу Алвина Јорка је обавештена врховна команда америчке армије.

Неколико дана касније Јорк је свечано произведен у чин наредника. Уручено му је одликовање, француско и америчко. Француски маршал Фош је описао Јорков подвиг као „највеће дело у целокупној историји ратовања“! Које је извео један једини војник.

Око риђокосог Јорка сјатили су се новинари водећих светских листова. Причу су пренеле и све америчке радио-станице. О дојучерашњем каплару говорило се у свету. Њему је сва та халабука сметала. Чезнуо је за миром, својом њивом и ковачком радионицом.

Касније је о Јорковом подвигу снимљен филм. Он је у светској јавности остао упамћен као „наредник Јорк“. Тако је све до смрти ословљаван у родном Тенесију.

Миленко Тодоровић

ИЗ
КОСМОСА
У
ЛОЗОВИК

НАПРЕД КА ЗВЕЗДАМА

Профа Раде Марковић, Ванземаљац, први је пожелео добродошлицу космонауту Виктору Савинику

**КОСМОНАУТ ВИКТОР
САВИНИХ СПУСТИО СЕ У
МАЛО МОРАВСКО СЕЛО И ТУ
ОСТАО ПУНА ЧЕТИРИ САТА.
ДОЧЕКАО ГА РАДЕ
МАРКОВИЋ, ВАНЗЕМАЉАЦ. И
МНОШТВО ЊЕГОВИХ
ЗЕМАЉАЦА**

Плаво ротационо светло напред, остали за њим. У пратњи кола милиције, како и приличи уваженом госту, стиже Виктор Петровић Савиних. Космонаут. Двоструки херој Совјетског Савеза. Два пута међу звездама, укупно 242 дана, 21 сат и 25 минута. Са Владимиром Џанибековим (први космо-механичар), оправио квар на орбиталној станици „Саљут-7“ о чему је „Забавник“ детаљно писао у броју од 31. јануара, у тексту „Језиво је хладно, јављено је Земљи“.

У центру села, изнад људских глава, транспарент: „Добро дошао у Лозовик! Добро пожаловат в Лозовик!“ Испред Основне школе

„Радица Ранковић“ маса света. Ђаци у народним ношњама. Руке пуне цвећа. И шпалир. Па аплауз. Громогласан. У сусрет госту, зајапурен, трчи човек. Од осмеха му ни велике бркове не видиш. Профа Раде Марковић, Ванземаљац. Прошле године, са својим школским Планетаријумом, гост на страницама нашег листа. Како воли да каже, први југо-педагог који је унео космонау-

Празник је био, игра и песма. Не стижу у Лозовик сваког дана људи који су походили звезде

тику у школу. Пред школџом сад сачекују свог петог космонаута.

Виктор Савиних, очигледно дирнут, пажљиво слуша речи добродошлице, посматра сплет игара фолклорне секције. На улазу у школу погача и со, стари словенски обичај. И ходници дуги, закорачили у космос. На паноима фотографије и речи. Историја света од 4. септембра 1957, кад је први „спутњик“ узлетео међу звезде и кад је у Лозовику основан први Космонаутички клуб у земљи. Пре Савиниха овим ходницима ходили су Герман Титов

ло... Знате, оно је највеће у целој земљи. Веле, седам илјада душа. И син ми је с њим дошао из Београда, официр онај. Летео у небо, овде изучио школу... А не, не гледам више у звезде да ми кажу 'оће л' сутра бити 'ладно. Сад само одврнем радио и из те кутије ми кажу какво ће време бити...

Дванаестогодишњи Дејан Пешић, члан Клуба, ни тренутка се не одваја од космонаута. Хтео би, много тога би хтео, каже после. Прво да додирне тог човека који се спустио у његово село, ал' како,

ЗВЕЗДЕ МЕ ВУКУ АЛ'...

У Основној школи „Иво Андрић“ у Радинцима тог 27. априла збио се квиз. Председник жирија Виктор Савиних. Питања, разуме се, из области освајања космоса. Победио, и по свој прилици обезбедио пут у Звездани град, млађани Добрица Николић. Још збуњен, каже:

— Читам све што се односи на истраживање свемира. Оно што се у мом селу може набавити... Кад одрастем, желео бих да летим спрам звезда. По слогану који је заштитни знак нашег клуба и оног у Лозовику: „Напред к звездама! Брзо, брже!“ Невоља је само што сам јединац и родитељи би волели да останем на земљи... А мени су одоздо далеко звезде...

(1962), Андријан Николајев (1964), Павел Поповић (1970. с њим су очекивали и његову супругу Валентину Терјешкову, прву жену-космонаута, али се порођај испречио), те Виталиј Севастјанов, апо domini 1972.

За човеком који се са звезда спустио, ево, и у Лозовик корача стотињак људи. Међу њима, збрђена и ђутљива, седамдесетседмогодишња Угринка Тодоровић. Каже, сасвим бојажљиво:

— Водем што је дошао у наше се-

срамота га. Не можеш људе да पिшаш к'о животиње. А шта бих га питао? Све, прво да ли се са звезда види Лозовик и Морава. И да га замоли да му, кад следећи пут седне у ракету, махне. Само њему. Да другари виде да га је упознао.

Тешко је веровати да је профа Раде Марковић, Ванземаљац, те недеље био на земљи. Признаће, касније, да од узбуђења два дана ока није затворио, да је заборавио на храну. Виктор Савиних му је, у

целу, донео оно што је до тада сматрао само недосањаним сном. Профа ће, на позив Централног комитета комсомола, на лето посети-ти Звездани град покрај Москве, обићи Калугу, варош у којој је живео и радио његов идол Константин Циолковски, отац астронау-тике.

Каже:

— Можда нескромно звучи, али и ја сам у овим просторима некакав Циолковски. Многи ме не разумеју, чак зову луди профа. Ја живим са-мо за ту космонаутику... Покушавам да љубав пренесем на млађе. Бо-лест ме притисла, четири године сам званично у пензији, али се не

У школском Планетаријуму по-часно место заузимала макета космичког брода „Восток-1“ којим је Гагарин означио поче-так ере освајања космоса. Пе-десети пс реду совјетски, сто-ти светски, космонаут Виктор Савиних пажљиво слуша об-јашњења члана Космонаутич-ког клуба

дам... Још само да видим Звездани град... Онда могу да умрем. Само, срамота ме да признам, плашим се авиона па ћу у Русију, ако дозволе, возом...

Виктор Савиних, четрдесетшес-тогодишњи инжењер ракетне тех-нике, објашњава људима како то изгледа живети у космичком броду. Вели, поред осталог, да спавају у врећама на зидовима а за госте, као посебна част, резервисане су вреће на плафону. Није досадно, време је испланирано до минута, а једном недељно, уз помоћ тв-екра-на, разговарају с фамилијом. Он са женом и кћерком студенткињом. У одреду космонаута је од 1978.

Питања многа. Марс, чини се, нај-чешће. Двоструки херој Совјетског Савеза уверен је да се, ако је само техника у питању, већ сада може кренути на „Црвену планету“. Нево-ља је, додаје, што се огромна сред-ства издвајају за бесомучну трку у наоружању. На несрећу света чија ће даља будућност у многоме зави-сити од истраживања космоса.

У књигу утисака, поред осталог, записао је и речи: „Нек' небом вла-да мир!“

Из моравског села Лозовик кос-монаут је кренуо у друго село. Име му Радицац а поред Смедерева. И ту Клуб. Велик. А питање за квиз (с Квиском или без њега, свеједно) ко га је покренуо? Профа Раде Марко-вић, Ванземаљац, разуме се.

П. Милатовић

Снимио: Бојан Танчев

ЏУДО: КАКО ЈЕ НАСТАО „НЕЖАН НАЧИН“

ПОПУСТИ ДА БИ ПОБЕДИО

У далеком Токију исто тако дале-ке 1886. године неколико мла-дића је одлучило да изађе из ано-нимности. Вероватно да њихова намера не би побудила толико за-нимања суграђана да начин на ко-ји су кренули да је спроводе у де-ло није био толико погубљан. Наиме, пошто су већ неко време критиковали умеће највећих мај-стора џиу-џицу, учинили су и за-дњи корак и изазвали их на мег-дан — корак крајње неразуман по оцени јавности. О борбеним, а не-промишљеним младићима се није много знало. Шушкало се да их предводи извесни Џигоро Кано, да се окупљају негде у Токију, у помоћној просторији неког будис-тичког храма да гаје некакав нов стил борбе у складу с опет неким новим учењем. А то учење, ти но-ви принципи — како су сами воле-ли да кажу — више су личили на маштање занесењака него на не-што што у стварној борби може бити од користи. И мада је борце Кодокана — како су себе називали — мало ко видео на делу, или можда баш због тога, већина сав-ременика их је унапред отписала. А ми, да бисмо боље разумели целу причу, најбоље да се врати-мо још мало у прошлост.

Искористи противникову снагу

Јапан је одувек био земља храбрих ратника. Многи ратови то-ком дуге немирне историје само су допринели да се вештина бор-бе посебно цени. Временом је чак настао и посебан слој људи за-дужених искључиво за борење: самураји су одапињали стрелце док их не потроше, боли копљима и секли мачевима док их не поло-ме, и ни тад се нису предавали. Нису марили и главу да дају, само ако су претходно дали реч. Вред-ни и упорни — какви су већ Јапан-ци — усавршили су још у 16. веку, оно што су пре њих измислили Ки-нези — вештину борбе голим рука-ма. Вештина се звала џиу-џицу и имала је исти циљ као и борба оружјем — да противника онеспо-соби за даљу борбу, а често и за живот. Постојало је много школа џиу-џицу. Све су преносиле своје убојито знање с колена на колено, и свака је имала свој стил и своје тајне захвате. Једно им је додуше било заједничко: много повреда, ишчашених зглобова и поломље-них костију, па чак и мртвих. Крат-ко речено, превише грубости и са-каћења. Тако је, барем мислио младић по имену Џигоро Кано.

Обишао је многе школе џиу-џи-цу и ниједна није испунила његова очекивања — једноставно, није одобравао употребу силе, чак ни у самоодбрани. Сматрао је да ако

ПРОШЛО ЈЕ ТАЧНО 100 ГОДИНА ОТКАКО ЈЕ ЏИГОРО КОНО ИЗМИСЛИО НОВУ БОРИЛАЧКУ ВЕШТИНУ

Илустровао Ненад Милићевић

напасника на било који начин по-вреди није постигао никакав успех — побеђујући једног насилника сам би постао други. Права би по-беда, по њему, била кад би и про-тивник схватио да се силом ништа не решава. Али како то да се по-стигне? Џигоро је себи дао зада-так да нађе одговор на то питање. Запазивши у појединим џиу-џицу захватима наговештај онога чему је и сам тежио, уз много размиш-љања, дошао је до правог реше-ња. Ако би се сами одрекли сна-ге, умовао је он, шта преостаје? Преостаје противникова снага и наша вештина. То двоје треба, дакле, ујединити, тј. противник треба да буде побеђен сопстве-ном физичком снагом. Другим ре-чима, ако на противниково гурање одговоримо гурањем, победиће јачи. Али ако се изненада измак-немо и још га повучемо, ма коли-ко да је снажнији, пашће на нас! Тако је настало чувено правило „Попусти да би победио“.

Године 1882, у својој двадесет другој, предузимљиви младић је почео да разрађује сопствени на-чин борбе голим рукама — нежан (џу) начин (до) — у складу са сво-јим схватањима. Окупио је групи-цу истомишљеника у собицу у ко-јој су џудо измишљали и у коју ни-је могло да стане више од двана-ест стручњака. Назвао је, Кодокан — установа за тражење путева. Ту је прогласио и два главна прин-ципа нове школе: „Минимум снаге — максимум учинка“ и „Општи на-предак и благодарење“. Међутим,

присталице старих школа нису их дочекале са одобравањем. У јапан-ском друштву, окренутом тради-цији и провереним вредностима, новотарије се не прихватају тек та-ко. Истина, сви су били пуни хвале за њихове узвишене идеале, али у делотворност „нежног начина“ ни-ко није веровао. Џигоро и другови се због тога нису много узбуђива-ли, знали су да до признања јав-ности води само један пут. Вред-но су вежбали продубљујући нову вештину и откривајући нове техни-ке. И чекали свој час. Он је дошао четири године после оснивања Кодокана кад су по наговору То-кијске полиције пристали да јавно покажу своје умеће. Изазвали су најбољу школу џиу-џицу и потукли је до ногу. У мечу од петнаест борби две су завршене нерешено, а све остале су добиле џудисти. Нежност је победила бруталну снагу и сви су се уверили у оно

што је Џигоро одавно знао: на си-лу се ништа не постиже.

Нежан начин

Доказавши своју надмоћ на нај-бољи могући начин, џудо брзо по-стаје један од јапанских национал-них спортова. Учи се у школама, вежба у армији и полицији, а ја-пански стручњаци, у складу са ос-новним принципима нове вешти-не, шире га по свету и тако он пре-стаје да буде само јапански. Годи-не 1964, четврт века после смрти свог оснивача, џудо је уврштен међу олимпијске спортове.

И у нашој земљи, међу нашим људима традиционално склоним надметању, нови борилачки спорт је својим универзалним духом и дубоком хуманом брзо стекао многобројне поклонице. Њихова љубав, посвећеност и труд нису остали без резултата. Тако је, на пример, џудо клуб „Партизан“ из Београда једном освојио друго место у Европи, а Бора Цвејић, Славко Обадов, Горан Жувела, Радомир Ковачевић и многи дру-ги, допринели су да се за југосло-венски џудо чује и ван Старог кон-тинента.

„Џудо је игра тежишта два чо-века, филозофије, надмудривања, тријумф духа над сировом сна-гом...“ — ово су речи Светислава Ивановића Еса, пионира џуда код нас и мајстора високог ранга, који је створио преко педесет шампио-на, учитеља чији многи ученици данас уче своје ученике.

Милорад Иванић

DIK
BROWNE

ХОГАР

СТРАШНИ

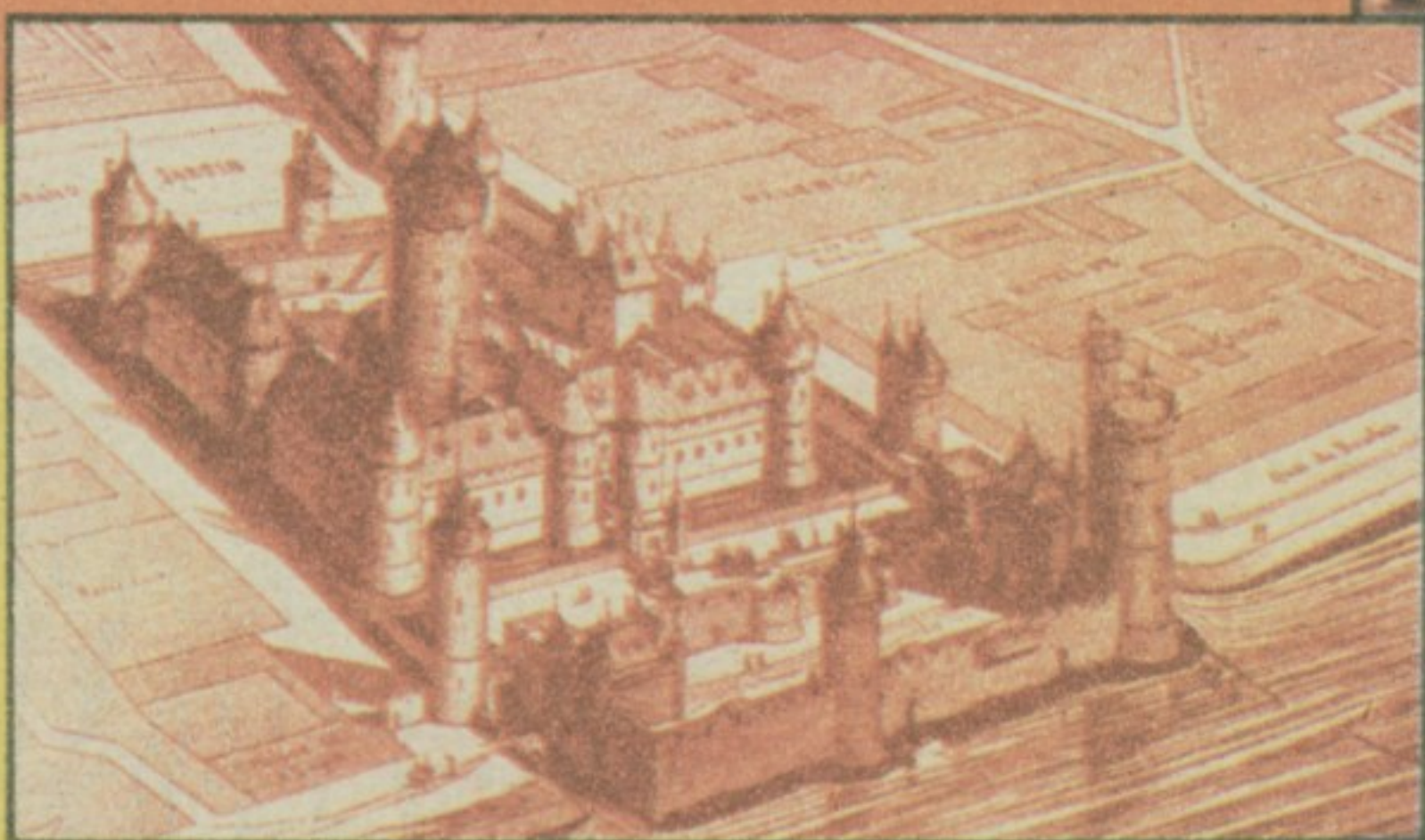

КАД СЕ ОТКОПА ПАРИЗ

ПОД ЛУВРОМ ЛУВР

ИЛИ: ШТА ЈЕ ОТКРИВЕНО ПРИ КОПАЊУ ТЕМЕЉА ЗА
БУДУЋУ НАЈНЕОБИЧНИЈУ ГРАЂЕВИНУ „ПРЕСТОНИЦЕ
СВЕТА“

На овој гравири
сачувао
се изглед
првобитног Лувра
– тврђава
с округлом кулом,
осматрачницама
и зидином
за ојачање
према Сени
којом
су пристизали
Викинзи

Одвајкада су владари, свуда у свету, настојали да оставе неко велелепно здање као трајни споменик. Тако је и у Француској, и у ова модерна времена. У доба Шарла Де Гола његов министар за културу, иначе чувени књижевник Андре Малро, спровео је обнављање и прање париских фасада; Жорж Помпиду је „оставио“ центар Бобур, а Валери Жискар д'Естен пројекат за музеј Орсе. Здање које ће обележити доба садашњег председника Француске Републике Франсоа Митерана биће група стаклених пирамида – једна огромна и три мале – које већ ничу усред највећег унутрашњег дворишта Лувра.

Пирамиде су дело прослављеног архитекте Јо Минг Пеја, Кинеца који живи у САД.

Када су Наполеоново двориште, како се зове простор у којем се пирамиде подижу, заорали булдожери, указале су се зидине: остаци дворца Филипа Аугуста, француског краља из 12. века. Лувр под Лувром! И не само то...

Зидине против Викинга

Сваки слој земље сведок је неке епохе, уназад све до римског доба када су се на обали Сене зауставили Гали. Пре њих – археолошка истраживања Наполеоновог дворишта су то већ показала – место где лежи Париз било је слабо насељено. Открило се тек понешто из времена старијег од Цезаревог (1. век).

У то древно доба настајања Париза, када се још звао Лутеција пружала су се овде питома поља која су обрађивали вредни ратари. Вековима се одржао баш такав пејзаж: Лутеција и околна села, са кућицама покривеним шин-

дром, један пут од утабане земље. На том месту пронашли су археолози остатке колских точкова и потковице из времена од 7. до 12. века.

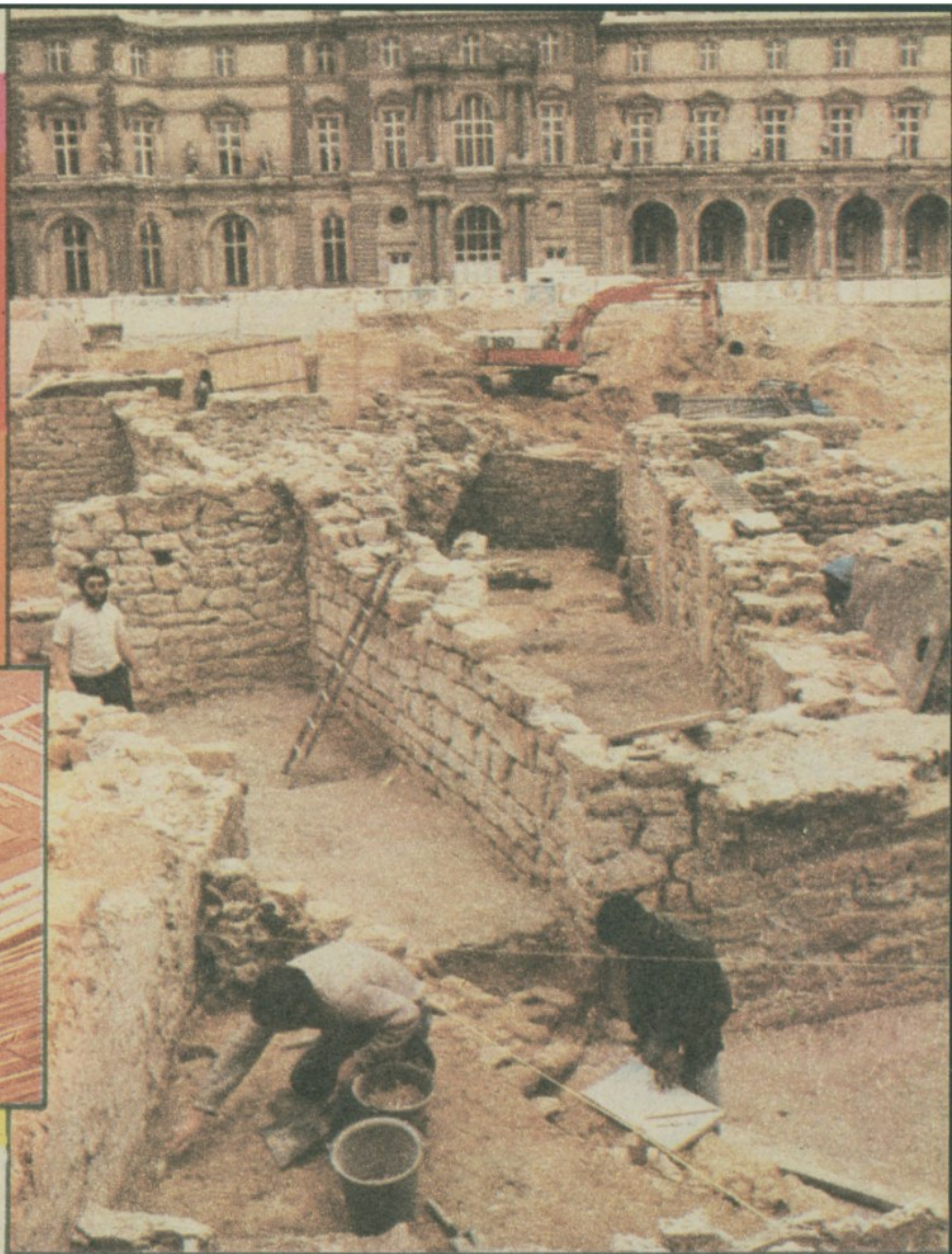
А тада краљ Филип Аугуст почиње прве грандиозне радове на овом месту – замак који ће се звати Лувр. Била је то права тврђава белих зидина, с једном округлом кулом и нарочитим ојачањима према Сени којом су долазили Викинзи и остављали пустош у граду Паризу. Изградња замка трајала је 12 година, од 1190. до 1202. Пошто се вратио из крсташких ратова, Филип Аугуст је ту склонио своју архиву и тако означио намену замка као краљевске палате. Ипак, она ће у својој дугачкој историји више пута променити не само намену него и изглед!

Бирцузи и коцкарнице у дворцу

Тако је Филип Лепи донео у Лувр краљевски трезор и оружје, али су његове куле служиле и као одлична тамница за непослушне велможе.

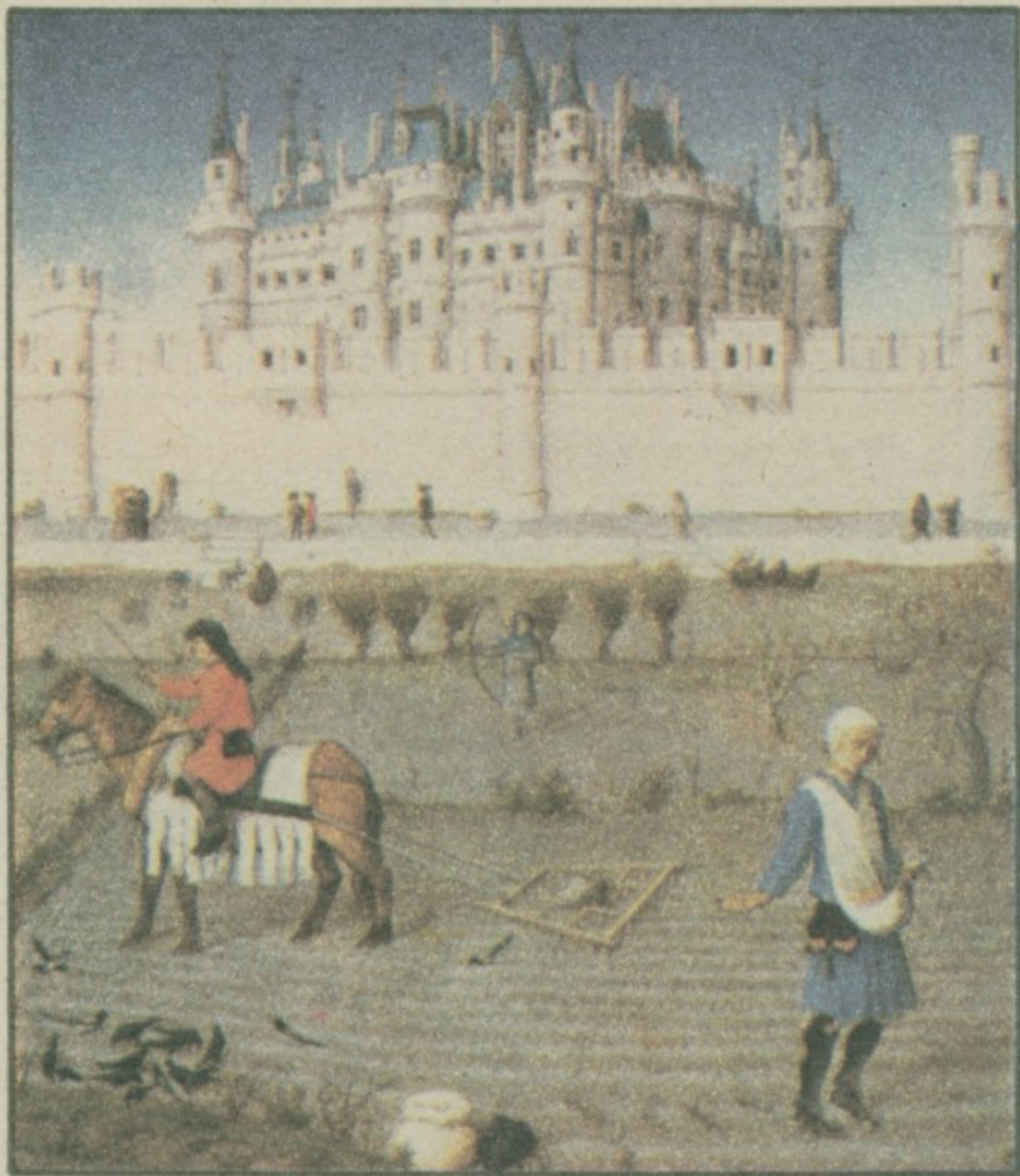
Краљ Шарл V одлучио је, опет, средином 14. века, да своју резиденцију нагизда тако да она постане достојна раскоши која је била „заштитни знак“ његове лозе Валоа. Тако је настао Лепи Лувр! Замак је добио мање и веће куле украшене обојеним и позлаћеним „певцима“, затим терасе са заставама, а до округле куле водила је нова затворена галерија. У Лепи Лувр могло се ући једино преко мостова који су се спуштали с капија.

Један доцнији краљ, Анри IV, додао је резиденцији менаџерију пуну дивљих звери и соколану.

Темељи за пирамиде открили су зидине бившег Лувра, као и остатке једног давнашњег Париза

Лепи
Лувр
Шарла V
одиста
је
био леп
и одговарао
је
мерилима
луксуза
14. века.
Од њега
није
ништа
остало
изнад
земље!

Међутим, потоњи краљеви, од Шарла VI до Луја XII презрели су Лувр као двор и владали из својих замкова на Лоари, док им је париски век и по служио као складиште муниције и затвор!

Тако до 1527. године када је Франсоа I одлучио да се „настани“ у Паризу. Где би краљ него у Лувр, али, разуме се, преуређен. А то је значило – срушен, па поно-

во подигнут! Под руком и оком чувеног архитекта тадашњег времена Пјера Лескоа градили су нови дворца пуне 32 године, све до немарове смрти. Међутим, ни Франсоа I није доживео да се усели у довршено здање. Наредни краљеви још су понешто дограђивали, а понајвише Луј XIV који је најпре довршио рушење свега што је још преостало од старог

Лувра. Али, кад је палата била готова, Краљ Сунце се предомислио и преселио у Версај...

Овим немилосрдним гестом отворио се још један век чудновате намене краљевског дворца: у њега се уселио прво уметнички свет, а онда су у апартманима намењеним за величанства отворени бирцузи и коцкарнице.

Акцелератор за уметничка дела

Под Лујем XV дворац је поново постао дворац, а последњи краљ који је боравио у њему био је Луј XVI. Средином 18. века одржана је прва јавна изложба краљевских

колекција која је значила почетак данашње намене Лувра као музеја.

И кад се приступило последњој изградњи везаној за њега, открило се да ће чак и простор под стаклима пирамида да буде тесан за све што се налази у музејским депоима и садашње ископине.

Пронађени су, рецимо, остаци радионице прослављеног уметника и чудака из 16. века Бернара Палисија кога сматрају оцем француске керамике. Он је, иако самоук, оставио не само уметничка дела непролазне вредности од печене земље већ и књиге из области филозофије и хемије. За-

вршио је у Бастији. Знано се да је живео и радио негде ту, али тачно место није могло да се утврди док се није раскопало двориште Лувра.

Други слојеви земље изнели су на видело остатке приватних кућа, занатских радионица, париских хотела. Измешани ђудљиво у земљи старој хиљадама година нашли су се делови кинеског порцулана из периода Минг, сребрњаци с ликом Луја XV, збирка античког новца, чаше из Мурана, кинеска статуица од стеатита из 18. века поред галско-римске стреле, затим главце лула, коцкице, шпански златници...

Статистички речено, за две године, колико су трајали археолошки радови, откопано је 10 хиљада различитих предмета – међу којима су и људски костури – затим 2.500 новчића, 3.200 ваза. Снимљено је 40.000 фотографија и већ урађено 2.000 планова, цртежа и реконструкција! Главни посао тек предстоји када се доврше лабораторије по којима ће Лувр бити први у свету. Поред остале опреме смишљене за 21. век он ће добити и акцелератор за честице, уређај који ће моћи да одреди тачан хемијски састав сваког уметничког дела.

Мирјана Крстуловић

ИЗУМИ, ОТКРИЋА, ДОСТИГНУЋА

УСИСИВАЧИ ЗА ЧИШЋЕЊЕ МОРА

Од чега би се море чистило? Одговор није много тежак: од нафте која се излива приликом све чешћих удеса танкера. Зато се у Совјетском Савезу приступило оригиналном послу. Управо се стварају „сервиси“ за чишћење мора чија су главна опрема уређаји за усисавање проливане нафте, монтирани на наро-

читим бродовима. Да се једном проливена нафта не би ширила, ту су још гуме препреке које се надувају и ограде мрљу.

Ови сервиси биће потпуно опремљени за три године, а предвиђено је да прораде у великим и важним совјетским лукама Клапеиди и Вентспилсу које се налазе на Балтику, затим у Одеси и Батуму Новоросијску на Црном мору, у Нахотки на Тихом океану и у Мурманску на Северном мору.

ВАНЗЕМАЉАЦ НА НОВОМ ЗЕЛАНДУ

Још једно најновије откриће можда ће забринути оне који верују да гости из свемира, ипак, ту и тамо слећу на нашу планету и да су њихова тела необично грађена. У морима око Новог Зеланда откриван је велики број примерака једне до сада непознате животиње. Названа је

„морска бела рада“ јер у понечем подсећа на морску звезду (спада у бодљокошце као и она). Али, ово биће је доста сићушно, тек два до девет милиметара износи пречник његовог округлог тела. Живи на дубинама од хиљаду метара, а храну граби неком врстом ногу које су уједно и – стомак. Свака морска бела рада има, ни мање ни више, него десет органа за размножавање!

КАД ЈЕ СУНЦЕ БИЛО – БЛИЗНАЦ

Најраспрострањенији елеменат у Земљиној кори је силицијум, али он се у огромним количинама налази и на Месецу, на метеоритима и у небеским просторима наше галаксије. Покушавајући да открију како је настао овај хемијски елеменат научници из Минесоте посматрају спектар небеског тела

Нове Вулпекуле 1984. Тако су утврдили да та нова производи велике количине управо силицијума, затим магнезијума, неона и кисеоника. Баш ово оживело је једну стару теорију по којој је Сунце некада имало „братску“ звезду уз себе. Ова се распала и тако је настала нова, а од осталих „отпадака“ – друга небеска тела Сунчевог система.

Кад је о Сунцу реч, ево још једног свежег сазнања око његовог хлађења. Почев од 1978. године, ка-

да је вештачки сателит Минбус 7 почео да мери његово зрачење, примећено је да оно постепено слаби. Стрпљиви прорачуни изbacили су цифру од 0,015 процената годишње – за толико Сунце губи сјај који нама живот значи.

Овај проценат је несумњив. Међутим, тек сад је искрсла сумња шта ово слабљење сјаја у ствари значи – да ли је оно почетак хлађења Сунца, или само пролазно слабљење после којег ће уследити јаче усијавање?

БИО ЈЕДНОМ СТРАШНИ МЕДА

Мора бити да су ловци из палеолита – наши преци од пре неколико десетина миленијума – враћајући се у своје хорде, с вечери, причали страшне приче о огромном, крвожедном створу за којег нису знали да спада у биолошку врсту звану медвед. Тај џин, два-три пута већи од човека харао је Северном Америком која је тада била спојена залеђеним копном с Азијом. Да није било њега, џиновског и опаког *Aretodusa simusa* и пре краја последњег леденог доба могло је да се прелази из Сибира на Аљаску. Ово је кратак садржај најновијег открића зоолога Валеријуса Гајста са универзитета у Калгарију.

Овај научник тврди да је крвожедни меда, који је

ликом подсећао и на мачку, био тежак колико данашњи гризли, али је био много већи: само су му рамена била два метра изнад земље! Брз и снажан, могао је да бира јеловник, а пријало му је све – од џиновских слонова, мастодоната, бизона, коња и камила, до човечуљака.

Научник Цајст сматра да у доба кад су људи витлали камењем није било из-

гледа да се супротставе страшном арктодусу, па га нису ни ловили. Зато је он ловио њих и спречавао становнике Азије да се селе у Америку све док му главе није дошла виша сила – промена климе. Човек је, што је очигледно, преживео велике промене, а медин предак није. Ишчезао је са лица Земље пре 12.500 година. Веровали или не.

ВЕШТАЧКА МОРСКА ТРАВА

Становници дивљих океанских обала добро знају какве невоље доносе снажни ветрови и таласи који мало-помало разбијају саму обалу. Тако је и на источној страни америчког континента где је море за-

претило да заувек збрише рт Хатерас и светионик на њему. Како би се спречила та ерозија, око рта је пре две године посађена морска трава од пластике! Начинила ју је фирма „Сискејп технолоџис“ и то од полипропилене који је, кажу, нешкодљив за околину.

Изум се показао одличан и од тада су и многа друга места „затрављена“

и то на начин да стварају вештачке гребене. Ево како: на дну мора усидри се пластична цев „обрасла“ полипропиленском травом чије влати задржавају песак узвитлан огромним таласима. Од тог песка нарастају гребени који онда таласе ломе и тако умањују њихову снагу пре него што тресну о обалу. И обала дуже траје.

М. Крстуловић

КОЛИКО КАЛОРИЈА ИМА У ПОЉУПЦУ?

Да ли теста заиста страшно гоје, је ли добро сажвакана храна хранљивија, шта је калоричније – путер или маргарин?

Килограми се губе и овако: пољубите се 389 пута и изгубите 500 грама. Тачно или нетачно?

Тачно. Дијететичари су израчунали да се на пољубац просечне жистине утроши око девет калорија.

Да ли већина људи уноси у организам премалу, превелику или одговарајућу количину протеина?

И одрасли и деца „поједу“ далеко више протеина него што им је потребно.

Шта је калоричније, путер или маргарин?

Путер и маргарин подједнако су калорични. И једно и друго су масти и садрже отприлике 255 калорија на 28 грама. Ипак, маргарин је у једноме у предности: у највећем броју случајева прави се од мање штетних биљних масти.

Да ли је одраслим особама калцијум потребан колико и деци?

Јесте. Већина људи погрешно верује како, пошто се заврши формирање костију и зуба, више није тако важно колико калцијума унесе у организам. Калцијум, међутим, има и друге функције,

између осталог, он има значајну улогу у обнављању костију.

Витамини су значајан извор енергије. Тачно или нетачно?

Нетачно. Сами по себи вита-

мини не представљају извор енергије, али зато помажу организму да храну коју у њега уносимо претвори у енергију.

Да ли су витамини који се налазе

у намирницама здравији од синтетичких витамина?

Јесу. Сигурно је здравије попити лимунаду, него прогутати неколико таблета витамина Ц.

Намирнице као што су кромпир и теста имају изненађујуће ниску калоричну вредност. Тачно или нетачно?

Тачно. Велики број намирница које садрже угљене хидрате не гоје у оној мери у којој се обично верује и садрже велики број хранљивих састојака. Немогуће је са угљеним хидратима је што их обично једемо у „лошем друштву“. Један кромпир, на пример, има свега 90 калорија, али преливен кашичицом путера постаје „тежи“ за 100 калорија; поједете ли тај исти кромпир с кашичицом милерама, додаћете му 30 калорија.

Ако храну пажљиво сажваћемо, у организам уносимо више хранљивих састојака. Тачно или нетачно?

Нетачно. Колико ћемо хранљивих састојака унети у организам има мало везе с тим колико пажљиво сажваћемо храну, зато што се варење највећим делом одвија у танком цреву. Они који пажљиво жваћу ипак су у некакој предности: спорије једу, па су, сходно томе, нешто мање склони преједању.

ВЕСТИ ИЗ ДРУГЕ РУКЕ

ПРСТЕН ЛЕТИ У БУДУЋНОСТ

Чудни авиони ће слетати убудуће на наше аеродроме. Рецимо, модел са кружним крилима. Тај „летећи прстен“ на млазни погон авион је будућности – тако бар мисле инжењери америчког ваздухопловног концерна „Локид“.

Ново на овом типу авиона је прстен, који треба да замени данас уобичајене носеће површине. Биће, кажу стручњаци, овако мање ваздушног отпора и пре

свега мање тежине ваздухоплова. Наиме, прстенаста крила дупло су лакша од садашњих авионских крила. А тако се уштеди доста горива.

Ова прстенаста летелица на млазни погон требало би да полети тек 2000. године, мада су већ почела прва тестирања. Један модел планираног авиона будућности требало би да се покаже ускоро у каналу за испитивање ваздушног отпора, да би

се видело да ли су све претпоставке везане за овај модел реалне.

Али, нису ово једине идеје планера „локида“ за будућност. На пример, ту је и један модел делта-летелице, која ће се састојати само од једног јединог крила, али у којем ће се налазити кабина за посаду, као и „пртљажник“ за 260 тона терета.

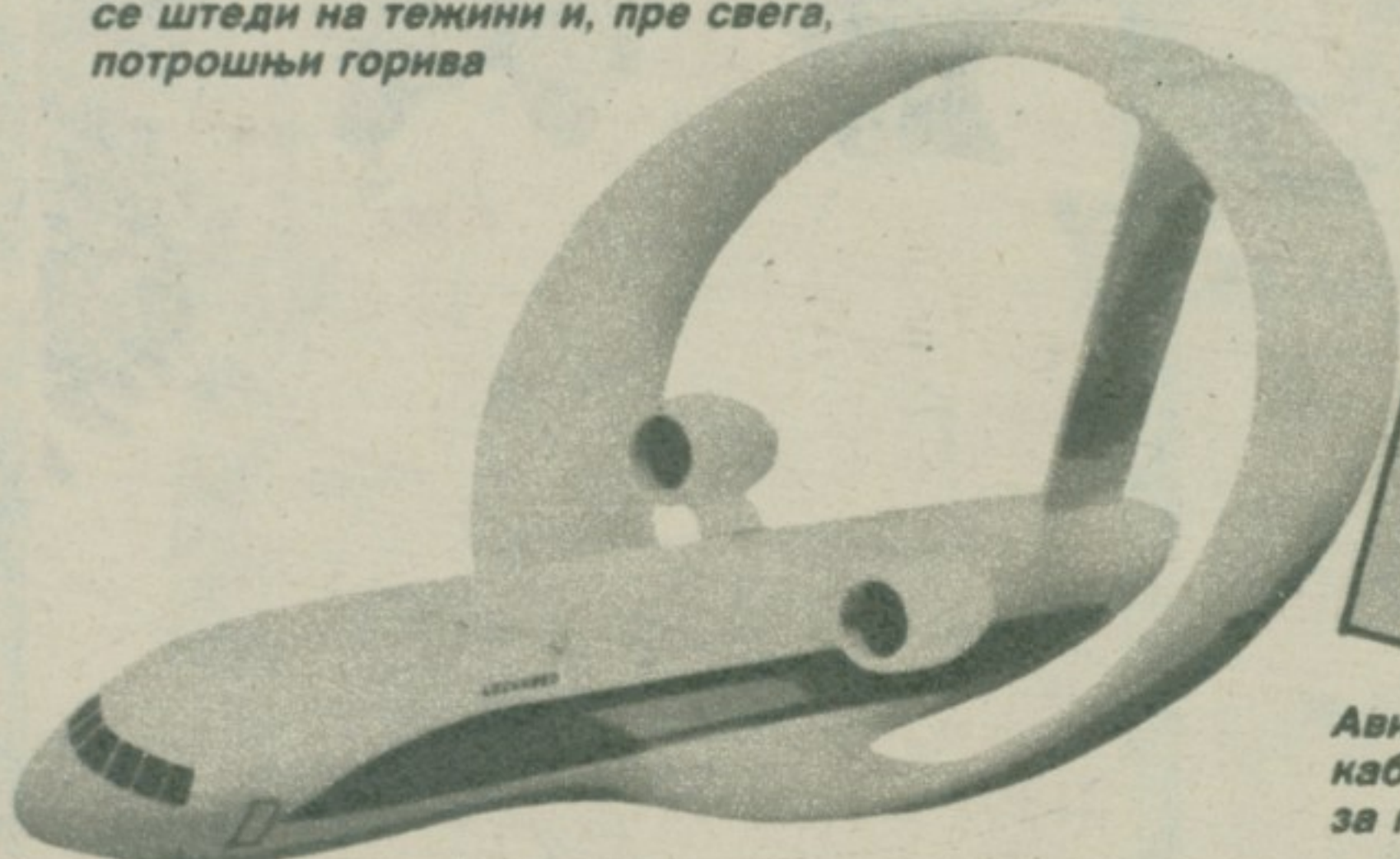
Модел будућности је и „Проплан“, авион на нови погон. Наи-

ме, турбо мотори имаће десет листића пропелера у облику лопатица. Тиме ће овај турбо-проп авион бити исто тако брз као и савремени џетови. Још једна идеја из „Локида“: два трупa испод једне крилне површине. Код ових летећих „близанаца“ трошкови одржавања биће смањени за више од десет одсто у односу на данашње моделе.

Авиони будућности ће све више да користе и нуклеарну енергију. Најновији модел авиона на атомски погон, који су направили конструктори „Локида“, теоретски може да остане у ваздуху пуних 10.000 часова. Керозин ће овим ратним ваздухопловима бити потребан само приликом узлетања и приликом спуштања. Само, ако полете...

М. Ш.

Прстен на млазни погон: на овај начин се штеди на тежини и, пре свега, потрошњи горива

Авион-крило: кабина и простор за пртљаг налазе се у крилу

„Ваздушни близанци“: два трупa испод једног крила

ВЕСЕЛИ

ГРАД И

ТУЖНИ

ГРОФ

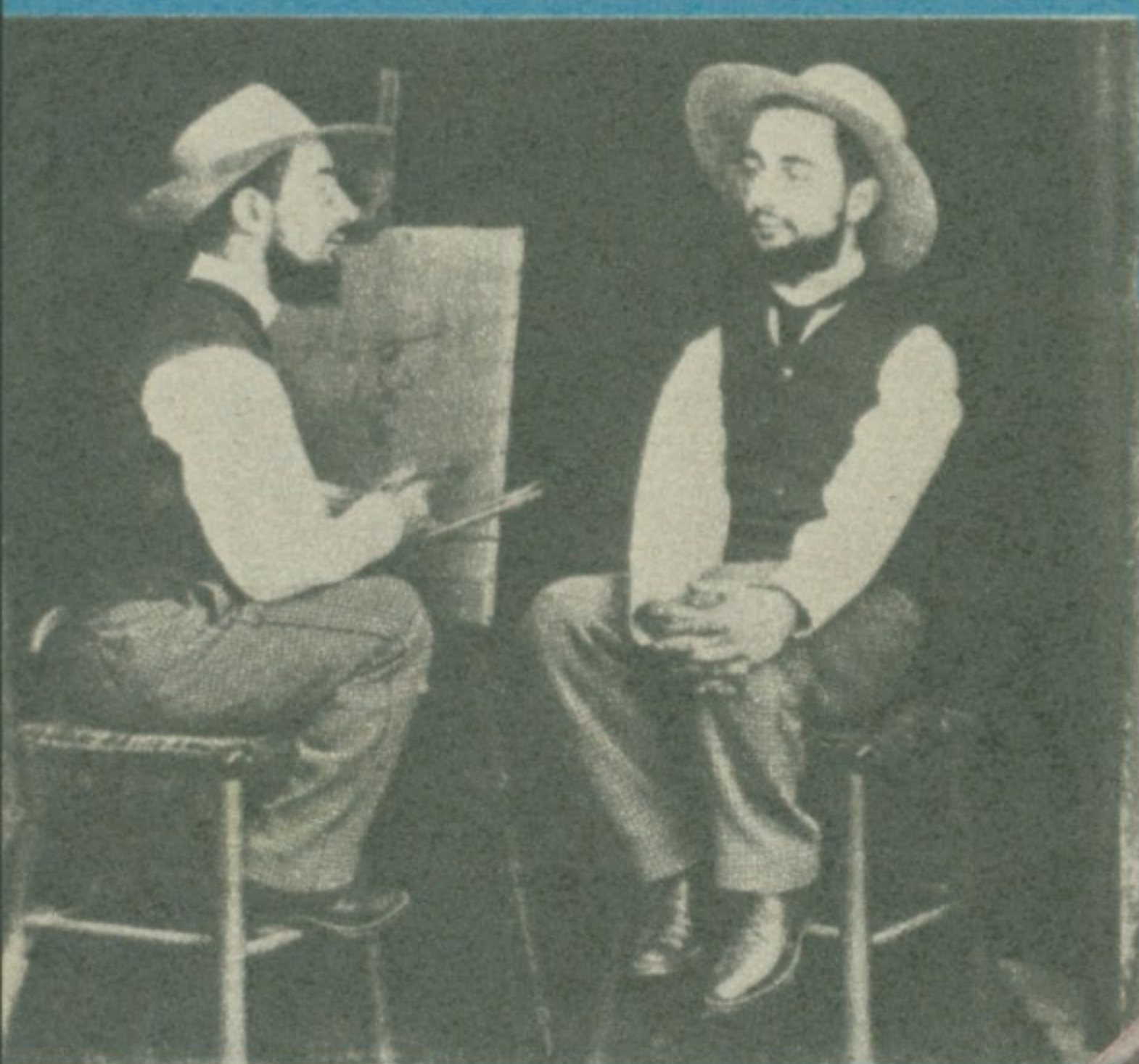
„СПОРЕДНИ ХОБИ“

ТУЛУЗА

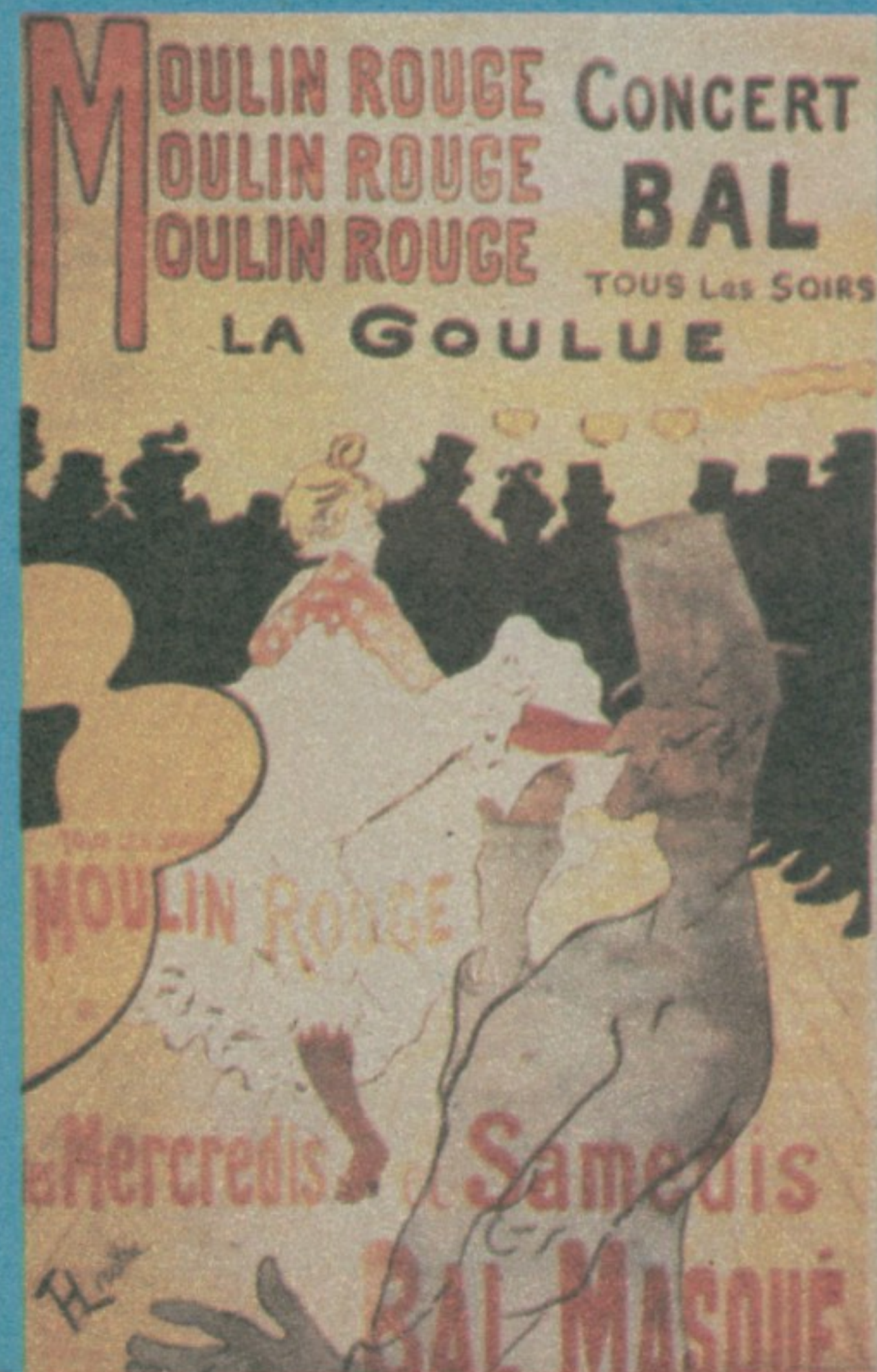
ЛОТРЕКА

„СА ЛОТРЕКОВИХ
ЦРТЕЖА,
ЛИТОГРАФИЈА,
ПЛАКАТА
ИЗРАЊАЈУ
РАСПЕВАНЕ
АВЕТИ
НАШЕГ
ДОБА“
ОВА
РЕЧЕНИЦА
ЈЕ
ПРЕПИСАНА
ИЗ
ПАРИСКОГ
УМЕТНИЧКОГ
ЧАСОПИСА
КОЈИ
ЈЕ
ИЗЛАЗИО
КРАЈЕМ
ПРОШЛОГ
ВЕКА

Ова
фотографија
је
снимљена
над
је
Тулуз
Лотрек
напунио
26 година

Плакат „Мулен Ружа“ који је сликару преконоћи донео славу чак и код људи који се нису претерано интересовали за сликарство. На њему се види „Ла Гули“ и њен партнер Валентин л'Десозе

Захваљујући монтажи фотографа Мориса Жилбера, Лотрек је представљен и као сликар и као – модел

Једном су Лотрека упитали шта му највише недостаје кад се присети младости, док му се још није десила трагедија с преломима ногу. Он је одговорио: „коњи“. Често их је сликао, баш као и на овој слици „Џокеј“.

Портрет Лотрекове мајке. „Могу да чиним шта ми је воља“, остало је забележено да је причао неком приликом, „Јер у нашем старом замку у Бусажу (један од породичних двораца) мајка држи калуђерице које се по цео дан моле за спас моје душе!“

Звао се Анри Мари Рејмон де Тулуз Лотрек – Монфа. Сасвим одговарајуће име с обзиром на породицу из које је потекао.

Његови преци били су грофови од Тулуза и владали су већим делом јужне Француске. Откада се млади син грофа Рејмона V 1196. године оженио кћерком грофа од Лотрека, у лози су се рађале све саме војводе и грофови окружени богатством, живећи лагодно у дворцима и палатама разбацаним по свим деловима земље.

Из брака грофа Алфонса и његове сестре од тетке Аделе Тапије де Целејран једне олујне ноћи (како је забележено у породичној хроници) 24. новембра 1864. у дворцу Малроме у Албију родиће се њихов први син. Добиће име Анри по Анрију V који је, тако су бар све племићке породице прижељкивале, тре-

бало да постане нови краљ Француске (што се никад није обистинило).

До тринаесте године мали Анри ће проводити дане сасвим у складу с породичним традицијама. Пратиће свог оца и рођаке у лову, брзо ће научити да јаше јер, како је Анријев отац једном рекао, „у нашој породици одмах по крштењу детета, стављамо га у седло!“ Живеће лагодно, без новчаних невоља, мажен и пажан од родитеља и многобројне послуге која се вртела око „мале лепоте“. Тако су га у детињству сви звали.

Она је тако висока и лепа!

Врло рано Тулуз Лотрек је почео да се забавља цртањем. И то је био део породичне традиције. И његов отац као и сви рођаци бележили су, на пример, детаље из лова из кога су се враћали. У лову су

троструко уживали: док су пуцали на дивљач, кад би је касније цртали и, на крају – јели.

Први пут у тринаестој, други пут годину дана касније Тулуз Лотрек је незгодно пао. Од тог тренутка живот се мења из корена за „малу лепоту“. Везан је за кревет, инвалидска колица, воде га од лекара до лекара, проводе с њим дане по бањама. Предосећање грофа Алфонса да можда није добро што се оженио тако блиском рођаком, обистинило се.

Мада се по свим књигама ниски раст (Тулуз Лотрек је био висок 152 центиметра) чувеног сликара углавном објашњава деформацијом костију до које је дошло због несрећних падова, савремена медицина његов изглед друкчије објашњава. Наиме, сматра се да је Тулуз Лотрек патио од пикнодизостозиса, односно ретког облика липутанства од кога може

да се оболи ако су родитељи блиског крвног сродства.

Та болест се не манифестује само ниским растом већ и другим знацима: огрубелим цртама лица, помало отромбољеним устима, тегобама с дисањем.

Анри де Тулуз Лотрек ће се само једном у животу пожалити на свој изглед. И то још док је био под мајчиним окриљем. Док је седео у соби и чекао посету даље рођаке записао је: „Жана Д' Армањак често дође и седи крај мог узглавља. Покушава да ме орасположи, да се игра са мном. Ја је са уживањем слушам не усуђујући се да је погледам. Она је тако висока и лепа. А ја? Нисам ни висок ни леп“.

„Успутни хоби“, како је његову страст за цртањем описивала Анријева мајка, претворио се у његово животно опредељење. Са деветнаест година Тулуз Лотрек долази у Париз. Учио је сликање прво код глувонемога сликара – класичара Принстоа, касније још код Бонеа и Кормона.

Ниједан од ове тројице данас мало познатих сликара није оставио дубљи траг на Лотрековом сликању. То није било ни могуће јер је Тулуз увек следио само свој дар. У томе је остао јединствен и непоновљив и тешко га је сврстати под било који опште прихваћен стил. Зна се само да је гроф – сликар уживао у јапанским дрворезима и њиховом живом колориту. Ценио је и старијег колегу, сликара Едгара Дегаа. Једном приликом, када је за Лотрековим столом неки белгијски сликар почео да вређа Дегаово сликарство, Тулуз Лотрек се толико разбеснео да га је изазвао на двобој до кога, срећом, никада није дошло.

Цртао је и по столњацима

Живео је на Монмартру. Са чињеницом да њен син живи међу женама сумњивог порекла, Анријева мајка никада није могла да се помири. Али, временом се научила да о томе с њим не разговара.

Када је долазио кући, у породични дворак, Тулуз Лотрек је био оно што се од њега очекивало. Племић високог порекла. Тако се понашао, тако се опходио с послугом, тако је говорио.

На Монмартру, у баровима, кафеима, ноћним локалитетима, Лотрек је постајао „један од њихових“. Служио се жаргоном, запијао, лудирао по читаву ноћ. Постао је стални гост и јавних кућа. Пред њим се становнице тих „кућа

љубави“ нису стиделе. Мирно су дозвољавале да им улази у собе док се пресвлаче, одмарају, купају.

А Тулуз Лотрек, који се ниједног тренутка није одвајао од постела, оловака за цртање, папира, бележио је тај „Париз из другог угла“ који ни многи Парижани тог времена нису могли (или нису хтели) да виде.

Кад није имао одговарајући папир за цртање, Лотрек је сликао по столњацима, менијима, зидовима. За собом је оставио 500 слика, 350 литографија, 5 хиљада цртежа!

Тулуз Лотрек је с подједнаким жаром правио илустрације за књиге, позивнице, цртеже за новине, као и своја уљана платна и цртеже. Кад га је 1891. године власник чувеног „Мулен Ружа“ замолио да му направи плакат, Лотрек се бацио на посао.

Када је Лотреков плакат освануо на улицама Париза, неке даме су се згражавале „његовом смелашћу“ и окретале су главу у страну да не гледају ту срамоту, други су схватили да је Лотрек и од обичног постера створио уметничко дело. Од тог времена плакати су почели да се чувају и излажу чак и у музејима.

Тако је тешко умрети

Током 1898. здравље му се погоршавало. Сместили су га у санаторијум за душевне болеснике крај Париза. После неколико месеци, кад је успео да се одвикне (тако су бар лекари мислили) од пића, Лотрек је почео да се досађује. Да би докторима доказао да је сасвим здрав, замолио је пријатеље да му донесу прибор за сликање. По сећању је правио сцене из циркуса. Лекари нису имали куд. Отпустили су га као „излеченог“.

Нису могли ни да претпоставе да им је, ту пред носом, пацијент пио. Набавио је шупаљ штап (ходао је увек помажући се штапом) који су му другови пунили апсинтом, пићем које је највише волео.

Прве године овог века, после неколико узастопних можданих удара, Тулуз Лотрек је осетио да му се ближи крај. Отпутовао је у дворак Малроме, код мајке. Седећи с њом, у башти, рекао јој је:

– Мајко, како је тешко умрети!

Уништен алкохолом и разним болестима које је „накупио“ живећи нередовним животом боема, Анри Мари Рејмон де Тулуз Лотрек умро је 9. септембра 1901. године.

В. Софреновић

СТАРЕ МАЈЕ – СВЕШТЕНИЦИ ИЛИ АСТРОНОМИ?

ТАЈНА ЗМИЈЕ

ИЗ

ЧИЧЕН

Пре равно 1150 година у Чичен Ици, данашњи Мексико, саграђена је цинковска пирамида, прави подвиг грађевинарства. Храм није био посвећен главном божанству Маја богу Сунца већ чувеној змији Кукулкан, а у моћном царству које је имало пирамиде веће чак и од највеће египатске Кеопсове прославио се по јединственом „чуду“: на једној степеници, док се Сунце за време пролећне и јесење равнодневице спушта, појављује се сенка огромне змије која, увијајући се, склизне дуж оgrade од стубова и нестане.

Било је потребно само мало маште па да се утврди да њен пут води до улаза у удубљење у коме се налази овални камен на коме су свештеници старих Маја приносили боговима драгоцености, а понекад, за дугих суша, и људске жртве. Археолози дуго нису могли да се сложе шта значи та сенка и, испоставило се, то је било добро јер је управо овај спор довео до нових истраживања обичаја Маја и њихових знања из астрономије. Несумњив напредак постигнут је у последњој деценији, а астрономска испитивања помогла су и истраживачима у другим дисциплинама да у новом светлу сагледају културу Маја и Толтека.

— Нова истраживања у овој области неће убудуће бити ни гробнице ни предмети пронађени у њима — истиче др Антони Ејвн, професор астрономије на Колгејт универзитету, један од највећих ауторитета за астрономију старих народа Централне Америке и Мексика. — Сад је битно открити нешто друго: на који начин су припадници овог старог народа сазнавали, тумачили и користили оно што су видели на небу?

Ватра у грудима заробљеника

Небо је било облачно првог дана пролећа ове године над градићем Чичен Ицом и 30.000 људи који су се сакупили испред Кукулканове пирамиде че-

**ДОК СЕ ЗАПАДНА
ЦИВИЛИЗАЦИЈА
НАЛАЗИЛА У ЦРНОМ
МРАКУ, СВЕШТЕНИЦИ
МАЈА СТИГЛИ СУ
ДАЛЕКО У
ПРОУЧАВАЊУ СУНЦА
И МЕСЕЦА,
ПОЗНАВАЛИ КРЕТАЊЕ
ВЕНЕРЕ, А
ВЕРОВАТНО И МАРСА,
ЈУПИТЕРА И САТУРНА.
ИСТИНА, НИСУ ТО
РАДИЛИ ИЗ ЉУБАВИ
ПРЕМА НАУЦИ**

кали су узалуд. Група америчких туриста и студената са својим професорима и староседеоци Јукатана, од којих су многи потомци Маја, напустила је Чичен Ицу разочарана. Сунце се није појавило, змија се није померила. Узгред, не зна се јесу ли свештеници — астрономи Маја и Толтека, пре хиљаду година, имали тешкоћа кад се сенка змије не би указала на дан равнодневице...

Неки научници, као што је др Ејвн, верују да нема никаквих доказа који би потврдили неко посебно значење те сенке. Очигледно, сенка се физички појављује, али то не значи да је имала неко значење. Међутим, др Џоана Брода с Националног универзитета у Мексику каже:

— „Чуда“ као што је ова сенка измишљали су свештеници који су владали да би учврстили религиозна веровања, односно своју власт: сенка је била потврда моћи владајуће класе и подсећала обичан народ да су они посредници између богова и човека.

Др Клеменс Когинс из Пидоби музеја при Харвардском универзитету иде даље. Он је недавно у штампаним категорички тврдио да је ова сенка била главни разлог што је подизан нови храм у Чичен

Ици. То је учињено да би се обележила јубиларна 830. година која је веома важна у култури Маја и Толтека, Индијанаца са севера који су лагано потискивали староседеоце. За Маје је тада падао крај великог календарског периода, за Толтеке је то била година поновног паљења ватре, обред који се понављао сваке 52 године. Тада је жртвован заробљеник. Свештеник му је чупао срце и у његовом грудном кошу палио ватру! Оправдање овог суровог обреда тумачено је веровањем да се само тако може спречити да не нестане Сунце и не дође мрак који ће прогутати све људе. Владари свештеници и ратници знали су за овај догађај деценијама

унапред и одлучили да га обележе новим светилиштем. Др Когинс верује да је Кукулканова пирамида изграђена годину дана раније тако да се сенка змије спустила низ степенице први пут 21. марта 830. године као део велике верске свечаности. Провокативна хипотеза др Когинса никад се не би појавила да није било астрономских проналазака и истраживања археолога, етнолог, етноисторичара и антрополога.

Тајна Ел Каракола

Први је др Ејвн извршио веома сложену и прецизну мерењу већег броја

ности и архитектуре, имао и задивљујућа знања из астрономије. Маје су проучавали Сунце и Месец, познавали кретање Венере и, вероватно Марса, Јупитера и Сатурна, као и неких великих сазвежђа. Они су могли да предвиде кретање неких небеских тела с грешком не већом од пола сата за век!

Можда је најзанимљивије истраживање извора који је омогућио да се створи сенка змије. Он се налази на другом крају Чичен Ице, у монументалној грађевини старих Маја коју су Шпанци назвали Ел Каракол (Поигравање). Средином 70-их година др Ејвн је овде донео опрему за мерење да би проучавао положај Каракола у односу на небо. Кад је са својим колегама посетио ова

премеравања с положајем планета у 9. веку, показало се да је Ел Каракол био врло прецизна астрономска опсерваторија, прави календар уклесан у стену одакле су свештеници Маја, гледајући само голим оком, посматрали небо из дана у дан и обележавали га задивљујућом тачношћу. Највише су били фасцинирани Венером, а како нису знали за Сунчев систем и кретање планета око њега, били су ограничени само на оно што су могли да виде. Знали су да се Венера, планета најближа Земљи, појављује и нестаје на западном и источном хоризонту у различито доба године и да треба да прође 584 дана да би се завршио један њен циклус. Исто су тако знали да се тих пет Венериних циклуса временски поклапа са осам

стиција и два положаја између маја и августа када Сунце пролази кроз зенит, тачно изнад њихових глава.

Користећи планетаријум да би реконструисали слику неба како је оно изгледало у априлу 1000. године, утврдили су да је појављивање сазвежђа Плејаде у прозору караколске куле непогрешиво најављивало пролазак Сунца кроз зенит.

Од 29 могућих астрономских појава за које се верује да су могле да занимају становнике Средње Америке, правци посматрања за 20 њих могу да се нађу у конструкцији куле. На жалост, како један део здања више не постоји, све могућности које је пружала ова необична опсерваторија никад се неће открити.

Дрезденски кодекс је кључ

Истраживања екипе др Ејвна на другим местима где су живееле Маје, Ухмал на Јукатану и Цопан дубоко на тлу Хондураса, дала су сличне резултате.

— Венера је — каже др Ејвн — имала улогу у свим облицима живота Маја, почев од предвиђања времена за сетву кукуруза и наилазак кишне сезоне до одређивања времена за

ратне походе, смрт, верске обреде.

Кад су Шпанци, почетком 16. века, освојили Мексико, открили су да су Маје развиле систем хијероглифа и да су имали књиге писане на кори дрвета. Међутим, у настојању да искорене веровања домородаца, Шпанци су уништили готово све њихове књиге. Четири су ипак нађене, од којих је можда најчувенији такозвани Дрезденски кодекс, назван тако јер је 1740. открит у библиотеци овога града. У рукама модерних астронома и археолога ова књига је постала кључ за разумевање астрономије Маја.

Кодекс је у ствари астролошки приручник који су свештеници вероватно користили у свом свакодневном послу и за прорицања. Зборник показује да је сврха астрономије била астрологија и ритуална предвиђања као и да су Маје при том користиле карактеристичне бројке. Тако су рецимо били просто опседнути бројем 584, колико има дана између Венериног појављивања и нестајања и осмогодишњим циклусом везаним за Сунчани календар: $5 \times 584 = 8 \times 365$. У оба случаја добија се исти производ — 2920!

☆☆☆

Дрезденски кодекс открива да су се Маје интересовали и за помрачење Месеца као и да су пажљивим посматрањем и бележењем открили начин

да их предвиђају и то помоћу датума — 148 и 177 дана од последњег помрачења. Тај метод је био поуздан у 50 одсто случајева. Свођењем могућности помрачења Месеца на два броја са таквом сигурношћу био је прави подвиг.

— Не заборавимо да су Маје све то учиниле у време које одговара мрачном добу западног света — каже др Ејвн. — То је подвиг раван Њутновом и Ајнштајновом и за то доба представљао је велику победу над силама природе.

В. Милићевић

ДРЕ

Сунчевих доина. Према томе, Венера се појављује у својим северним и јужним екстремима сваких осам година.

Др Ејвн и његове колеге утврдили су да се са неколико места Ел Каракола виде јужни и северни Венерин екстрем. Такође су пронашли да поглед дуж обриса зграде показује на Сунчевом хоризонту позицију летњег и зимског сол-

Илустровао Брана Јовановић

Живот је прича, прича је живот

ПОЗДРАВЛ ТЕТКУ КАРМЕН

**У ПОЧЕТКУ СХВАТАЈУЋИ СВЕ КАО
ШАЛУ, ХОРХЕ НИЈЕ СТИГАО ДА
КАЖЕ ОТМИЧАРИМА КАКО ОН
НИЈЕ ТАЈ ДЕЧАК КОГА СУ
НАМЕРИЛИ ДА УХВАТЕ. А
КАСНИЈЕ, ЗАИНАТИО СЕ ДА НЕ ОДА
ДРУГА**

Ха, ово је баш као у правом кримићу, одушевљавао се Хорхе убрзавајући корак. Ја, велики шеф мафије, враћам се кући после састанка с верним члановима моје банде, а прати ме у стопу с парник из другог клана.

Тринаестогодишњи Хорхе Санчес из Барселоне очигледно је читао сувише кримића, а и вести о киднапованима све су се чешће појављивале на страницама штампе. Те вечери, августа 1983. године, било је већ десет и петнаест, кад је коначно кренуо кући. Био је у музичкој школи, на часу клавира. После часа, замолио је професора да га пусти да још мало вежба. Његов пијанино су продали, нови клавир још није стигао; није имао на чему да свира. Ближила се школска приредба. Желео је да докаже наставницима да сви они силни часови са којих је изостао, нису били узалуд проведени.

Само, изгледа да се тај незнанац, који је жустро корачао за њим, не шали. Како је Хорхе убрзавао корак, овај га је пратио у стопу. Дечаку читава ситуација више није била забавна.

Хорхе се дао у трк, колико су га ноге носиле. Незнанац га је у три корака стигао и грубо ухватио за руку. Однекуд су се створила кола. Човек с тамним наочарима угурао га је на задње седиште.

Другови – близанци

Дечак се скупно у углу. Није смео да проговори. Дрхтао је. Само се питао зашто ли су њега одабрали. Његов отац, обичан службеник банке, није могао за свог сина да издвоји неку већу своту новца. То је требало да буде јасно отмичарима.

А онда га је возач (и он је носио тамне наочаре)

упитао да ли је он Енрике Диас. Хорхе је таман хтео да одговори да су се преварили, да су ухватили погрешног дечака, кад се јавно други отмичар који га је све време држао за руку.

– Не очекујеш ваљда да ти призна да је он Енрике Диас? Уосталом, ту нема двоумљења. Музичка школа, штркљаст дечак плаве косе с наочарима. Нисам могао да се преварим. Па и сам знаш да сам га једном приликом чак лично упознао!

Хорхеу је све постало јасно. Био је жртва забуне. А није ни било чудо. Често се и њему и Енрикеу догађало да их помешају. Додуше, разлика међу њима била је годину дана, али су заиста били доста слични. Обојица су ишла у музичку (Хорхе је свирао клавир, Енрике виолину), а стварно су подсећали један на другог онако плаве косе и с наочарима. Наравно, битно их је раздвајао социјални статус. Док је Хорхеов отац био средњег имовног стања, за Енрикеовог тату Луиса Диаса шушкало се да има доста новца. Он би вероватно могао да одвоји велику суму за откуп свог сина.

Кад би им и рекао да он није дечак кога траже, киднапери му више не би ни поверовали. Мислили би да их лаже да би се извукао. А не би било ни лепо да ода друга.

После неколико минута вожње, незнанац је седео крај Хорхеа везао му је повез око очију.

Зграда без лифта

Колико су се дуго возили, Хорхе не би могао тачно да каже. Можда десет минута, можда пола сата. Њему се сваки тренутак вукао као вечност. Покушавао је да се смири, да о свему размисли што разложније. Није му полазило за руком, у глави му је била права збрка. Дрхтао је шћућурен на седишту.

Кад сазнају да су погрешили, отмичари ће ме сигурно убити. Како да извучем живу главу?

Кола су се зауставила. Извели су га држећи му и даље повез око очију. Увели су га у улаз неке зграде и онда му скинули мараму са очију. Гурнули су га према степеништу. Очигледно је реч о мањој згради, без лифта. На другом спрату, онај који је возио откључао је врата. Ушли су у оскудно намештен стан. У соби је био само један сто и неколико столица.

Дали су му неки папир. Хорхе је успео да види да су отмичари саставили писмо „његовом оцу“, Луису Диасу помоћу речи и слова исечених из новина. Очигледно су му дали детаљна упутства где ће да остави новац и колику своту. Наредили су му да својом руком допише пар речи родитељима, да виде да је жив.

„Драги тата“, писао је Хорхе, „молим те испуни све услове које од тебе очекују отмичари. У противном, рекли су да ће ме убити. Немој да обавештаваш полицију. Поздрави маму и тетку Кармен и реци им да се не брину. Воли те твој син Енрике Хорхе“.

– Шта ће ти та два имена, мали? – мунуо га је у ребра један од киднапера.

– Па, тако се зovem, чико – Хорхе је покушао да каже што мирнијим гласом.

Седам сати неизвесности

Луис Диас се питао ко то може да звони у дванаест ноћу. Кад је отворио врата, на отирачу је угледао неки коверат. Отворио је писмо и чим га је прочитао сместа је потрчао у Енрикеову собу. Син му је мирно спавао.

– Енрике, погледај ово! – сањивом дечаку дао је писмо да прочита. – Хоћеш ли ми објаснити шта је ово. Да ли је то опет нека твоја смицалица? Знаш добро да мрзим глупе шале.

Енрикеу је требало доста времена да убеди оца да нема појма о чему је реч и да му не би пало на памет да се тако глупо игра.

После више од пола сата преганања са сином, Луис Диас се забринуо. Већ неколико пута му се дешавало да су му претили, слали анонимна писма. Није могао да схвати шта је то писмо требало да значи. Отмичари су поручивали да су му отели сина и тражили десет милиона пезета (око 250 милиона старих). А онда и тај дечији рукопис, па порука? Прочитао је неколико пута: „Драги тата, воли те Енрике Хорхе“.

Енрике се коначно присетио свог друга-близанца Хорхеа. Позвали су кућу Санчесових. Дечакови родитељи су били веома заплашени. Син им се није вратио после музичке школе, нису имали појма шта је с њим. Већ су и полицију обавестили. Појурили су у кућу Луиса Диаса.

Заједно су проучавали писмо. Важан им је био онај део написан Хорхеовом руком. Пепе Санчес се задржао на делу у коме Хорхе поздравља тетку Кармен.

– Кармен је била моја сестра коју је Хорхе обожавао. Недавно је умрла. Ако је Хорхе поздравља, сигурно тиме жели нешто да нам поручи! Или га отмичари крију на гробљу или у близини куће где је она живела.

Полиција је сместа блокирала читав крај Барселоне у коме је живела Хорхеова тетка Кармен. Трбало је да раде што обазривије, ако отмичари примете полицију, могли би да убију дечака. А нису ни сигурни да су на добром трагу.

Око пет сати ујутру, полиција је провалила у стан отмичара. Киднапери су били затечени, нису имали времена ни пиштољ да подигну. Кад су дечака изводили из собе, срушио се на прагу. Очигледно једно је било читати кримиће а друго бити „главни јунак“ у правој причи.

☆☆☆

Киднапери су, на срећу, свој посао урадили врло непрофесионално. Била су то, у ствари, двојица службеника који су радили код Луиса Диаса. Кад их је отпустио, желели су да му се освете, а и да зараде новац на лак начин. Пошто су уместо Енрикеа отели Хорхеа нису могли ни да сањају да је у згради, коју су одабрали као место где ће чувати дечака, живела Хорхеова тетка Кармен. Чим су му скинули повез с очију, Хорхе је препознао улаз куће у коју је тако често долазио.

В. С.

РИП
КИРБИ:

ЗАМАК СНОВА ПЛЕО

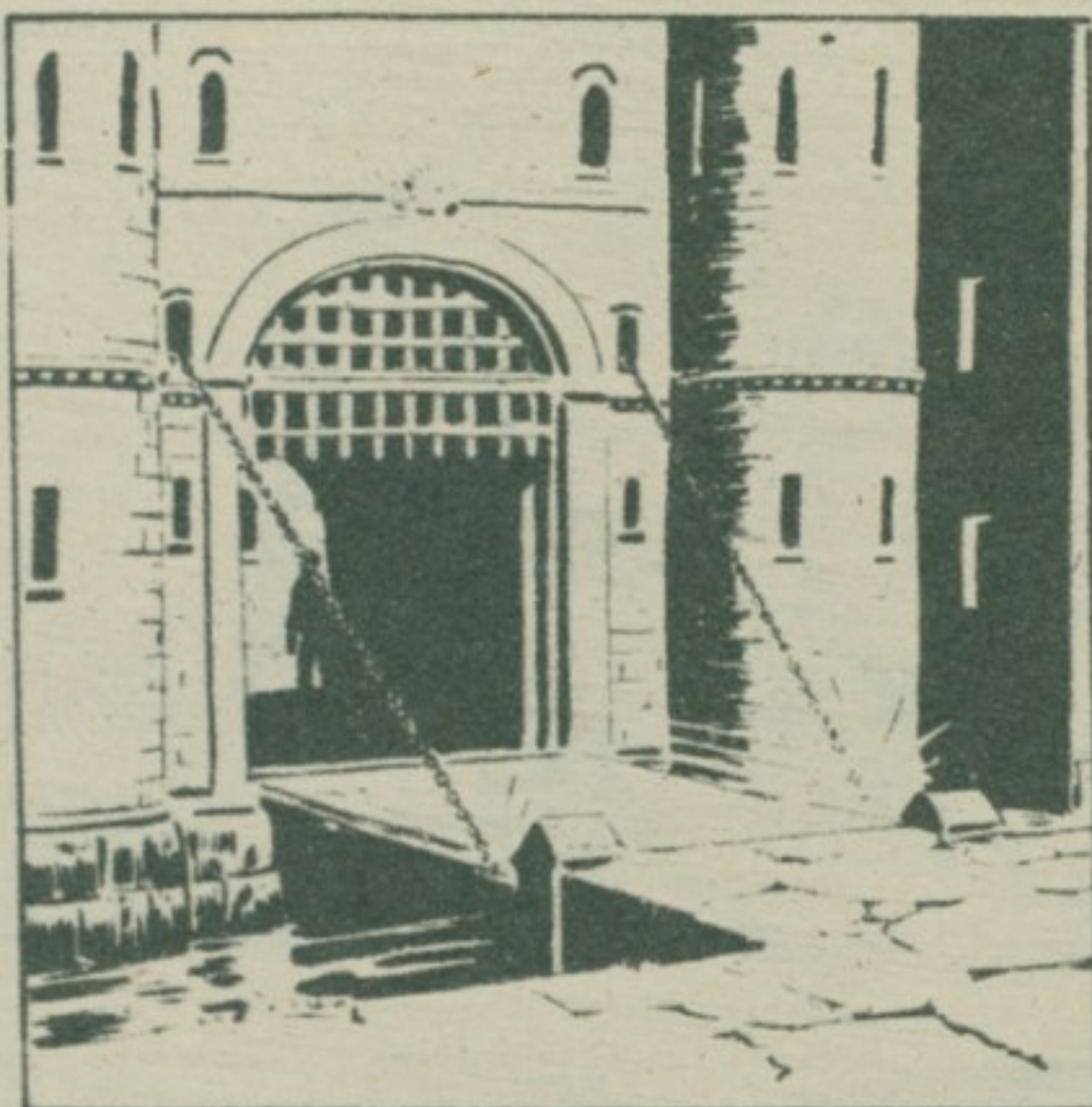
ПИШЕ: ЏОН ПРЕНТИСЕ (JOHN PRENTICE) ЦРТА: ФРЕД ДИКИНСОН (FRED DICKENSON)

ХАНИ ЈЕ УПОЗНАЛА ИЗВЕСНУ
ЛЕДИ ВИЛБЕРТ КОЈА ЈОЈ
ЈЕ ПОНУДИЛА ПОСАО ФОТО
"МОДЕЛА У ЕВРОПИ...
МЕЂУТИМ, ЛАЖНА ЛЕДИ
ИМА САСВИМ ДРУГАКЉЕ
НАМЕРЕ... ХАНИ, "ЛЕДИ" И
ФОТОГРАФ СУ СТИГЛИ У
МАЛО СЕЛО У НЕМАЧКОЈ...

СЕЉАЦИ КАЖУ
ДА САМ УМРО?
ОНИ СУ ОБИЧНИ
ЛОПОВИ КОЈИ БИ
ПОКРАЛИ
СВЕ ИЗ
ЗАМ-
КА!

АЛИ... ВЕГ
ДУГО ВАС
НИСУ ВИ-
ДЕЛИ У
СЕЛУ, ФОН
КАМЕРЕ!

НЕБУ
О ТО-
БОМ!
УЗМИ
СВОЈ
МАГАРЦА
И СПУСТИ
МОСТ,
ГРИМКИНЕ!

БАШ ЈЕ
ТВРДОГЛАВ...

САД
ЈЕ СЕ-
ЉАНИ
ОПЕТ ДА
МЕ ПЉА-
ВЕ...

НЕКО ДОЛАЗИ
ИЗ ЗАМКА!
НА НОГЕ
ЛАГАНЕ,
ЏЕК! ДА
ЈЕ
ХАНИ?

ТО ЈЕ
КАМЕ-
РОВ
СОТА!

ПОВРИНИ
СЕ ДА ВИ-
ДИ ХАНИ!

ДАЛЕ-
КО
У
ЊУ-
ЈОРКУ...

ПИСМО
ЗА ВАС,
РИ-
ПЕ!

ХВАЛА,
ДЕЗ-
МОНДЕ!

УЖАС! ИЗ КРИМИНАЛИС-
ТИЧКОГ БУРОА ЗА
ИДЕНТИ-
ФИКАЦИ-
ЈУ! ГОРЕ
ЈЕ НЕГО
ШТО САМ
ОЧЕКИ-
ВАО!

ХОБУ,
НЕ БРИНИ!

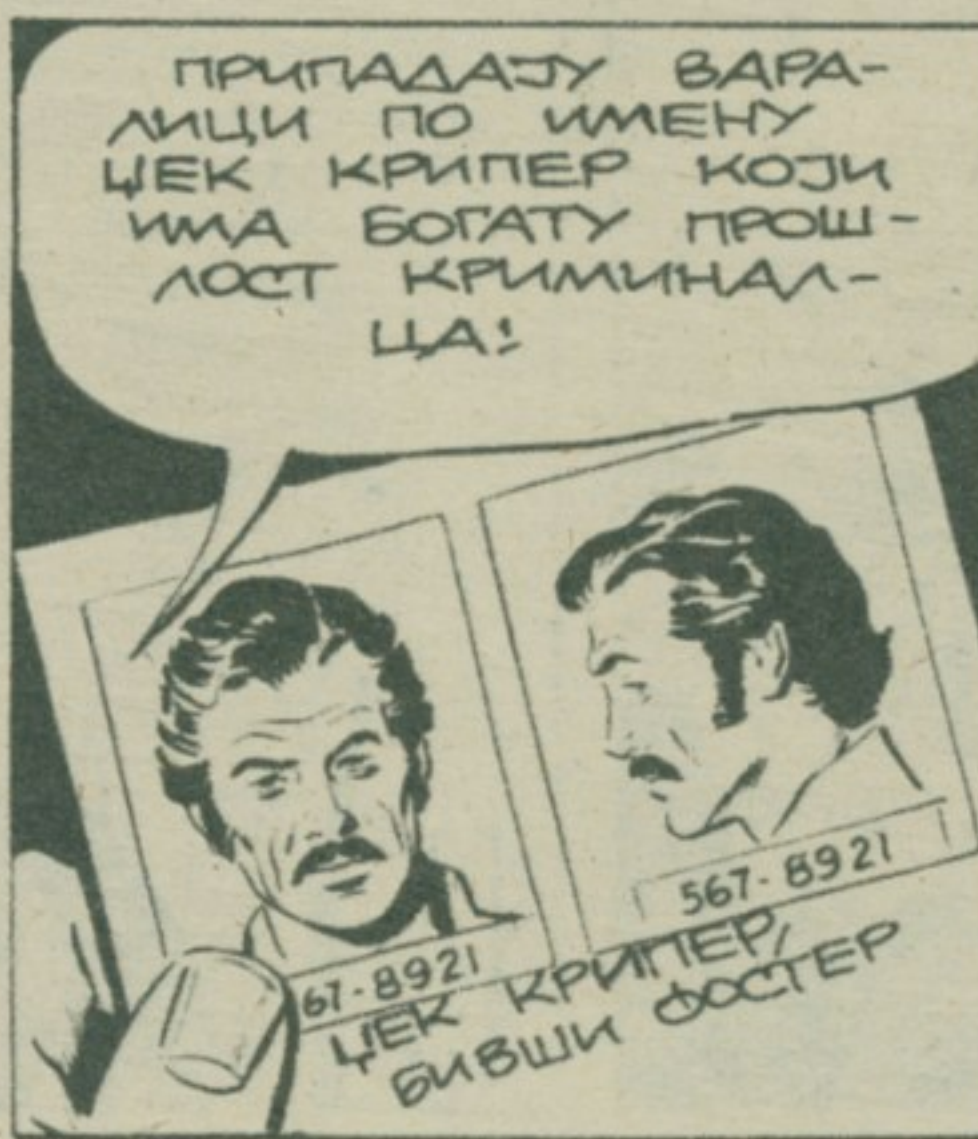
ИМА ЛИ
НЕКИХ
РЕЗУЛ-
ТАТА
У ВЕЗИ
ОНИХ
ОТИСА-
КА ОА
КОН-
ЗЕРВЕ?

И ТО
КАКВИХ,
ДЕЗМОН-
ДЕ!

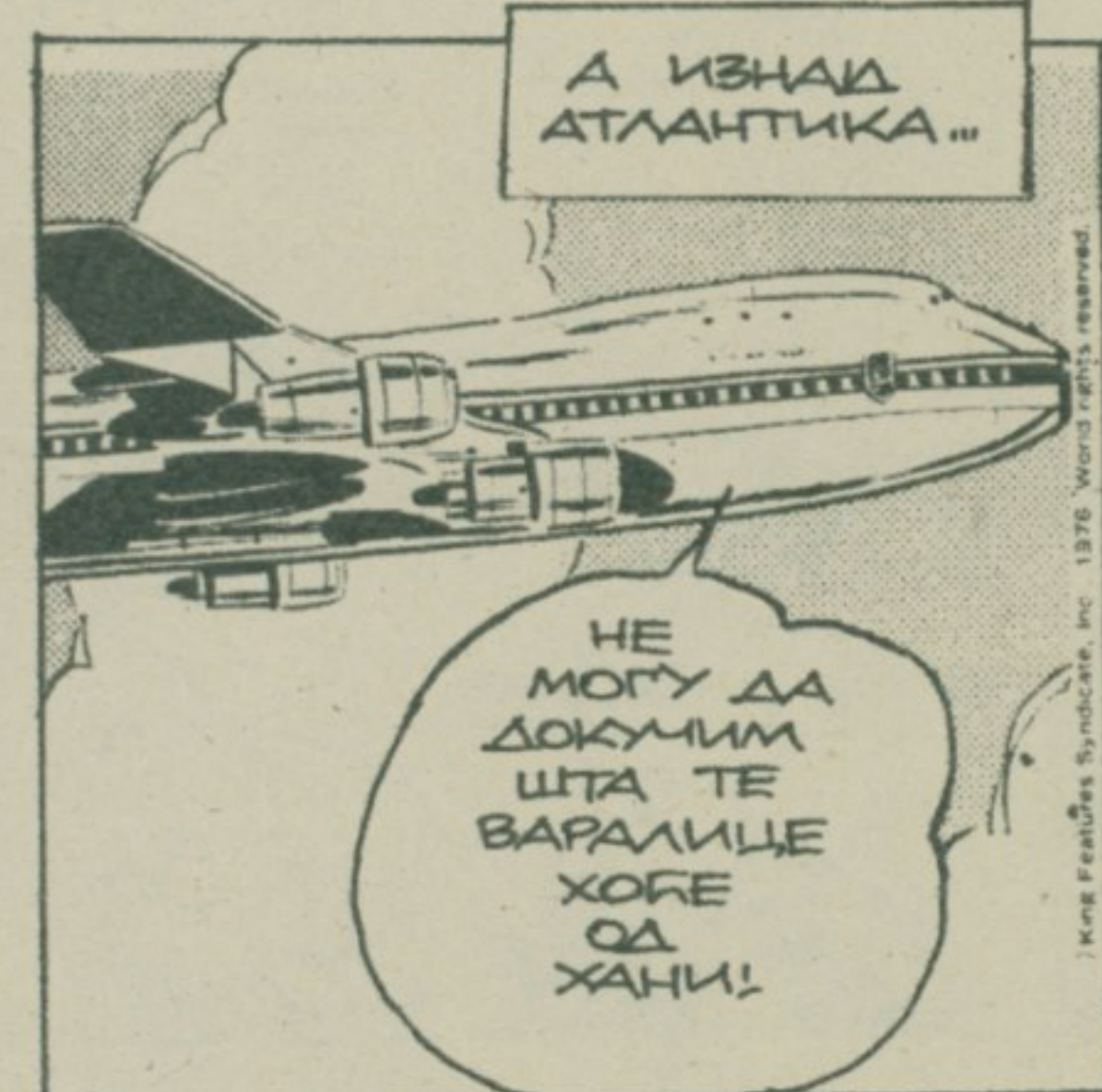
ПРИПАДАЈУ ВАРА-
ЛИЦИ ПО ИМЕНУ
ЏЕК КРИПЕР КОЈИ
ИМА БОГАТУ ПРОШ-
ЛОСТ КРИМИНАЛ-
ЦА!

ПОЖУРИ, ХАНИ!
ТРЕБА ДА ОЧИ-
МАМО!

ОДМАХ
БУ,
ЏЕК!

ТО ЈЕ МОЖДА
ЛУДОСТ, АЛИ ЈА
МОРАМ ДА
ВИДИМ
ТУ ДЕ-
ВОЈКУ
И ПРИ-
ВЕСАК!

ХЕЛГА, ОЧИСТИ
КУКУ! ШАЉЕМ
ПРИМКИНА ДА
ПОЗОВЕ
ГОСТЕ!

ПОСЛЕ
ТОЛИКО
ГОДИ-
НА?!
ОХ,
НЕ МОРА-
ТЕ МИ
ДВАТУТ
РЕЧИ!

ДОБАР ДАН!
МОЈ ГОСПО-
ДАР ВАС
МОЛИ ДА ДО-
ЂЕТЕ НА
ВЕЧЕ-
РУ!

ЉУБАВНО
ОД ЊЕГА!
ПИТАЋУ
ЛЕДИ ВИ-
БЕРТ!

НАРАВНО,
И ЈА
ЋУ ПОКИ!

ДОБ-
РО,
МА-
ДАМ!

ВИДЕЋЕМО
ЗАМАК!
ВАШ ОЕ
РАДУЈЕМ!

ТИ И СТИ-
СОН ЗНАТЕ
ШТА ТРЕБА
ДА РА-
ДИТЕ!

ДА!
БИЋЕМО
ТАМО!

ТЕ НОЋИ
МОСТ ЈЕ
ОПЕТ СПУШ-
ТЕН...

ГОСТИ СУ
УШЛИ У ЗА-
МАК...

ДОБРО
ДОШЛИ!
ПОЧАШ-
ЋЕШ
САМ!

МАМА ЈЕ
УНУТРА,
СТИЛСОНЕ!

ИДЕМО,
ЏЕК!

ХВАЛА!

ХММ... КАКВО БО-
ГАТСТВО И ТО
НАДОХВАТ
РУКЕ...

ДРАГЕ
ГОШЋЕ,
ИЗВО-
ЛИТЕ!

ВАШ ПРИВЕСАК ЈЕ
ВРЛО ИНТЕРЕСАНТАН!
МОГУ ЛИ ДА ГА ВИ-
ДИМ?

СВАКА-
КО!

ЕЛЗИ!
ТО ЈЕ
МОЈА
ЕЛЗИ!

ГОСПОЖИЦА
ДОРИАН И ЛЕДИ
ВИЛБЕРТ СУ
РЕКЛЕ ДА ИДУ
У ПОСЕТУ,
У ЗАМАК!

РЕЦИТЕ
МИ КО
ЈЕ ЛАД-
ВИГ
ФОН КАЛ-
МЕР!

... И ЕТО ТАКО, ФОН
КАЛМЕР ВЕБ ГО-
ДИНАМА НИКОГ НЕ
ПУШТА
УНУТРА!

И ЈА БУ
О ВАМА,
РИТЕ!

МО-
РАМ
СЕ
НЕКА-
КО
УВУТИ
УНУТ-
РА!

ПРИЗОР
ЈЕ ПО-
МАЛО
ЗАСТРАШУ-
ЈУБИ!

ДА...
ЧАК И
ДА ПРЕ-
ГЛИБАМО
ШАЊАЦ,
НЕ МОЖЕМО
ПРЕСКОЧИ-
ТИ ЗИДИНЕ!

СТАРИ ТУНЕЛ
КОЈИ ВОДИ
ИЗ ОВЕ ПРОСТО-
РИЈЕ... МОЖДА
БИХ МОГАО ДА
СЕ ПРОВУЧЕМ
И ПОТРАЖИМ
ПОМОЋ...

НАЈЗАД
СИ НЕ-
ШТО СМИС-
ЛИО, ГРИМ-
КИНЕ!

ПО-
КУША-
ЋУ
ДА СТИГ-
НЕМ
ДО СЕЛА!

БУДИ
ПАЖ-
ЛИВ,
ГРИМ-
КИНЕ!

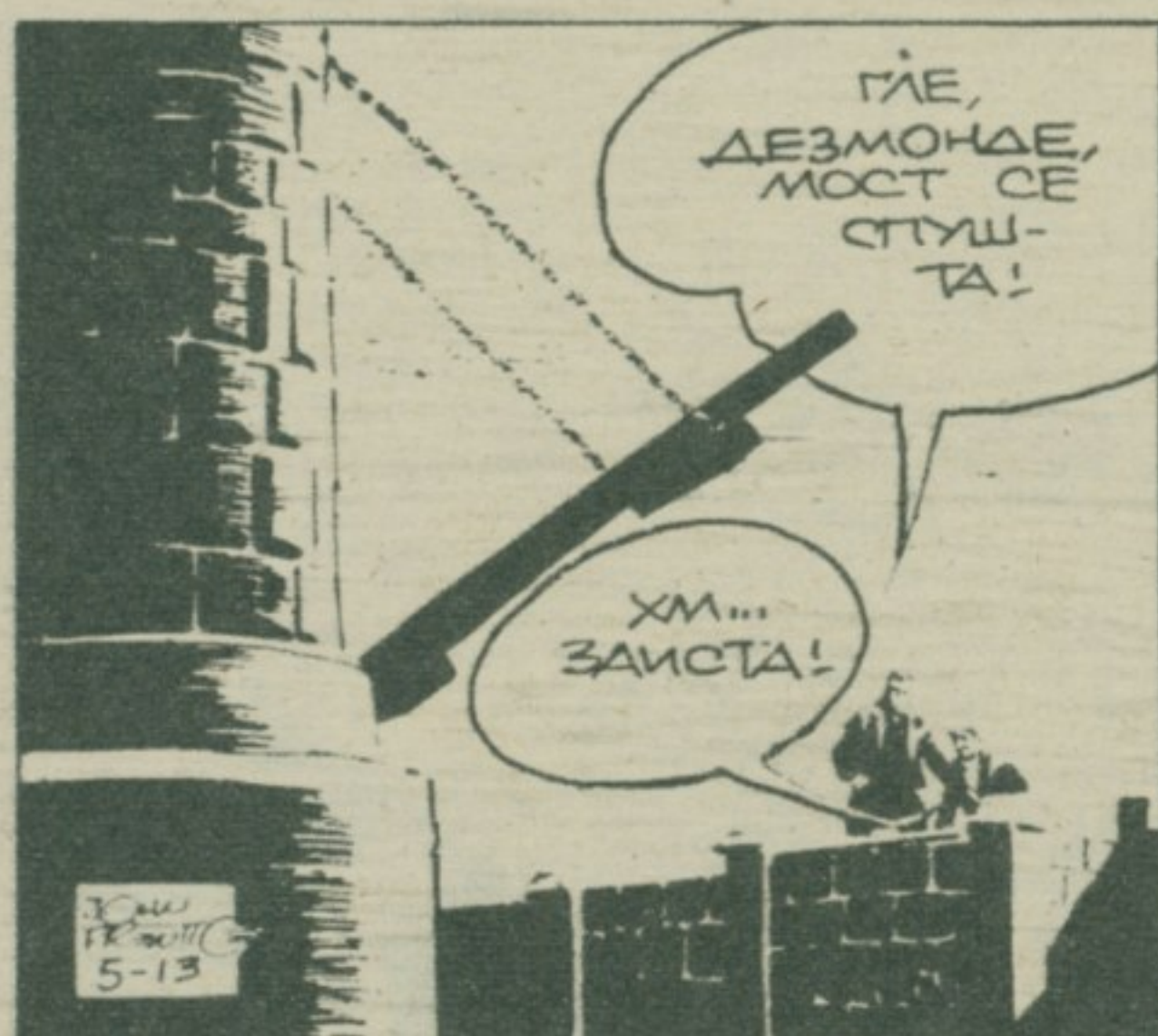

НЕ
ШКРИПИ
ПРЕВИШЕ,
СТАРИ ДОБ-
РИ МОСТИ-
ЋУ!

ШТО СЕ ГЊАВИМ С ОВОМ
КОНЗЕРВОМ? ДОНЕ-
СИ НИТРОГЛИЦЕ-
РИН ИЗ КОЛА,
СТИЛСОНЕ!

ДОБРО,
МАМА...

ГЛЕ,
ДЕЗМОНДЕ,
МОСТ СЕ
СТУШ-
ТА!

ХМ...
ЗАИСТА!

НИТРОГЛИЦЕ-
РИН БЕ... ОХО!
ШТА ЈЕ
ОВО?

У
ТОМ
ТРЕНУТ-
КУ...

КАКО МИСЛИШ
ДА ИЗАБЕШ,
СТАРИ?

КАПЕТАН КОРМОРАН: ДОБАР ВЕТАР ХУАНА

ПЛЕО

ЦРТА: ПОЛ ГИЗОН (PAUL GILLON) ПИШЕ: ЖАН ОЛИВИЕР (JEAN OLLIVIER)

НА ПУТУ ДО ГОНДИВЕ,
ОДАКЛЕ ЈЕ ТРЕБАЛО
ДА ДОВЕДЕ ФРЕГАТУ
СВОГ ПРИЈАТЕЉА
БАРБАДАДЕ,
КАПЕТАН КОРМОРАН
СЕ СА СВОЈОМ ПО-
САДОМ НАШАО НА
МАЛОМ НЕПОЗНАТОМ
ОСТРВУ.
ДЕВОЈКА ХУАНА,
КОЈА ЈЕ ПОШЛА
СА ЊИМА, НЕСТА-
ЛА ЈЕ У ЏУНГЛИ...

КАПЕТАН ЈЕ УГЛЕДАО
ЈЕДНУ КОЛИБУ...

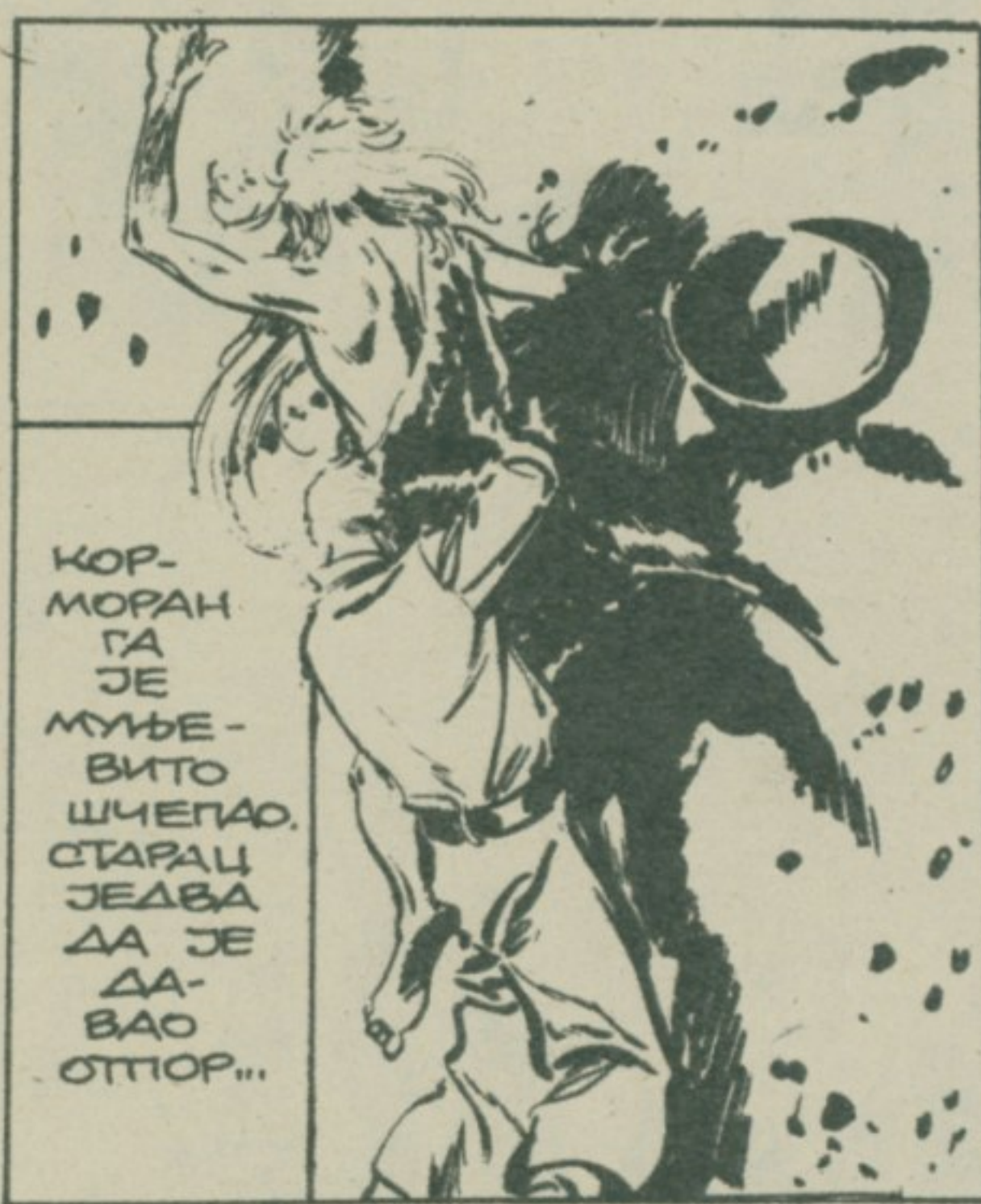
БАТРА... СИГУРАН САМ
ДА ЈЕ ХУАНА ТУ...

ПОБРИНИТЕ СЕ
ЗА ТОГ ЧОВЕ-
КА! ЈА САМ
ДОБРО...

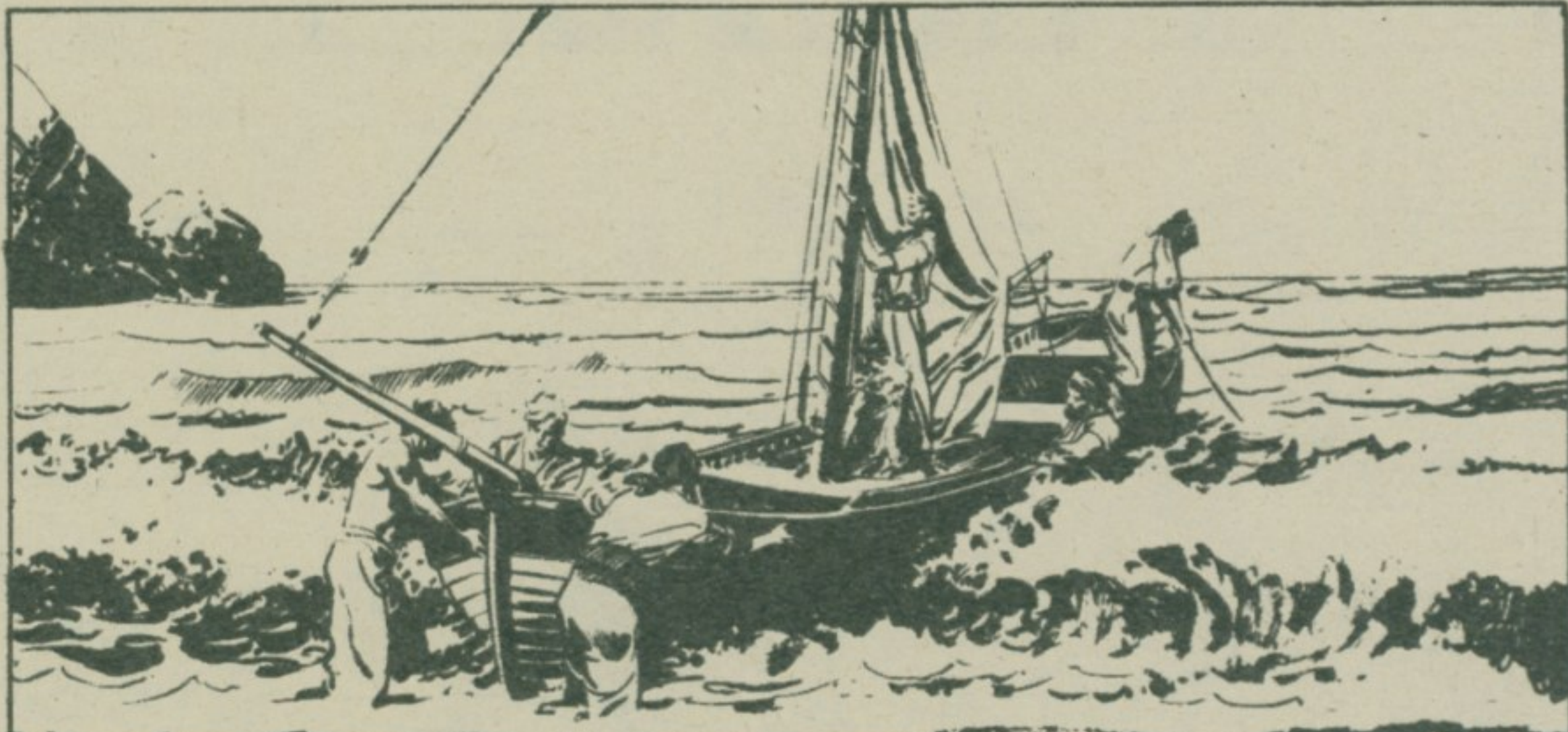
ЗАШТО СЕ УРАК И ИЗ ДИМА
СЕ ПОЈАВИО СТАРАЦ...

КОР-
МОРАН
ГА ЈЕ
МУЊЕ-
ВИТО
ШЧЕПАО.
СТАРАЦ
ЈЕДВА
ДА ЈЕ
ДА-
ВАО
ОТПОР...

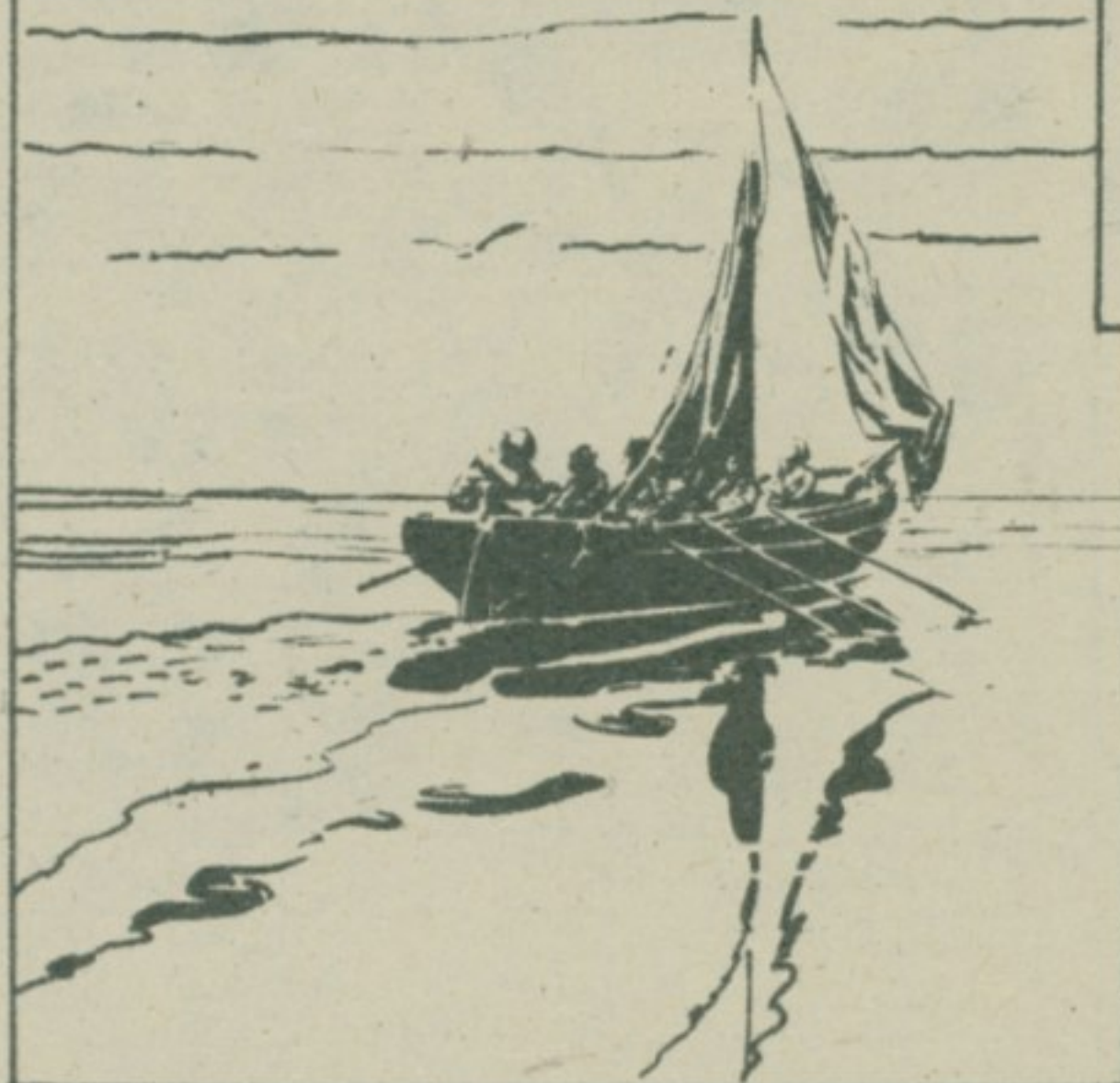

ЧОВЕК ЈЕ БИО ЛУД, МУМ-
ЛАО ЈЕ И РИКАО КАО
ЖИВОТИЊА. ДА ЛИ ГА ЈЕ ТА
СУДБИНА ЗАДЕСИЛА ПОСЛЕ
БРОДОЛОМА, ОД САМОГЕ,
ИЗГНАНСТВА?

СТАРЦА СУ СТАВИЛИ У ПОТПЛАУБЉЕ И НАСТА-
ВИЛИ ПУТ ЗА ЈАМАЈКУ...

СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА ЗА-
ВЛАДАЛА ЈЕ ТИШИНА
ПРЕД ОЛУГУ. НИЈЕ БИ-
ЛО НИ ДАШКА ВЕТРА...

ХУАНА ЈЕ
ПЕВАЛА
ДОК ЈЕ
ВЕСЛА-
ЛА, АЛИ
СВЕ ЈЕ
ОБУЗЕО
НЕКИ
НЕМИР...

УСКОРО СЕ НЕБО СМРАЧИЛО
А НА ХОРИЗОНТУ СЕ ПОЈА-
ВИЛА БУЊИЧАСТА МАГЛА...

ОДЈЕДНОМ СУ СЕ
ПОДИГЛИ ОГРОМНИ
ТАЛАСИ КОЈИ СУ
БЕСНО ДИВЉАЛИ...

СТРАВИЧАН ВЕТАР НОСИО
ЈЕ СВЕ ПРЕД СОБОМ. БРОД
ВИШЕ НИЈЕ СЛУЩАО КОР-
МИЛО И ТАЛАСИ СУ ГА НЕМИ-
ЛОСРДНО БАЦАЛИ...

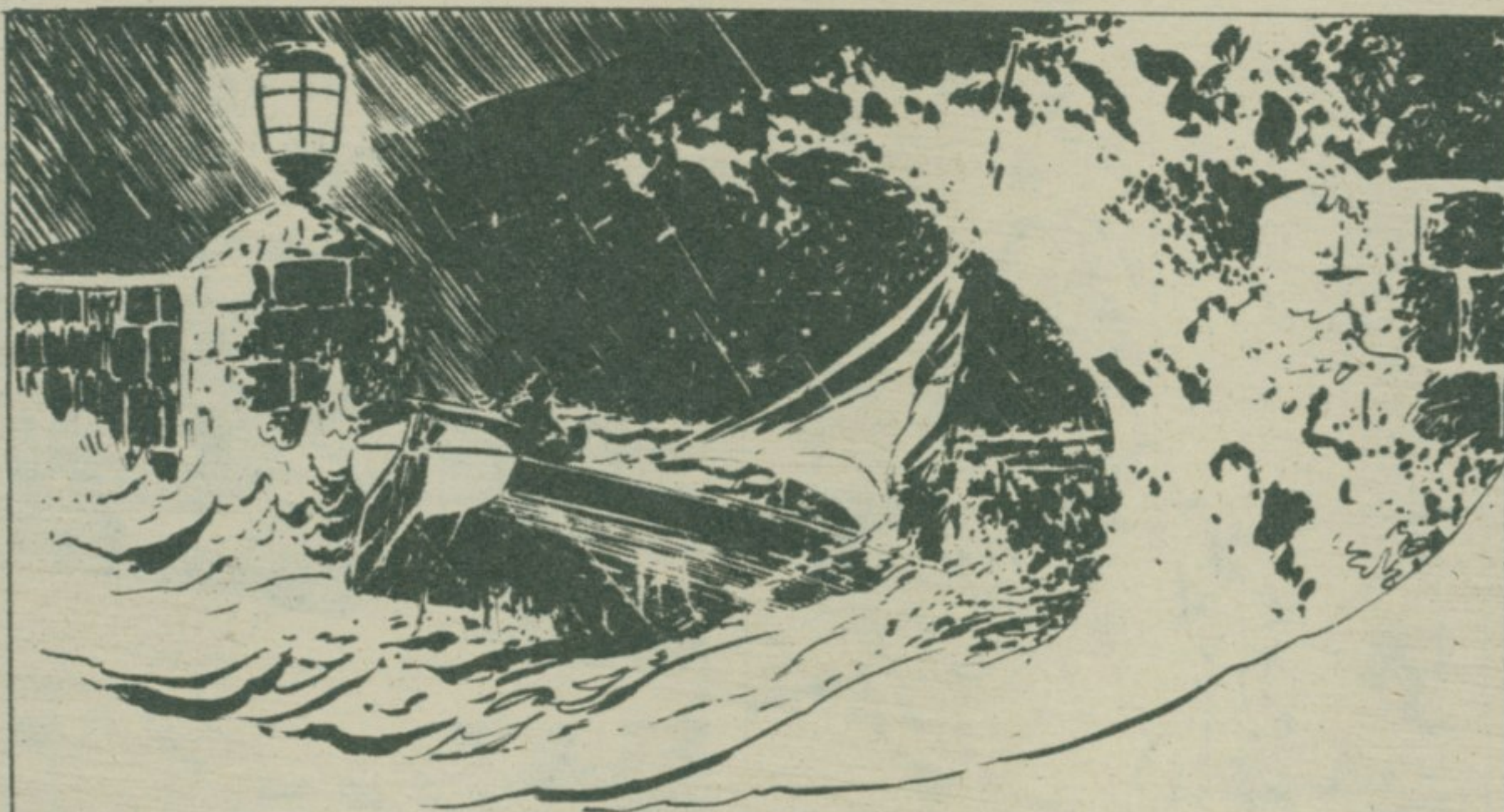

БИО ЈЕ ТО
КРАЈ...

КОРМОРАН ЈЕ ХРАБРИО ЛУ-
ДЕ, ТРОЈИЦУ СУ ОДНЕЛИ ТА-
ЛАСИ. ХУАНА, ДОБРО ПРИВЕ-
ЗАНА, ВЕСЛАЛА ЈЕ ВЕГ
ПУНИХ ДЕСЕТ САТИ...

У ТОМ КОШМАРУ НОЈИ
ОДЈЕДНОМ СЕ ИСПРЕД
ЊИХ ИСПРЕЧИЛО НЕКО
УЗВИШЕЊЕ...

ПРЕД ЊИМА ЈЕ БИО СВЕТИОНИК...

ГРУПА ЛУДИ
ПОМОГЛА ЈЕ
ДА СЕ КОР-
МОРАНОВА
ПОСАДА ИС-
КРЦА...

НЕ СЕГАШ МЕ СЕ... БИО
САМ ТИ ПРВИ ОФИЦИР НА
"РАДОСТИ"! МОГУ ЛИ ШТО
ПОМОЋИ?

ЈЕДАН СТАРАЦ ЈЕ
ПРИШАО КОРМОРАНУ...

ВИДИШ ОВАЈ БРОД,
КОРМОРАНЕ? СТАРИ
БАРБАДАД ГА ЈЕ ЗА-
ПЛЕНИО ОД ШПАНА-
ЦА...

ХУАНА ЈЕ ЗАМИШЉЕНО СЛУ-
ШАЛА... НЕШТО ЈЕ СМИШ-
ЉАЛА...

ТАЈФУН СЕ
НАЈЗАД
СТИЩАО И
УЈУТРУ ЈЕ
ОСВАЊО
ВЕДАР
И СВЕТАО
ДАН...

БАРБАДАД ЈЕ СТИГАО
ПРВИ У ОВУ ЛУКУ, АЛИ
НЕ И ПОСЛЕДЊИ... ЊЕГОВ
БРОД ЈЕ НЕСТАО...

ХУАНА ТАКОЂЕ!
ДОСТОЈНА УНУКА
СВОГ ДЕДЕ! ПРЕКО
НОГИ ОКУПИЛА ЈЕ
ПОСАДУ И ОДЈЕДРИ-
ЛА! СРЕЃАН ПУТ
И ДОВАР ВЕТАР,
ХУАНА!

КРАЈ

НОВИ БАДМИНТОН

Рекет и лоптицу за неку врсту бадминтона можете и сами да направите. Потребна вам је дашчица или шпер-плоча 25×25 cm и исто толико парче плуте. Плуту залепите на шпер (црт. 1) и исцртајте кругове (што није обавезно, али са таквим рекетом можете да се играте и тако да се стално трудите да вам лоптица падне у центар рекета). Дршка се прави од три дашчице чије су димензије дате на црт. 3. Дашчице залепите и обмотајте пластичним канапом који ћете приликом обмотавања такође залепити за дршку, као што се види на црт. 4. Затим плочу рекета углавите у направљену дршку и закуцајте ексерчићима као на црт. 5. Дебљина средње дашчице треба да се поклапа са дебљином рекета, а дршка не би требало да буде дебља од 3 cm.

Лоптице за бадминтон можете направити на два начина, а у оба се користи запушач од плуте. Запушач се опсече и ишмиргла, тако да му се доњи део заокружи као на црт. 6, а затим се (у првом случају) шилом избуше рупе на горњем делу запушача па се пободу и залепе перца, лепак се сипа у рупицу (црт. 7). У другом случају пободу се чачкалице (црт. 8), затим се скрате (црт. 9) па се око њих залепи папирната или пластична трака (црт. 10). Потребно је направити више оваквих лоптица јер су кратког века. Рекет може да се користи и са лоптицама од пинг-понга. Готов рекет и лоптица виде се на црт. 11.

Вера Јурић

ЗАТВОРЕ, СЛАТКА ТАМНИЦО!

Ана Шенан је недавно умрла у стотој години у „Коламбус“ затвору у Охају. Вест можда и не би била толико занимљива да Ана годинама није одлучно одбијала да иде кући. ■

Осуђена на доживотну робију због убиства супруга, Ану Шенан су затворске власти, због узорног владања, намеравале да пусте пошто је у тамници одлежала пуних двадесет година. На опште изненађење, Ана је њихов предлог одлучно одбила. „Куда бих ја сад кренула?“, рекла им је, „ко ће ме примити у овим годинама? Овај затвор је постао мој прави дом!“ И тако је Ана Шенан, гајећи цвеће и рибајући подове, проживела пола свога века у – затвору. ■

ОСТАВШТИНА ГЛАДНИХ СЛИКАРА

У једној париској галерији отворена је несвакидашња изложба. Уместо слика, посетиоци ће моћи да се диве – салветама. Све су оне сакупљене из каталонског ресторана који је био веома на цени пред крај другог светског рата у „граду светлости“. Наиме, у том ресторану је, по астрономским ценама, наравно, могла да се добије и храна (шницла, печење, торте) у којој се оскудевало. Међу гостима су били и познати сликари. Од досаде, док им келнер не донесе храну, црткали су по салветама Пикасо, Макс Ернст, Хуан Миро...

Сада су цене тих салвета такве да њима може да се купи читав ресторан. ■

СЛУЧАЈ ТАМНОЉУБИЧАСТИХ МРЉА

Ево вести објављене у енглеском листу „Месенџер“: – Полиција града Фокстона у Кенту позвана је прошле недеље да испита случај тамнољубичастих мрља непознатог порекла на вешу који се сушио у једној башти у граду. После истраге, један дечак је замољен да више не гађа сусеткин чист веш купинама. ■

ПОКЛОНИ МИ БАЛОН ОД САПУНИЦЕ

Јесте ли и ви као дете правили балоне од сапунице? Можда још увек уживате у њиховој лепоти дугиних боја?

Са Универзитета у Пенсилванији долази нам следећа вест: научници су успели да направе „непробојан“ балон. Не распуке се већ траје читаве две године! Па за шта ће да служе ти дуговечни балони? Ни сами њихови творци немају одговор на ово питање. Важно је да се нешто измисли. ■

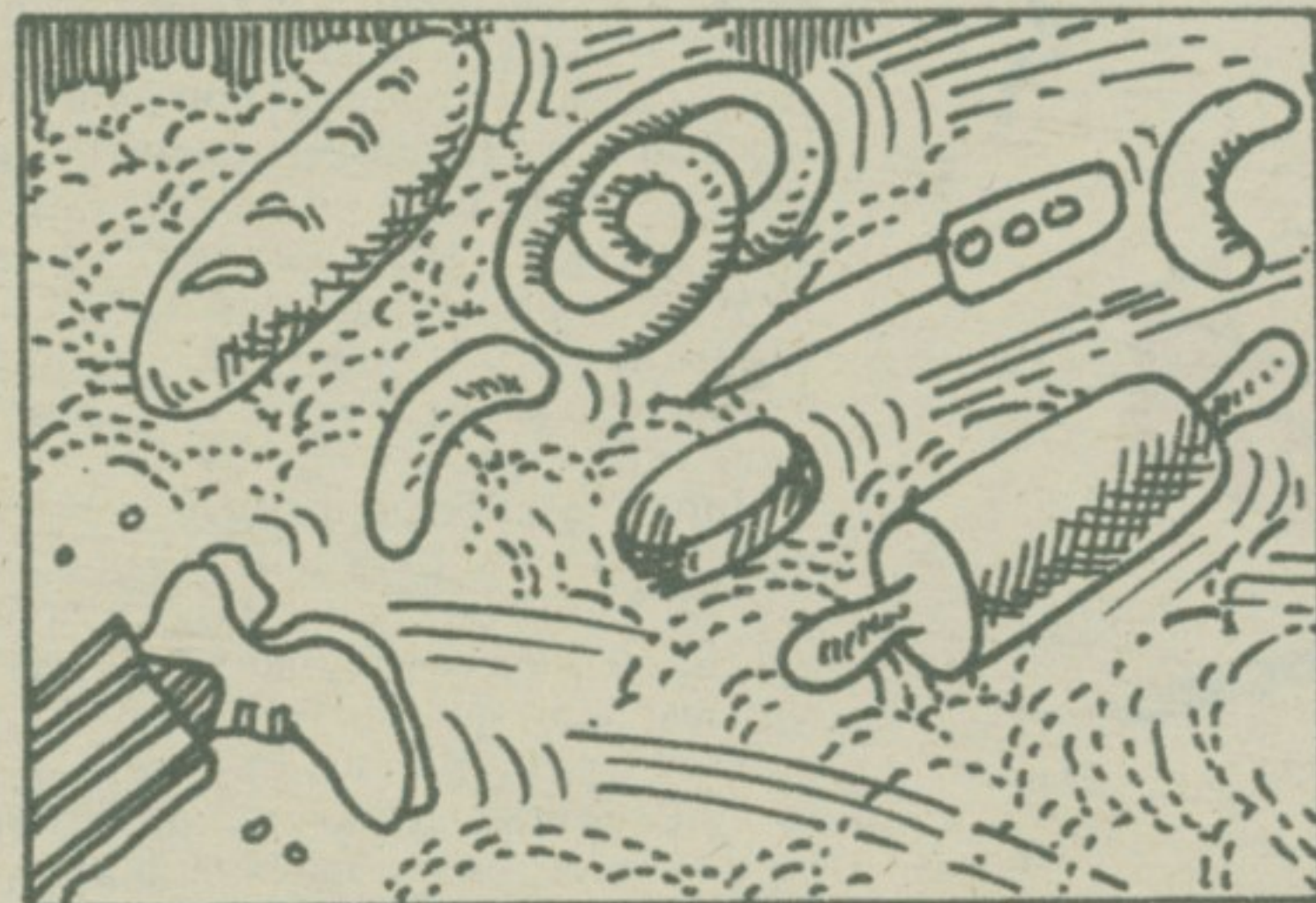

КО СЕ БОЈИ СИДЕ ЈОШ?

Налепница на једном „волвоу“ у Мајамију: „ВОЗИ ОПРЕЗНО. ИЗБЕГАВАЈ ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ. ВРЕМЕ ЈЕ СИДЕ!“ ■

КАКО УМИРИТИ КАМИЛЕ

Дуж главног пута у Абу Дабију, у држави Дубаи, власти више нису znale како да спрече честе саобраћајне удесе до којих је долазило јер су камиле немарно претрчавале пут. Сада су подигли ограду дугачку 210 километара да би спречили шеткање ових четвороножних пустињских лепотица. ■

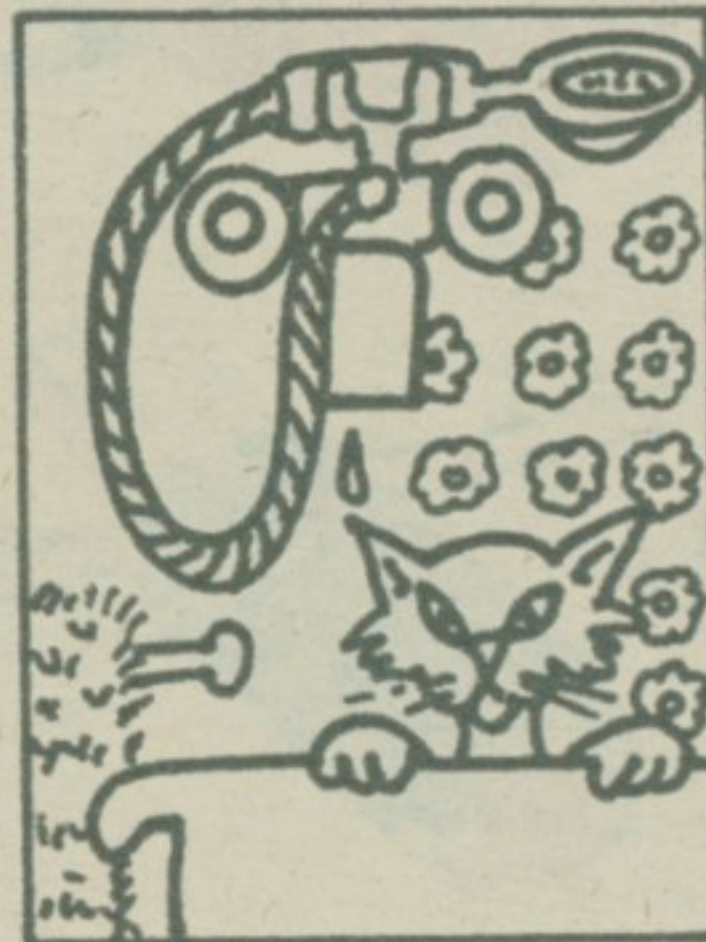

КИФЛОМ НА ЛОПОВЕ

У Лиону су двојица крадљиваца покушала да опљачкају пекару. Али, власница није хтела тек тако да им да пазар. Одлучна да их спречи, почела је да их гађа чиме је стигла. А то што јој се нашло при руци биле су кифле, кроасани, разна пецива. Мајци се убрзо придружила и кћер и њено двоје деце. Настало је право „пекарско“ бомбардовање. Двојица лопова су побегла главом без обзира, наравно необављена посла. ■

КОМПЛЕТНА УСЛУГА

Гости хотела „Андерсон“ у граду Вабаши у Минесоти могу да изнајме собу са купатилом и мачком. Купатило служи за купање, мачка за грејање ногу. ■

БИОСКОП
БАЈФОРД
ПРИКАЗУЈЕ...

ТРКАЋИ МИШ

ЉУДИ ГАЈЕ СВОЈУ ЛЕПОТУ, СВОЈУ ДЕЦУ, СВОЈЕ КОЊЕ,
СВОЈЕ ПСЕ. УПОЗНАЋЕМО ВАС С ЉУДИМА КОЈИ ГАЈЕ
СВОЈЕ МИШЕВЕ

За већину људи одгајање мишева је прави спорт. Јер, кад већ не могу да одгајају коње, за трке, могу да гаје мишеве за такмичење. Неке мишје „ергеле“ броје и до 700 мишева, а њихово издржавање није прескупо ни за људе скромних примања. То је, кажу, необичан хоби који привлачи усамљенике, али и нарочито обдарене људе. По традицији, то је мушки хоби. Можда зато што мишеви не подносе вриштање.

7. Најнижа температура забележена је у Востоку, на Антарктику, 24. августа 1960. Износила је -83.3°C !

8. Најтоплије је Црвено море, захваљујући врелим изворима на његовом дну. Температура 35°C !

9. Ако човек добије температуру 41.7° , најчешће умире.

10. Најнижа температура коју је један млади човек имао, а ипак је преживео, износила је 20.5°C !

11. Чиста вода замрзава се на 0°C , а морска на Арктику на -1.1°C , јер вода у којој има соли има и нижу тачку замрзавања. Дакле, ако паднете у морску воду на -1.1°C , морате да се извучете за два минута, иначе ћете изгубити свест и, вероватно, удавити се. Хладноћа је била главни разлог што је у бродолому „Титаника“ толико људи нашло смрт у леденим таласима северног Атлантика!

КУЋНИ ЉУБИМЦИ НА СУДУ

Једног љубитеља животиња у Лондону недавно су тужиле комшије. Шта им је то сметало? Два тигра која је човек држао у кући. Како са судом нема шале, морао је да се повинује пресуди и ослободи се својих љубимаца. Ипак, на питање новинара како се осећа после овог губитка, одговорио је: „Признајем, тигрови ми много недостају, али сад бар слоновима имају своју собу!“

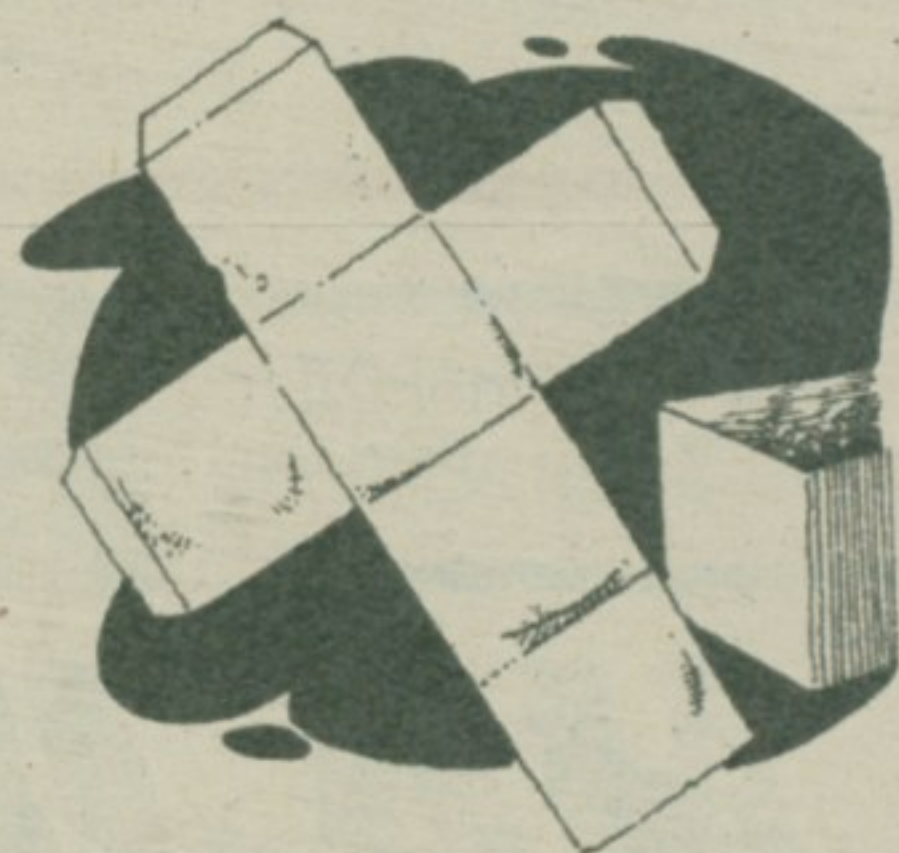
КО БИ РЕК'О!

Ево једне температурне листе, која вам, надамо се, неће бити незанимљива:

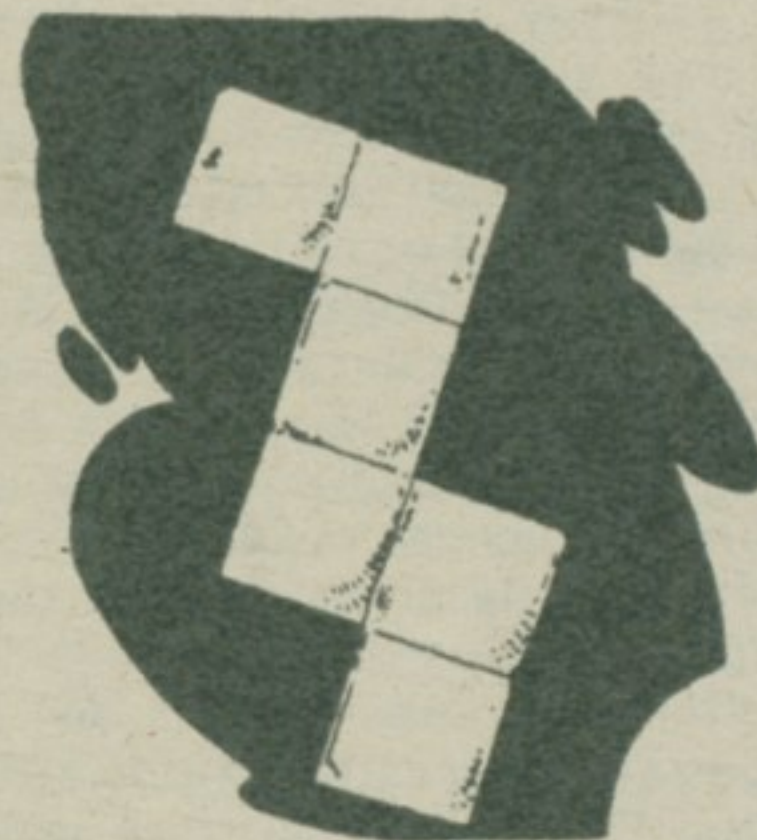
1. Вода кључа на температури од 100°C !
2. Идеална температура за кување кафе, да би се добила најфинија арома, износи 82.2°C !
3. Млеко ће бити пастеризовано, иако ће при том у великој мери бити уништени витамини С и D, ако га 30 минута кувамо на температури од 62.8°C !
4. Путер се топи на температури од 30.6°C !
5. Најидеалнија температура воде за купање беба је 37.8°C !
6. Највиша температура у хладу, забележена је, према Националном географском друштву, 13. септембра 1932. у Ал Азизији, Либији, а износила је 58°C !

КОЛИКО СТЕ ДОМИШЉАТИ

Још у нижим разредима основне школе учи се да се коцка конструише на овај начин...

Постоји још девет начина да се то учини. Ово је један од њих:

УПОЗНАЈТЕ ХЕЛЕНУ РУБИНШТАЈН

Мало је жена које брину о својој лепоти а не знају да Хелену Рубинштајн (1872–1965), правог козметичког магната. Рођена у Пољској, у Кракову, али је емигрирала у Аустралију и крајем прошлог века у Мелбурну отворила свој први салон. Одмах је имала великог успеха, највише захваљујући крему који је назвала „Крем-ва-лаз“. Справљала га је од екстракта разних биљака а по рецепту једног козметичара из Мађарске. Крем је благотворно деловао на тен Аустралијанки чије је лице већим делом године изложено сунцу. Охрабрена успехом, Хелена је отворила и салон у Лондону, у отменој четврти Мејфер, не би ли за своје производе заинтересовале „и оне што се возе у кочијама“. Њена „империја“ почиње да се шири: Париз, Њујорк, ускоро цео свет. Хелена је имала неколико рођених сестара којима је предавала уходане послове, а сама се упуштала у нове пословне авантуре. Прва је отворила козметичке салоне за мушкарце.

Доживела је деведесет и три године. Сматрали су је великим радником. За многе је била и остала – Велика дама!

ХОБИ ЉУДИ СА ПЕРИФЕРИЈЕ

Велика љубав Британаца према животињама као што су пси, мачке, зечеви, хрчкови и морска прасад већ је пословишна. Али, међу рударима Јоркшира, међу радни-

цима индустријског Манчестера и у скромном лондонском Ист Енду омиљен је необичан хоби – узгајање мишева.

Овај хоби у Британији има дугогодишњу традицију. Још 1895. основан је британски национални мишји клуб. Данас он има 290 чланова који се на многобројним изложбама такмиче ко ће одгајити лепшег миша и освојити драгоцен пехар. Клуб није само организатор такмичења, он одређује и стандарде миша-шампиона. Један репрезентативни миш треба да има дуго тело, дугуљасту главу, не сувише истакнут нос, очи крупне, изражајне, уши велике и у облику тулипана, без набора и доста раздвојене. Реп мора да је дуг колико и тело. Ни боја није неважна. Напротив! Постоји седамдесетак нијанси – од боје шампањца, преко плаве, црне, крем-боје, боје цимета или црвене, до комбинација боја, све до триколора. Али, како признају и сами узгајивачи, боја која се највише цени питање је тренутне моде.

Последњих двадесет година појавиле су се две нове врсте мишева које су побудиле опште интересовање. Први је Сатен, са врло сјајним крзном, други Сијамац, по бојама и њиховом распореду као сијамска мачка. Шансе да се појави нова врста су један према милион. Одгајивач коме се то деси прави је срећник.

Од свих горских нимфи, вечно младих и лепих Зевсових кћери, најзаноснија је била Ехо. Али, је имала једну ману – много је волела да прича. Кад год би Зевс одлазио својим бројним љубавницама, Ехо је његову љубоморну жену Херу заговарала брбљајући без краја и конца и тако је спречавала да мужа ухвати у прељуби.

Једнога дана, док се Зевс лепо забављао, банула је Хера. Ехо је потрчала за њом и успела да је задржи својим причама све док се Зевсове пријатељице нису разбежале. Али, Хера је овога пута схватила да је преварена и сурово је казнила Ехо.

– Ово више неће да се понови. Укратићу ја тај твој брбљиви језик. Одсад па занавек никад нећеш моћи да проговориш прва нити ћеш моћи да ћутиш док други говоре. Твоја реч биће увек нечија последња?

После изрицања пресуде, коју ни Зевс није могао да ублажи, Ехо се повукла у шуме и тек је тамо искусила тежину казне на коју је осуђена. Смртно се заљубила у лепотана Нарциса, а то никако није могла да му каже.

Од Ехо је остао само глас

Нарцис је био син бога Кефиса и нимфе Лириопе. После његовог рођења родитељи су питали пророка Тиресију да ли је њиховом детету досуђено да доживи дубоку старост. Пророк је одговорио да

јесте под условом да никада не угледа свој лик.

Још као дечак Нарцис је био толико леп да су за њим лудовале и девојке и богиње. Ниједна од ових љубави није нашла одзива у његовом леденом срцу.

Нарцис је често ловио по шумама и ту га је видела Ехо. Отад му је била стално за петама чезнући да му нежним речима изјави љубав и задобије његово срце. На жалост, због Херине казне, није могла да проговори прва.

Када је Нарцис једном ловио са својим друговима, залутао је и покушао да их дозове:

– Ко је овде? – викнуо је из свег гласа.

– Овде! – било је једино што је Ехо могла да каже.

Нарцис се осврнуо и није видео никога.

– Дођи! – позвао је.

– Дођи! – огласила се Ехо као одјек.

Младић је причекао, али се нико није појављивао.

– Зашто се кријеш од мене? – узвикнуо је.

– Од мене! – поновила је несрећна Ехо.

– Хоћу да се видимо!

– Да се видимо! – одушевила се Ехо и потрчала Нарцису ширећи руке да га загрли.

– Не додируј ме! – устукнуо је Нарцис. – Радије ћу умрети него да будем с тобом.

– С тобом! – молила је Ехо.

Узалуд. Нарцис је отишао и оставио заљубљену нимфу у дубоком очајању.

Од тада Ехо се ни пред ким није појављивала. Повукла се у шумску пећину и венула од љубави све док од ње није остао само глас. До данашњег дана

КАДА СУ КЕФИС И ЛИРИОПА ДОБИЛИ СИНА, ПИТАЛИ СУ ПРОРОКА ТИРЕСИЈУ ДА ЛИ ЈЕ ДЕТЕТУ ДОСУЂЕНО ДА ДОЖИВИ ДУБОКУ СТАРОСТ. ПРОРОК ЈЕ ОДГОВОРИО ДА ЈЕСТЕ ПОД УСЛОВОМ ДА НИКАД НЕ УГЛЕДА СВОЈ ЛИК

Ехо је персонификација одјека и друга реч за одјек.

Проклет да заволи недостижно

Ехо није била једина чију је љубав Нарцис одбацио. Најзад га је једна обожаваатељка сломљеног срца проклела:

– Нека да велики Зевс да сазнаш шта је љубав и да заволиш оно што ће ти бити недостижно! – довик-

ЗАЉУБЉЕН У СЕБЕ

**ДУБОКО У НАРОДУ:
КО ДРЖИ ЗЕМЉУ?**

ВОЛОВИ СУ НАЈВАЖНИЈИ

На чему стоји во, питаће неко. У Босни се онда прича како је под земљом једна велика вода, на води велика риба, а на риби стоји тај во. А на чему је вода – не питај. Вода као вода. А зашто онај обеси во не преврне једном Земљу? Народ вели да је срећом „Бог дао и једну мушицу која волу испред очију увијек лијеће и во има од те мушице такав страх да се макнути не смије”.

Претпоставља се да је ово веровање у наш народ стигло са Истока. Персијанци су чак имали –

„вола-рибу”. Неки веле да је то била „једна једина животиња, по ал во – пола риба”.

И Албанци су веровали да један расан во на својим широким левима заувек тегли Земљу. Крајем сваке шесте године наиђе однекуд досадни комарац и навали да му уђе у уво. Во удара ногом, тресе главом, маше ушима – тако јако да се Земља тресе.

А једном, нико не зна када се десио овај догађај, неки силан турски јунак Азрети Алија, како се сећа народ из околине Ниша, за-

метнуо је тежак мегдан са страшним дивом. Трајало је то много дуже него летњи дан до подне. Онда Алија тако силно замахне сабљом те не само да одсече диву главу већ и Земљу расече чак до оне рибе која је држи. Риба почне да се праћака. Такви земљотреси настадоше да је изгледало да ништа више Земљу спасити не може. А онда по предању бог посла анђеле. Они прихватише бритку сабљу и рекоше Алији: „Човече, шта учини? Свет упропасти! Дођи к себи!” И би. Алија покорно

НАЈСТАРИЈИ ЉУДИ ПРИЧАЛИ СУ ДА ЗЕМЉА СТОЈИ НА РОГОВИМА ЈЕДНОГ ВЕЛИКОГ ВОЛА. „КАД ВО МАХНЕ УВОМ, НАСТАНЕ МАЛИ ПОТРЕС, А КАД СЕ ВО СТРЕСЕ ПОСТАНЕ ВЕЛИКИ ПОТРЕС. ЗА ОНУ ТУЋАВУ ШТО СЕ ЧУЈЕ СА ПОТРЕСОМ КАЖУ ДА ВО РИЧЕ ”

очита молитву. Риба се смири. Земља се састави. И нико данас не може наћи ожиљак од те расекотине.

Народу је одувек изгледа било

НАЈЛЕПШЕ
ЛЕГЕНДЕ

ВОЉЕНОГ

нула му је гушећи се у сузама.

Са овом кетвом сагласила се и богиња освете Немеза и шеснаестогодишњи Нарцис ускоро је праведно кажњен.

У подножју брда, усред шуме, извирало је језерце чисто као суза где пастири никада нису напајали своја стада нити су из њега икада пиле горске звери. Густа и висока трава заклањала је извор од сунца, а вода у језерцу светлוצала је као најфиније сребро.

На тај извор наишао је једном Нарцис ознојен и уморан од лова. Зауставио се да утоли жеђ и на површини воде угледао лик који га је, као уосталом и све друге, опчинио лепотом. Сопствене очи личиле су му на сјајне звезде, коса на Аполонову, нежна кожа лица и врата на драгоцену слононачу.

„То је сигурно неки водени бог“, помислио је Нарцис пошто никад раније није видео свој лик. Кленуо је и покушао да загрли и пољуби варљиву слику која се заједно с њим смејала и плакала. На додир његових руку лик је нестајао да би се поново појавио чим би се површина воде смирила.

— Предивни изворе, зашто бежиш од мене? — плакао је Нарцис. — Моје лице ти се сигурно допада јер су сви који су ме видели у мене заљубљени. Ни ти, очигледно, ниси равнодушан јер ми на осмех одговараш осмехом и када ја ширим руке у загрљај, и ти радиш то исто.

Тешке сузе љубавне чежње текле су му из очију

и капале у воду од чега је лик нестајао.

— Остани са мном, остани! — молио је Нарцис. — Ако већ не могу да те додирнем, дозволи ми да гледам твој дивни лик!

Уместо тела цвет

Опружен на трави и опчињен сопственим ликом Нарцис је заборавио и на храну и на сан. Љубав, коју је безброј пута презрео, толико га је мучила да је изгубио боју и претворио се у сопствену сенку. Лагано се топећи од љубавног плама према самом себи мигао је још само да уздише а Ехо, која га је једина видела, уздисала је као његов одјек.

И у часу смрти с њим је била само Ехо и њен глас. Једино што је од лепе нимфе остало, упутио му је последњи жалостиван поздрав. Нарцисова бледа глава клонула је на зелену траву и вечни сан заувек је склопио његове очи.

Дријаде и Ехо оплакивале су смрт лепотана а његове сестре нимфе даровале су му своје од жалости одсечене косе.

А када су дошле да га сахране, крај извора су, уместо Нарцисовог тела, угледале диван цвет са жутом чашицом и белом круницом који се од тада зове нарцис.

И у царству мртвих Нарцис вечно огледа своје дивно лице у водама подземне реке Стикс.

Осим цвета незваног Нарцисовим именом остао нам је и израз „нарцисован“ који значи ображен, заљубљен у себе.

Б. Докић

важно баш то питање: на чему се то Земља држи?

У Прекомурију се вели како су „наши стари мислили да Земља плива на води“. А на води су две велике рибе. Кад се оне праћакају и ударе о Земљу репом, настане

земљотрес.

У Хомољу, опет, верују да је Земља четвртаста. И четири краја држе четири добра вола. Народ засигурно зна на којем је крају који. Тако, ако земљотрес дође са запада, ваља се три пута пре-

крстити и рећи: „Продужи, гароња, за нашег живота.“ Ако невоља долази са источне стране, онда ваља ободрити руменка, с југа — плавчу, а са севера — белоњу. Не ваља не обратити се светом волу.

У жичком крају знају да је Земља „као велики точак. Лежи на големом стубу, па се на стубу окреће, а с њом и небо и небески знаци“. Ланцем је за стуб везан сам ђаво. Неки пут он хоће да бежи, трза се те се Земља тресе. Иначе, васцелу годину он само глође стуб. Ђаво никад не спава. Стуб се тањи и свашта би се десило да на Ускрс, кад ударе звона, „стуб одмах не одебља“. И као да га нико није ни гризао. Но, ђаво ни себи не да мира. И опет почиње људима да ради о глави. Мудри су знали зато да упозоре: „ако људи потрају и даље овако као и до сад, ђаво ће прегрести онај ди рек, па онда тешко нама и целој земљи“. И како онда тако и сада. И ђаво гризе и мудри људи упозоравају.

Илустровао Војислав Васиљевић

Прича народ и ону легенду о цару Дукљану. Оном што је ланцима везан у виру под Везировим мостом. Ђаво једнако гризе тешки оков. „А уочи Божића таман да га прегризе и свијет да ужди, а Циганин сваки по једном удари великијем чекићем у наковањ те притврде“.

Кажу да у Црној Гори „кад се земља потресе прост народ мисли да се нешто Бог на људе расрдио и у ономе погледао на земљу да ју сву стропошта, па се опет у они час смиловао и није хтјео“.

Јесте, милостив је Он, али и њему може да преврши. Жива истина. Па сви то знају. И зар нису страшни земљотреси, сигурно божјим грехом изазвани, порушили цркву Свете Софије у Софији кад су је оно некрсти били претворили у џамију.

Ето, судећи по народном веровању, Земља се држи добром вољом светих волова, риба и богова. А како би друкчије?

Према књизи: С. Рељић

ИНТЕРВЈУ

ЧОВЕК МАШТА

Твоја музика и изглед указују да гајиш имиџ заводника. Да ли је то истина?

– Мислим да није. Када видим девојку која ми се свиђа ја, пре него што јој приђем, морам да се концентришем и смирујем, јер се страшно унервозим. Не баратам ни оним фразама које се обично примењују у таквим ситуацијама и у принципу ми се и не допадају. Свакако је најглупља баш она која се тако често користи: „Опусти се, баш је добро овде“. Увек се најјежим кад чујем ту будалаштину. Више волим да ћутим у таквим ситуацијама.

Песме су ти прављене за играње по клубовима. Да ли мислиш да су боље или слабије од причанке диско-музике? Умеју ли, по теби, белци уопште да играју?

– Ако већ морам да правим поређења, мислим да моја музика није ништа гора од оне коју праве причанке фанки групе. Најзад, и на мојој плочи су свирали многи мајстори тог звука. А што се играња тиче, то је већ друга ствар. Белцима то, једноставно, није у крви.

Умеш ли ти да играш?

– Ја? Је л' то нека шала? Не бих умео чак ни када бих играњем морао да спасавам живот.

Када и одем у неки клуб где се игра, то чиним само да бих слушао музику и причао са људима. Не пролазим ни близу подијума за игру.

Билунис Сам (Beluis Some) је један од оних музичара који су дуго чекали тренутак успеха и популарности. Свој највећи хит „Машта“ („Imagination“) је прерађивао и дорађивао, чврсто верујући да једном мора да „упали“. И упалило је, и то преко очекивања. Сада је у прилици да прича

Шта мислиш о данашњој поп музици?

– За разлику од већине мојих колега који са презиром говоре о тој музици, ја је волим. На-

рочито ми се свиђа откако су музичари почели да организују све ове хумане акције. То показује да музичари нису гомила малоумних идиота како „озбиљнији“ свет често покушава да их представи. Ја се спремам да ускоро наступим на концерту у корист покрета за очување природе. Надам се да ћемо зарадити пуно пара, што ће опет показати да ми умемо и да послујемо.

Колико ће дуго трајати твоја музика, једну сезону или...?

– Мислим да је „Машта“ класична песма, песма за сва времена. Уопште, врло озбиљно приступам писању песама и настојим да свака песма коју напишем има трајну вредност.

Годинама си се без успеха трудио да докажеш да твоје песме вреде. Колико, по теби, успех у поп музици зависи од талента а колико од имиџа и добрих веза?

– Није уопште спорно да се може успети захваљујући само имиџу и добрим везама и познанствима, али такви успеси не трају дуго. Како дођеш, тако и прођеш. А ако си талентован и ако верујеш у себе и не одустајеш после првог неуспеха, успећеш кад-тад. Мислим да бољи доказ од мене стварно није потребан.

Која је најбоља страна популарности?

– Немам утисак да сам толико популаран да бих могао да одговорим на то питање, али мислим да је најбоља ствар у свему томе то што почну да те поштују и они који су до јуче мислили да си неспособан, што прија, јер ма колико човек био чврста личност, ако се дуго труди на празно, почиње, бар повремено да сумња у себе, што никако није добро.

Да се вратимо мало у време када те ови проблеми нису мучили. Да ли си, у време када си био само потрошач популарне музике, био члан неког фан-клуба?

– Да, био сам члан клуба обожавалица Дејвида Боувија, тада сам имао дванаест година. Мој пријатељ који је сада трговачки путник, обожавао је Боувија и облачио се исто као и он. Мени се то није свиђало, али сам волео његову музику. А ето, данас и Боуви изгледа као трговачки путник.

Кога од колега највише цениш?

– Принца и Џорџа Мајкла. Принц има све елементе генијалности. Песме су му врло близу одвратности, али између одвратног и бриљантног постоји она танка линија. Он се држи праве стране. Начин на који успева да одржи свој идентитет у сарадњи са толиким бројем различитих људи показује да има невероватну моћ концентрације и да је врло јака личност. Мислим да нема музичара који не би волео да буде на његовом месту, али мало их има који би то и могли. А, осим тога, што је прилична реткост, уме да заинтересује људе да купују његове плоче, а не само да их слушају. То је данас ретка, а врло битна особина.

Џорџ Мајкл ми се свиђа јер је талентован момак и велики радник. Уз добар глас који има, ето тајне његовог успеха. У прво време ми његове песме нису биле нарочито драге, али сада ми се све свиђају. Кажу да он краде од старих црних мајстора соул музике, али ја немам утисак да у томе има нечег лошег, пошто он не краде буквално, већ своје утиске прерађује у музику која је оригинална. А много је боље учити се на тој музици која је стварно добра, него на било којој другој. Мислим да је он далеко од тога да је рекао своју последњу реч. Обожавам га.

И за крај, какви су ти планови за ову годину?

– Видећемо шта ће се све догађати. За сада знам само да ћу на лето ићи у Њујорк да снимим нови албум. Продуцент ће бити Бернард Едвардс, човек који је то радио и за „Пауер Стејшн“ („Power Station“). Ако то добро испадне а мислим да нема разлога да тако не буде, вероватно ћемо поново причати крајем године.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ИПАК СЕ МАНЕВРИШЕ

Група „Orchestral Manoeuvres In The Dark” је done-давно сматрана типично британском „појавом” тако да њихова компанија није ни желела да им објављује син-глове у САД. А када су газде одлучиле да рескирају, до-годило се оно што нико није очекивао. Сва три објавље-на сингла су ушла на америчку листу што није успело ни много већим именима. „Ако одеш” („If You Leave”), њи-хов за сада последњи сингл је чак међу двадесет нај-продаванијих. Његова два претходника прошли су не-што слабије, али још увек изненађујуће добро: „Тајна” („Secret”) је стигла до 63. позиције, а „Тако заљубљен” („So In Love”) чак до 26. места. ■

ПОНОВО

НОВИ АЛБУМ „DURAN DURAN”

На опште и неподељено задовољство тинејџера ши-ром света, Duran Duran су у студију и снимају нови ал-бум. Публика их се, будући да током прошле године ни-су објавили ниједан албум. Занимљиво је да ће Сајмон Лебон снимити своје вокалне деонице унапред, а група ће потом снимити музику. Разлог за овакав распоред ра-да у студију није жеља чланова групе да измисле нову технику снимања, већ последица чињенице да Сајмон још није одустао од свог хобија – једриличарских трка.

Иако је прошле године једва извукао живу главу, ка-да му се једрилица преврнула у близини ирске обале, Сајмон је одлучио да учествује на Витбред регати око света.

Група ће кренути на турнеју током лета, а на њој ће се „задржати” најмање до краја ове године. Ако не ис-крсне још нека занимљива регата. ■

РЕКОРДИ

ТРИДЕСЕТ МЕЂУ ДЕСЕТ

„Прљави посао” („Dirty Work”) је тридесети албум групе „Ролингстоунс” који је ушао међу десет најпро-даванијих у САД. Таквим успехом се не може похвали-ти ниједна група, само двојица солиста Френк Синат-ра и Бинг Крозби. Први има чак 36 албума који су били пласирани међу првих десет, а други „само” 31.

„Ролингстоунс” су први пут ушли међу десет нај-продаванијих албума у САД још 1964. године са пло-чом „12x5” и од тада до данас забележили су још 29 успешних плоча.

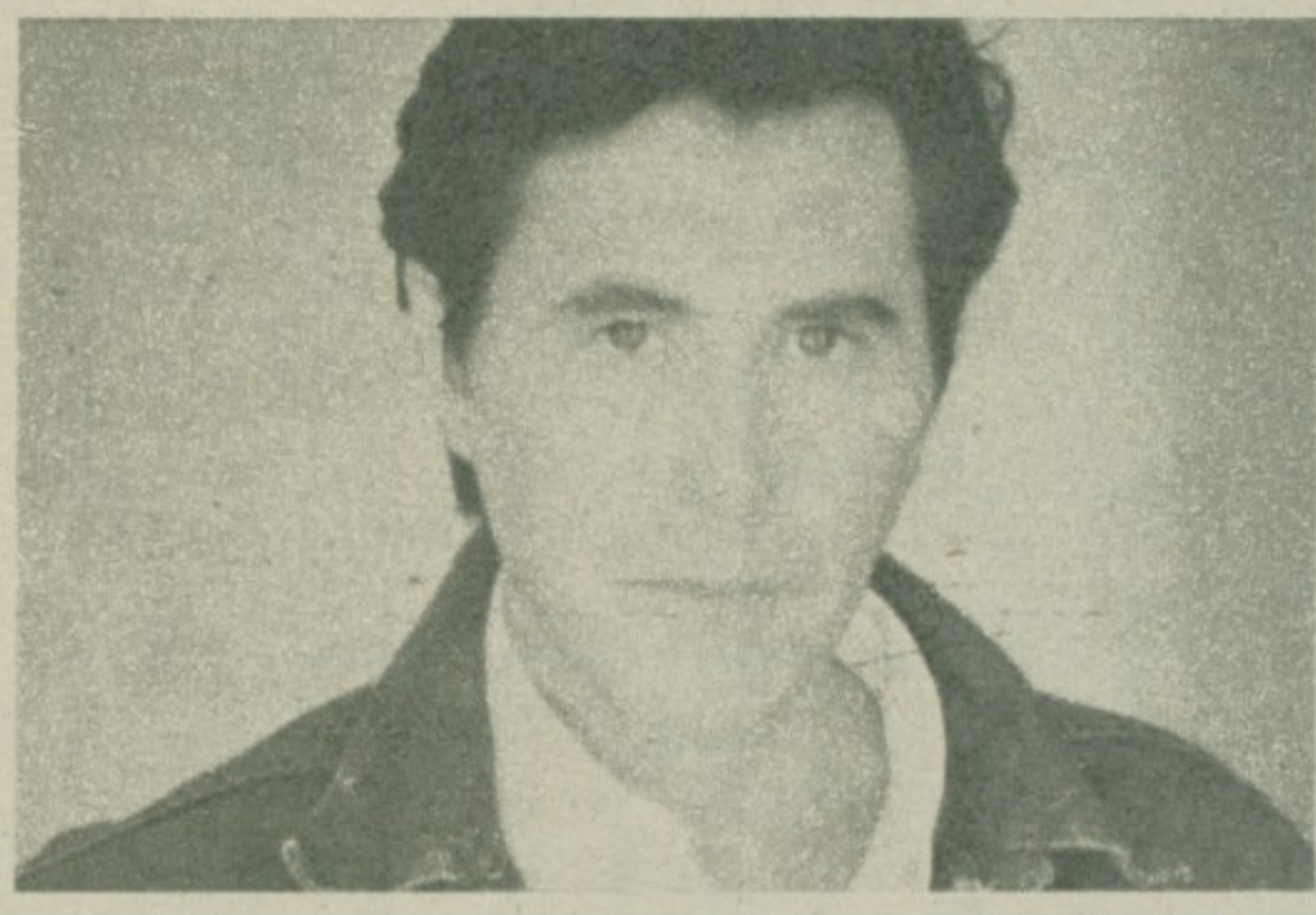
Занимљиво, међу првих десет се нису пласирале само две плоче и то од оних од којих се очекује да бу-ду најуспешније. Дакле, – компилације. Једна је до-спела на 15. место 1981. године, а друга, објављена три године касније није одмакла даље од 86. места. Мало чудно, зар не? ■

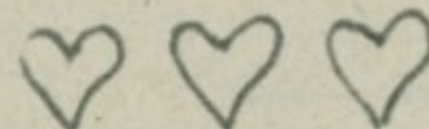
ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Деца? Не, хва-ла нешто немам времена. Можда касније.

Мадона
(Madona)

Текст и извођач: Брајан Ферри (Bryan Ferry)

IS YOUR LOVE STRONG ENOUGH

Just one step at a time
Moving closer to destiny
I knew at a glance
There'll always be a
chance for me
With someone I could live
for
Nowhere I would rather
be

Is your love strong enough
Like a rock in the sea
Am I asking too much
Is your love strong enough

Just one beat of your heart
And stranger than fantasy
I knew from the start
It had to be the face for
me
Someone that I would die
for
There's no way I could
ever leave

Is your love strong enough
Just one beat of your heart
Is your love strong enough
Is your love strong enough
Is your love strong enough

Is your love strong enough

Is your love strong enough
Is your love strong enough
Just one beat of your heart
(Strong enough)
(Strong enough)
Just one beat of your heart
(Strong enough)
(Strong enough)
Just one beat of your heart
(Strong enough)
(Strong enough)

Тражили сте песму

ДА ЛИ ЈЕ ТВОЈА ЉУБАВ ДОВОЉНО ЈАКА

Тек један корак
Ближе ка жељи
Одмах ми је било јасно
Увек ћу имати шансу
С неким за кога бих

живео
Нигде сем ту не бих

Да ли је твоја љубав
довољно јака
Као стена у мору
Тражим ли превише
Да ли је твоја љубав
довољно јака

Само један откуцај твог
срца
И чудније од фантазије
Одмах сам знао
Било је то лице за мене
Неко за кога бих умро
Никад отишао не бих

Да ли је твоја љубав
довољно јака
Само један откуцај твог
срца
Да ли је твоја љубав
довољно јака
Да ли је твоја љубав
довољно јака
Да ли је твоја љубав
довољно јака
Да ли је твоја љубав
довољно јака

Само један откуцај твог
срца
(Довољно јака)
(Довољно јака)
Само један откуцај твог
срца
(Довољно јака)
(Довољно јака)
Само један откуцај твог
срца
(Довољно јака)

СТАНОВНИК ПОДЗЕМЉА

ЗО ВЕМ СЕ ХЕ ТЕ РО ЦЕ ФА ЛУС

Подељени су у групе за које важе строги закони понашања, неки гину од посла а неки само ленствују. Ипак, веома су срећни и толико несебични да се због обавеза према другима одричу чак и љубави

Реч је о необичним и досад готово непознатим глодарима који се налазе на прелазу између мишева и кртица, а припадају врсти с латинским називом *Heterogaster glaber*, односно породици Батиергида. Заиста чудно изгледају: осим што на труп и око уста имају по неколико чекиња, потпуно су голи. Тело им је мекано и ружичасто, дугачко 8-9 центиметара. Глава мала, а очи ситне. Уместо ушних шкољки имају само отворе, док им из уста вири два оштра зуба која непрестано расту – и троше се!

У жарким и сувим областима Кеније, Сомалије и Етиопије, где живе, готово да је немогуће пратити њихов живот у сплету тунела који воде у централну просторију, односно „породилиште“, склониште и спаваоницу.

Жена истраживач по

подмладак. Да би живот могао да им се одвија без проблема, постоји брига за најмлађе, а ту су и хигијеничари – да воде рачуна о чистоћи.

Дружина ових сисара, становника подземља, подељена је доследно и дословце на групу радника и групу нерадника. Живот је тако удесио да радници буду најмањи и да у њихово задужење спадају само најтежи послови: копају тунеле, избацују земљу, брину о снабдевању храном, као што је различито корење, изданци, сочно грмље, остаци оброка других животиња. Веома споро расту и остају мали чак и ако их у лабораторији прехранују!

Брзо, међутим, расту мишеви-кртице који ништа не раде као ни трутови код пчела. Али, у ову групу спадају животиње оба пола, с тим што женке не ра-

дунаца једноставно поједу! Мада ту постоји и редовна служба за одржавање чистоће.

За љубав мајке

Оволика несебичност је, наравно, у супротности са законима опстанка... Јер, као и пчеле радилице, женке радника хетероцефала заборављају на материнство, само да би одгајиле браћу и сестре. Живе само за добробит своје краљице-мајке. Зашто? То чак ни Дарвин није успео докраја да објасни. Садашњи познаваоци кажу следеће:

Матица код пчела или ова код мишева-кртица мисли само на репродукцију. Не занима је ништа друго. Зато, ако се остали не би побринули за њено потомство, она би сигурно угинула. Раднице се тако одричу материнства да би бринуле о деци заједничке

Изузетан чак и по изгледу. Природа је хетероцефалуса предодредила за живот у тамни, али му је подарила и неке особине на којима би чак и човек могао да му позавиди

имену Мтито Андеј, из Кеније, била је упорна и успела је да похвата читаву колонију ових животиња, њих око 40 и да им у лабораторији обезбеди услове сличне онима у природи. Пошто их је појединачно обележила, ради бољег препознавања, имала је довољно стрпљења да сачека пуну годину, како би им омогућила да се привикну на, ипак, нову средину. Онда је почела да прати њихово понашање и пажљиво бележи своја запажања.

Радим, не могу да растем

Међу хетероцефалима, како их можемо назвати, постоји строга подела посла. Чак би се могло рећи да се ради о некаквим друштвеним слојевима, јер се, у зависности од задужења, животиње међусобно разликују, чак и по тежини, као што је случај код неких инсеката. Све заједно предводи краљица или матица, једина способна да им обезбеди

ђају, а мужјаци учествују у стварању потомства, и то на једном вишем нивоу: ове чланове колоније задужене за репродукцију чека једина женка способна да рађа – већ поменута краљица или матица. Годишње на свет доноси око дванаест младунаца, понекад више. Величином подсећа на нерадне чланове заједнице, али се препознаје по развијеним дојкама, јер је и једина која храни младе.

Међутим, да би младунцима обезбедила неопходну топлоту, сви чланови колоније окупљају се око њих и греју их својим телима – док спавају и расту у главној одаји гнезда. Ако колонији неким случајем запрети опасност, опет сви заједно склањају младе на сигурно место, да би их, с проласком опасности, поново вратили на њихова места. Кад мајка престане с дојењем, радници младима обезбеђују храну. Истовремено, да у гнезду не би било нечистоће, све излучевине из црева мла-

мајке. Захваљујући томе њихови гени се преносе с генерације на генерацију и врста тако успева да се одржи.

Примећено је да се младунци, после мокрења, док су још влажни, узајамно чешу задњим ногама. На тај начин једни на друге преносе посебан хормон наслеђен од мајке, преко урина који блокира развој полних органа... Даље је опет све исто као код пчела и мравља.

Кад матица престари и није више у стању да обавља своју родитељску дужност, код неке од „нерадника“ нагло се развијају полни органи и она, као по некој законитости, мирно заузима њено место. Ако се то исто догоди и некој другој резервној женки, оне постају супарнице и то је сигнал за почетак борбе на живот и смрт. „Окруњена“ победница, наравно, седа на престо своје претходнице. И живот, у мраку, тече даље...

Д. Варгит

ЗАГОНЕТНА КАМЕНА ЈАЈА

ЧУДО
ПРИРОДЕ

Расечено,
камено јаје
има
и „жуманце“

Ово камење као да каже: „Чик
погоди шта сам!“ Вековима се и
није знало шта је...

они се осуше и попуцају,
да би нова киша у тако на-
стале шупљине доносила
нове талог.

Понекад је кишница бо-
гата минералима који се
кристализују и мало-пома-
ло, током времена, настају

баш чудни облици названи
камена јаја.

А сад ево у чему се ни
данас не слажу сви геоло-
зи. Све донедавно влада-
ло је мишљење које неки
још заступају да су септа-
рије настале у одређеном

геолошком периоду – не
зна се ком. Недавно су
двојица италијанских науч-
ника, Серђо Њани и Атос
Вјанели, после двадесето-
годишњег проучавања ка-
мених јаја, изнели смелу
теорију да су она настајала
некад, настају и даље и на-
стајаће убудуће. Зато не
постоји одређено доба у
ком су створена, а ту чи-
њеницу поткрепљује и по-
датак да сва пронађена „ја-
ја“ нису исте старости.

Не слажу се сви ни око
тога на који начин се обли-
кују септарије, али већина
верује да се талози посте-
пено и дуготрајно гомилају
око једног првобитног
тврдог чвора и тако јаје
постаје све веће и веће. А
онај чвор је језгро, то јест
камено „жуманце“.

Ко жели да пронађе ка-
мено јаје треба да понесе
неки гвоздени „бадаљ“ и
да га опрезно убада у зем-
љу, па где запне – ту је ја-
је. Њега треба пажљиво
откопати да се не разбије
и дивити се облику, вели-
чини и боји, која може би-
ти и сива и беж, али и азу-
роплава!

Још једна напомена: ни-
је довољно да имате
жарач и силну жељу да
пронађете камено јаје,
већ и да се тако опремље-
ни нађете ако не у Канади,
САД или у северозападној
Африци, оно бар у Фран-
цуској, Белгији, Холандији,
Немачкој, Енглеској,
Шкотској или Италији. За
сада се једино у тим зем-
љама зна за постојање
септарија.

М. К.

Има их у величинама од
препеличијег до ноје-
вог и сва су та јаја од ка-
мена. Када се пресеку
укаже се чак и „жуманце“,
такође камено. Иначе, и
споља и изнутра камена ја-
ја испресецана су као не-
ким жилама – опет каме-
ним. Нису то никакви фо-
сили, како су раније смат-
рали научници, него такоз-
вани септаријуми, а то је
врста седиментних стена.

Некада су људи наивно
веровали да су камена јаја
шала коју је измислила
природа. Радознали умови
су, међутим, и тада насто-
јали да докуче како је та
„шала“ настала. Први за
кога се зна да је то поку-
шао био је ренесансни ге-
није Улисе Алдрованди.
Тај лекар и природњак из
16. века настањен у Боло-
њи, око које се и дан-да-
нас проналазе камена јаја,
описао их је и приложио
цртеж у свом чувеном де-
лу „Природна историја“. Дело је, наравно, написао
на латинском, а испод
цртежа септаријума ставио
је овакво објашњење:

„Мрамор од природе
математички обликован“

Његов суграђанин Фер-
динандо Марсили који је
живео после славног док-
тора био је мање матема-
тички строг и каменим јаји-
ма дао је маштовит назив
– корњачине утробе.

Како је и геологија, по-
пут свих осталих наука
кроз векове прошла разне
фазе од претпоставки до
строгих тврдњи, тако да-
нас објашњење шта су
септаријуми гласи:

„Секундарна седимент-
на структура овалног об-
лика, од стврднутог лапор-
ца или глине, испресецана
жилама од калцита или
алабастера... итд.“

Ипак, дефиниција не зна-
чи да камена јаја и даље
не крију тајне о свом по-
реклеу. Нису научници ни
данас сложни у томе, иако

су од времена „корњачи-
них утроба“ протекли веко-
ви.

Пре свега, структура ка-
мених јаја је доста
сложена. Оне „преграде“
које се на латинском зову
септарије и по чему су ови
каменови добили име ис-
пуњене су кристалима ба-
рита, пирита, селенита,
кварца. И то говори о њи-
ховом пореклу. Научници
се данас углавном слажу
да су ова чуда природе на-
стала по киши, на оним
местима где земља про-
пушта воду, али има „чво-
рове“ од глинице. Киша
спира и односи делове тла
који се растварају у води,
док „чворови“ остају
чврсти. Кад гране сунце,

ПОД ВОДОМ ЈЕ, ПЕРИСКОП ИМА, ПОДМОРНИЦА НИЈЕ

Кад се укрсте ронилац и мотоциклиста, шта се
добије? Ако мислите да је комбинација немогућа,
само погледајте слику.
А шта је навело Шведанина Томаса Кјелстрема да
створи ово у свету јединствено возило, није баш
сасвим јасно. Он тврди да је одувек маштао да споји
своје две страсти. Љубав према морским дубинама и
мотоциклима.

Када је пре више од годину дана, почео „нешто да
петља“ око своје „хонде 350“, сви су га уверавали да
се латио узалудног посла. Па ко је још видео
мотор-амфибију?

Томас је био тврдоглав и та његова упорност се
исплатила. Кад је коначно мотор „хонде“ прилагодио за
подводну вожњу (а шта је тачно урадио, не жели да
ода), прикачио је перископ, навукао ронилачко одело и
– сад ужива. Може да се возика куда хоће и колико
хоће а да га при томе не боли глава због закрчених
улица и великог саобраћаја.

Сазнајемо да су се већ одговорни људи из „Хонде“
заинтересовали за Томасов изум. Можда нам
будућност доноси нову забаву – луду подводну вожњу
на мотору.

А ко мотор већ има, па ето му идеје да га претвори
у „мотоподморницу“.

– Сад ћу вам позвати оца, па њему то кажите.

Није био сан

Пошла је у мужевљеву собу мада је знала да је радио до касно у ноћ, али то се није могло одлагати.

Томас није схватао шта му Сара говори, па га је она просто одвукла до кухиње и посматрала његову реакцију. Деца су му притрчала и он је сву тројицу пригрлио и пољубио у косу.

– У чему је ствар? – упитао је.
– У Едију! – вриснула је Сара.

Остатак дана провела је у кревету, одбијајући да види Томаса и децу. Томас је предлагао да оду до психијатра, али Сара није хтела ни да чује. Признаје да се не сећа најмлађег сина, али не признаје да је луда!

Следећег јутра је спремила децу и испратила их до школе. На повратку, срела је познаницу чији син иде с Марком у разред.

– Здраво, Саро, баш добро што сам те видела. Мојој Елизабети је у суботу рођендан, нека дођу твоја три синчића обавезно.

– Којој Елизабети?

то може да брине њену другарицу. Увек је имала срећен живот. Радила је као врло цењен научник у Истраживачком центру, имала је доброг мужа и дивну ћеркицу.

Није прошло ни пет минута, Алиса је већ била ту. Загрлиле су се и Алиса је почела да јеца.

– Саро, очајна сам. Једино теби могу да се поверим, мада знам да ми не можеш помоћи.

– Алиса, како можеш то да кажеш? Зар нисмо једна другој увек помагале?

– Јесмо, али ово је нешто друго.

МАМА, ШТА ТИ ЈЕ ЈУТРОС?

Сара се пробудила рано и, зурећи у таваницу, размишљала да ли да одмах устане и спреми деци доручак или да пусти Пита и Марка да још мало одспавају. Пренула ју је дечја граја и Пит је улетео у собу, зајапурен.

– Мама, Еди ме опет удара! Реци му!

Сара се усправила у кревету.

– Еди? Ко је Еди?

Уто су се на вратима појавили Марк и још један дечак и одвукли га у ходник. Сара је протрљала очи и у трену била на ногама. Ко је то дете што у шест ујутро јури у пицами бо-соного по њеној кући?

Навукла је огртач и пошла у кухињу, одакле се чуо дечји смех. Три дечака су се јурила око стола.

– Децо, ко вам је тај Еди?

Деца су за тренутак стала, без речи, а онда су сва тројица углас повикала:

– Мама, шта ти је јутрос?

– Децо, доста шале! Ако ми одмах не одговорите, избацићу и вас и вашег Едија на снег. Јасно?

Марк само што није бризнуо у плач.

– То је наш братић Еди. Шта ти је скривио?

Сара је изгубила стрпљење.

– Шта је опет направио?

Сара се сручила у столицу.

– Томасе, молим те, не почињи и ти! Полудећу!

Тихо је плакала, понављајући да она ваљда зна своје синове. Нека се тај Еди сместа губи одатле. Неће дозволити да је ико прави лудом.

Тек тада је Томас схватио да Сара озбиљно говори и одвео ју је у собу, оставивши децу збуњену и уплашену.

Чим је затворио врата за собом, упитао је:

– Саро, шта је с тобом јутрос?

– Како шта је? Појавио се некакав Еди и сад сви покушавате да ме убедите да је то моје дете!

Томас је занемео. Да ли је могуће да је Сара заборавила њиховог најмлађег сина, да га је једноставно избрисала из сећања? Покушао је да је подсети на дан Едијевог рођења, на његове прве кораке. Узалуд. Онда је рекао да ће он спремити децу за школу, а она нека попије пилулу и још мало одспава.

Сара се поново пробудила у подне. Скочила је из кревета и пошла у дечју собу, у нади да је оно јутрос био само сан. Већ са врата угледала је три дечја кревета и три ормарића. Ту су биле и Едијеве ствари, одећа, свеске, чак и слике са летовања с Питом и Марком.

– Мојој ћеркици. Заборавила си да се тако зове? Значи, договорено?

Позив усред ноћи

Сара је кренула кући замишљена. Заклела би се да никад није видела Елизабету ни чула за њу. Решила је да следећих дана избегава сваки разговор, чак и са Томасом. Сутрадан му није рекла да први пут види његовог сестрића. Постајала је све депривнија и ћутљивија... све до дана кад ју је позвала Алиса.

– Саро, да ли имаш мало времена за мене? Хитно је.

– Наравно. Дођи, сама сам.

Одмах је знала да је посреди нешто озбиљно, јер Алису зна од своје седме године. Упознале су се у Дечјој болници и исте судбине зближиле су тада две девојчице. Обе су имале неки поремећај у формирању костију главе. Професор Даун уградио им је сићушну плочицу од племенитог метала која је омогућила нормалан развој. Захваљујући томе оне су сада здраве младе жене.

Ноћи које су провеле у истом болничком кревету да би храбриле једна другу везале су их за цео живот. Ретко би пропустиле иједан дан да не поразговарају бар телефоном.

Чекајући, Сара је размишљала шта

Ако ми и не помогнеш, знам да ћеш ме разумети... или бар покушати да ме разумеш. И сама се већ питам да нисам луда.

– Алиса, немој тако. Опустите се и све ми лепо испричај.

– Зато сам и дошла... Ево. Ја имам сина и ћерку, то сви знају, само ја не знам. Знам једино Ану, а сина сам први пут видела пре десетак дана.

Нагло је ућутала, покушавајући да из Сариних очију прочита шта мисли. А она је само узвикнула: „Зар и ти? Је ли то могуће?“ Није је разумела све док јој Сара није рекла. Тада су почеле хистерично да се смеју, да би се одмах уозбиљиле.

– Сад ми је мало лакше – рекла је Алиса. – Хоћу да верујем да смо ти и ја у праву, а остали не.

– Али, нас смо само две!

– Нека. Заједно ћемо покушати да сазнамо шта се то збива. Ја сам сигурна да ти имаш само два сина, а ти знаш да ја имам само Ану. Морамо утврдити ко су она друга двојица. Знамо само да то нису наша деца. Ко су онда?

Алиснина теорија

Следећа преподнева проводиле су заједно. Иако нису успевале да нађу објашњење, ипак им је било лакше после тих разговора.

Једне ноћи у Сариној кући зазвонио је телефон. Подигла је слушалицу и зачула Алисин шапат:

Слушај ме пажљиво. Сетила сам се да је пре месец дана један колега причао о неком летећем објекту који се спустио стотинак километара од нашег института. То је држано у тајности да се не би створила паника и да би се научницима дало времена да ступе у везу са посадом. Кад је изгледало да је веза успостављена, брод је једноставно нестао. Дуго после тога над тим местом могла је да се види ружичаста светлост. Ја тада нисам томе придава-

Сара је оклевала, али је ипак одлучила да пође. Интересовало ју је шта ће рећи.

Страшна мисао

Томас је испричао психијатру о Сарином понашању у последње време. У току разговора Сара је поменула операцију у детињству и питала да ли и даље треба да носи ту плочицу у предету потиљка.

Лекар је био изненађен.

– Зар је могуће да је још носите? То је требало извадити у осамнаестој години, јер више нема никакву улогу. Могу уредити да вас одмах приме у болницу. Интервенција је једноставна, већ поподне бићете код куће.

Кратак договор, и Томас ју је одвезао до болнице. Операција је била заиста лака. Остала је да лежи само три сата, а затим су се вратили кући. Сара је била расположена и одлично се осећала, али је, по препоруци лекара, одмах отишла у кревет и заспала.

За то време Алиса је нестрпљиво чекала Сарин позив. Око девет увече решила је да она позове њу. Јавио се Томас.

– Твоја пријатељица спава – рекао је. – Јави јој се ујутро. Била је у болници, али сад је све у реду.

– Шта се десило? – са страхом је упитала Алиса.

– Ништа страшно. Разговарала је с лекаром о оној вашој плочици. Сад јој је извађена, али то не значи да више нисте блиске – нашалио се Томас.

Алиса је промрмљала нешто као поздрав и спустила слушалицу. Да, та плочица их је стварно зближила. Увек су носиле при себи картицу на којој је писало да не смеју бити изложене дејству било какве струје или зрачења.

Изненада, Алиси је синнула мисао од које се просто одузела. Можда је управо тај сићушни део метала до сада спречавао продирање неких таласа који би их адаптирали као и остале? Није се усуђивала да помисли на најгоре. Па Сара је тек неколико сати без плочице!

Чим је свануло, Алиса је окренула Сарин број.

– Саро, драга моја, како си? Је ли било страшно?

– Напротив. Одлично се осећам. Знаш да сам после порођаја са Едијем рекла да више никад нећу ићи у болницу, али ово је стварно било лако.

– Мислиш на порођај с Марком? Ух, већ сам помислила да су те адаптирали. Него, слушај, имам нове аргументе у вези са Едијем.

– Алиса, о чему причаш? Шта у вези са Едијем? Ја с њим никад нисам имала проблема.

– Саро, молим те, немој да ми кажеш да сад мислиш да је Еди твоје дете.

– Алиса, ти се шалиш. Чији је Еди него мој? А, ево га! Дођи, Еди, да по здравиш своју тета-Алису.

С друге стране жице чуло се само кратко „клик“.

ла много значаја, јер верујем само у оно што сама проверим. Али данас, кад сам колегу питала о томе, гледао ме је бело: ничег се није сећао. Потом сам отишла до централног компјутера и – знаш шта сам утврдила? Изорисани су сви подаци из тог периода!

– Мислиш да то има неке везе с овим што се нама десило? – упитала је Сара.

– Имам о томе своју теорију и доказаћу је. Сигурна сам да су дошљаци из свемира убацили ту децу и у наше породице и у многе друге, и то на савршен начин: не само што су се уклопила као да су одувек ту, него су и мозгови људи адаптирани да их прихвате. Зато нико ништа не примећује...

– Осим нас две – завршила је реченицу Сара. – Али, зашто баш нас две?

– Не знам, али сазнаћу – одговорила је Алиса. – Сад морам да прекинем. Бао!

Сара је остала са слушалицом у руци, збуњена. Да ли је то могуће? Отишла је у децу собу, пришла Едијевом кревету и помиловала малишана по коси.

Ујутро јој је Томас рекао да је заказао преглед код најбољег психијатра.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ТРИ МАНАСТИРА У СРБИЈИ

У овој укрштеници нису уцртана црна поља, већ то треба да урадите сами док решавате укрштеницу. На крају описа дат је број црних поља у сваком реду. Црна поља су распоређена несиметрично, а има их укупно 18.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

ВОДОРАВНО: 1) скинути део оgrade, разградити – рожната плоча на горњој чељусти кита (1). 2) укоченост, спреченост (0). 3) савезна држава у САД – крвне жиле (1). 4) манастир код Пећи, грађен у периоду од 1327. до 1335. године по налогу Стефана Дечанског и његовог сина Душана. Добро очуване фреске представљају највећи ансамбл зидне декорације код нас (види слику 1) – афирмација – латинска скраћеница за „anni futuri“ (будуће године) (2). 5) багрем – женско име из миља (Шарлота) (1). 6) глас, звук – грчко слово (2). 7) окрајак, руб – муслиманско мушко име (политичар Хумо) – скраћеница за њутн (2). 8) учинити црним – умућено беланце од јајета (2). 9) утопити у води – знак за кило – део коњске опреме (2). 10) хемијски знак за силицијум – полет, занос – наш филмски и позоришни глумац (Тадић) (2). 11) знак за пико – амерички глумац (Рајан) – левовалиште у Боки которској (2). 12) повезати у одређен систем (0). 13) крзно од водене ласице – манастир у Србији, близу Рековца, саграђен је за време Стефана Лазаревића између 1407. и 1413. године. У унутрашњости цркве очуван је оригинални живопис. Манастир спада у ред најлепших споменика моравске архитектуре и византијског градитељства (види слику 2) (1).

УСПРАВНО: 1) откидати се од нечега и падати на земљу – развој, напредовање (1). 2) уређаји за пренос електричне струје на велике даљине – хемијски знак за ренијум (1). 3) манастир у Србији код Приштине, подигнут пре 1321. године, а представља задужбину краља Милутина. Фасаде су обрађене шарањем опеке и камена. Манастир је потпуно очуван и спада у најуспелије споменике архитектуре у средњовековној Србији (види слику 3) – градић у средњем делу Судана (1). 4) лучко место у Истри – црвени лук (1). 5) ирански номадски народ сарматског порекла – безбојно ароматично уље (2). 6) врста источњачке одеће, шалваре – врста штампарских слова, курзив (1). 7) старо име острва Виса – место у Бачкој – аутомобилска ознака за Зајечар (2). 8) хемијски знак за тантал – скраћеница за динар – потпуни, целокупни – место у Бачкој на Тиси (4). 9) богаљ – јако развијени зуби код неких сисара (1). 10) скраћеница за ерстед – најгори слој друштва, шљам – једна планета (3). 11) које има дебеле, снажно развијене усне – натаћи, насадити (1). 12) велики жупан Рашке од 1196. године, а краљ од 1217. године, назван Првовенчани (0).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: КРУГОВИ, ранари, озивати, зборник, они, А, мј, ланк, а, корна, КОЊ, сав, епитет, дужан, С, она, Ана, НОР, лак, Аман, во, Цо, „Ами“, хелија, виталан, стезање, силикат.

ЉИЉАК:
МАЛИ,
РУЖАН,
КОРИСТАН

ЖРТВА СЕ ЈЕДЕ О

ОВИХ НЕОБИЧНИХ СТАНОВНИКА НОВОГ БЕОГРАДА МНОГИ СЕ САСВИМ БЕЗРАЗЛОЖНО ПЛАШЕ

Спарно септембарско вече. Ваздух у стану устајао, једва се дише. Ни напољу није много боље. Ипак излазим на терасу: стотине комараца насрћу на мене. Ударам се по лицу, врату, раменима, ногама. По целом телу осећам свраб али и даље остајем на тераси. Мада је мрак пролећу птице. Питам се које су. Већ годинама их виђам и чудим се што су ћутљиве. Никад нисам чула да цвркућу.

— Мама, Соња те зове на кафу! — прекида ме син из размишљања.

— Ево, одмах — одговарам и улазим у собу. Квасим парче вате сирћетом и прелазим у стан прекопута масирајући натечену кожу.

Тек што сам села и узела тацну у руке из мог стана су се чули престрављени крици. Одузела сам се. Мора да се догодило нешто страшно кад оба дечака вриште. Улетела сам у кућу: били су потпуно ван себе а то сам постала и ја кад сам схватила шта је разлог њиховом ужасу. Ништа мање избезумљен од нас, летео је слепи миш. У тренутку сам схватила да оне птице које сам годинама посматрала нису уопште птице већ — слепи мишеви. Сад је било потпуно јасно зашто их никад нисам чула да цвркућу.

Зграбивши дечаке за руке, изјурила сам из собе и потражила спас код комшија. Ни за живу главу ни-

сам хтела да се вратим све док одважнији мушкарци нису истерали миша из собе. Отада ми више не пада на памет да у сумрак отварам врата и прозоре. Сувише се бојим тих крилатих чудовишта — завршила је своју причу наша читатељка Цеца, која и даље живи у паничном страху од слепих мишева којих ето има, и то у поприличном броју, у новобеоградском насељу Блок 45.

Кадифена крилца

Сасвим другу причу чули смо од Дуце Доленца. Слична је са Цецином утолико што је и он први сусрет са слепим мишем доживео на реци.

— Имао сам дванаест година — прича он — када сам возећи се са другарима по Дунаву угледао у шупљини старе и велике врбе слепог миша како виси окачен ногама за грану. Како смо се у то време сви прилично занимали за живи свет око нас, одлучили смо да слепог миша скинемо са дрвета и однесемо кући. Пришли смо чамцем уз стабло, и успели да животињицу докачимо веслом. Пала је на дно шупљине одакле смо с доста мукe успели да је извадимо и ставимо у чамац. Наш плен није био нарочито велики; распон крила му није био већи од двадесетак центиметара, али је био веома ратоборан. Широ је крила, показивао нам оштре

зубе који су, онако искежени, богами опомињуће деловали, покушавао да уједе. Са оним малим округластим ушима и истим таквим очицама изгледао је ужасно ружно и застрашујуће.

Одлучили смо да га однесемо мојој кући. Пазећи добро да ме не уједе, ухватио сам га за врхове крила: био је необично лак а кожа му је била мекана као да је од кадифе. Стрпао сам га у папирну кесу и тако однео до куће. Истресао сам га на под: почео је да се гегуца, шири крила. Ваљда је хтео да побегне. Међутим, није могао јер му је једно крило било полураширено: изгледа да смо га повредили кад смо га скидали веслом са дрвета. Њопао је около кезећи се на нас и даље. Слично се понашао и следећих дана: наше пријатељство није прихватио. Чак ни када смо му доносили ноћне лептире за које смо мислили да ће му представљати ако не укусан, оно бар какав-такав залагај. После недељу дана био је вероватно толико изгладнео да је одустао од непријатељства и решио да поједе лептира којег смо му дрвцетом догурали до њушке. У сласт је јео. У муклој тишини у којој смо га посматрали, чуло се само његово мљацкање.

Мада смо сада очекивали да ће се нешто у нашим

односима променити, то се није догодило. Наш „кућни љубимац“ је и даље покушавао да нас уједе кад му се приближимо, само срећом, то није дуго потрајало. После неколико дана почео је да дозвољава да га додирујем по леђима док једе па чак и да га узмемо у руке док грицка свој дневни оброк. Заимљиво је да ниједног лептира ни неку бубу коју бисмо ухватили, никада није почињао да једе од главе већ од репа. И ако бисмо је окренули главом према његовим устима, он би је њушкицом окретао све док не стигне до репа. Тек онда би се бацао на њу. А апетит му је био за сваку похвалу. Јео је све што бисмо му понудили чак и пауке, али највише је волео вилине коњице.

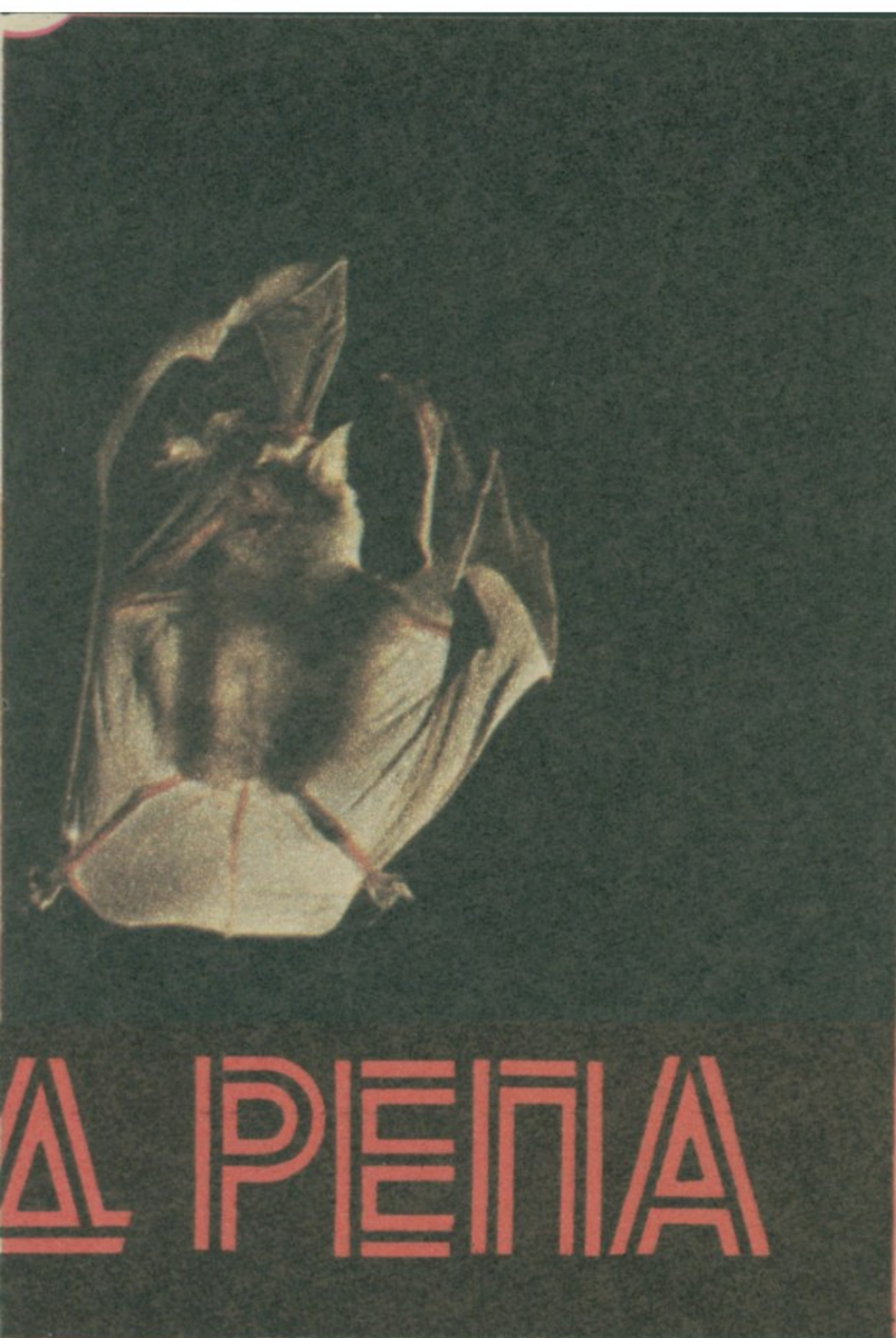
Спавао је с главом на доле, закачен за крпу коју сам закуцао за леђа ормана. На њој је углавном проводио дан осим кад бисмо га узимали да га нахранимо. Живот је водио ноћу: спустио би се низ крпу на под и по целу ноћ шетао. Слушао сам га како лупкајући поврећеним крилом о под иде из собе у собу. Успављивао сам се уз тај звук. Ујутру бих га налазио окаченог о крпу.

Ко зна колико би потрајало наше дружење да ми једног дана није дошла тетка у госте. Испричали смо јој за слепог миша иза ормана али није показива-

ла ни најмање воље да га види. До сусрета је ипак дошло и то ноћу: тетка је пошла у клозет, слепи миш у шетњу и тако се догодила несрећа. Не желећи да нас светло пробуди, тетка је кренула по мраку и нагацила слепог миша. Осетивши под ногама нешто меко схватила је на шта је стала и вриснула: сви смо поскакали. Слепи миш је био мртав.

Лет преко два континента

Прочитавши ове две, у основи различите приче, неупућени читалац би могао да се запита одакле слепи мишеви у граду? Почећемо од тога што ћемо рећи да се слепи мишеви потпуно неоправдано тако зову, јер, нису ни мишеви а нису ни слепи. Љиљци, како гласи њихов исправан назив, спадају у засебан ред Chiroptera и после глодара имају највећи број врста у животињском царству. Нимало случајно. Љиљци су једини сисари који имају активан лет па према томе није чудо што су освојили релативно врло слободну еколошку нишу — једини конкуренти су им птице. Већина врста храни се летећим инсектима и то је и један од важнијих разлога што живе у градовима. Наиме, светла градова неодољиво привлаче инсекте а ови опет — љиљке. Осим тога

ДРЕПА

градови пружају велику могућност проналажења дневних склоништа. Сетимо се само бројних кровова. Они нуде и богомдано уточиште за зимски сан, у који многе врсте и падају. Али не све. Има и оних које се селе на југ: у медитеранска подручја. Највећа селица међу љиљцима је велики сиви амерички слепи миш: он прелети, готово с краја на крај, обе Америке, Јужну и Северну.

Да ли због свог, истини за вољу заиста застрашујућег изгледа, тек љиљци су од памтивека у традицији многих народа симболи мрачних и злих сила. Сетимо се да је сецкано крилце слепог миша незаоби-

лазни састојак љубавних напитака. Људи их се, углавном потпуно безразложно боје као што смо и видели из наше прве приче. А љиљци, изузев понекад крволочних припадника јужноамеричке фамилије вампира, не нападају ни крупне сисаре, поготову не људе. Они не само што нису опасни него су и веома корисни јер су изванредни, много више од птица, заслужни за регулацију инсеката. Осим тога, будући да се хране цветним нектаром, врше и опрашивање. Више их нећемо хвалити, ваљда је и ово довољно да промените мишљење о њима.

О. Вукадиновић

УСЛУГА ЗА УСЛУГУ

КО ЈЕ БИО ТАЈ ДАУНИНГ?

Најчувенија лондонска адреса Даунинг Стрит број 10, пуних двеста педесет година званична резиденција британских председника владе, и то једна од најскромнијих у свету, једноставна је класична зграда каквих је у Лондону на хиљаде. Ова се адреса свакодневно појављује у новинама на свим континентима без ближе ознаке и готово сви знају да је реч о британској влади.

Али, мало ко, осим историчара, зна ко је био тај Даунинг чије име носи ова славна улица и како је број 10 постао резиденција британских премијера.

Џорџ Даунинг (1624-1684) био је син гувернера британске колоније (данас савезне америчке државе Масачусетс) и вратио се у Енглеску да би у служби Оливера Кромвелла, вође енглеске буржоаске револуције који је одбио краљевску круну и постао протектор Енглеске, Шкотске и Ирске, постао шпијун против присталица монархије.

Када је Кромвел погубљен и поново проглашена краљевина, Џорџ Даунинг је окренуо ћурак и одмах постао шпијун за рачун монархиста.

Да би га за те услуге наградио, краљ Чарлс II дао му је титулу баронета и закупна грађевинска права на земљишту преко пута тадашње краљевске палате Вајтхол. Даунинг је ту саградио низ зграда и распродао их по астрономским ценама онима који су имали жарку жељу и много новца да се настане у краљевом комшилуку.

Захваљујући овом шпекулантском потезу улица где су палате подигнуте понела је Даунингово име.

Када је на енглески престо сео Џорџ II, Даунингова земљишна права управо су истекла и куће у Даунинг Стриту постале су власништво круне.

Џорџ II дао је 1735. године малу палату у Даунинг Стриту број 10 серу Роберту Волполу, свом председнику владе и од тада па до данас то је традиционална резиденција свих британских премијера. У њој се већ неколико година налази први британски председник владе (конзервативне) нежнијег пола - „Гвоздена Леди“ Маргарет Тачер.

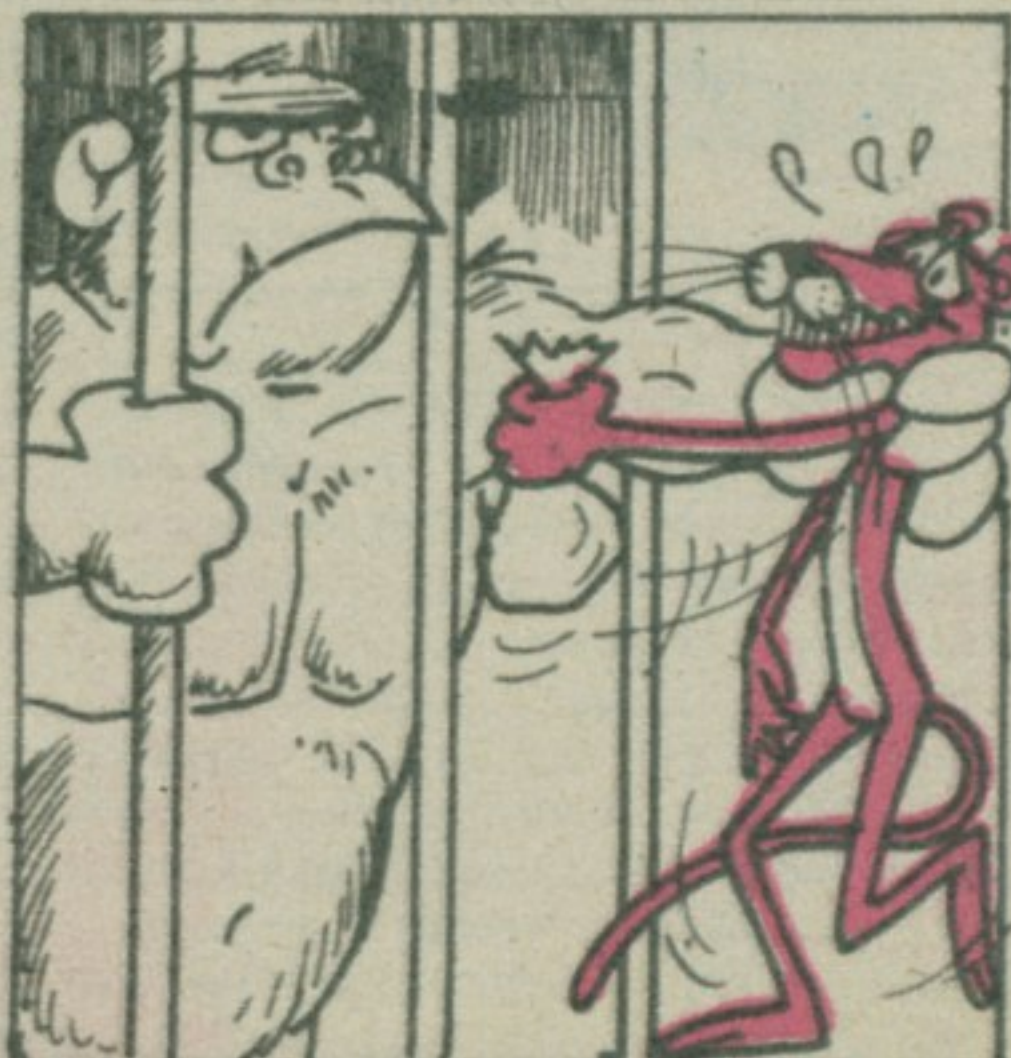
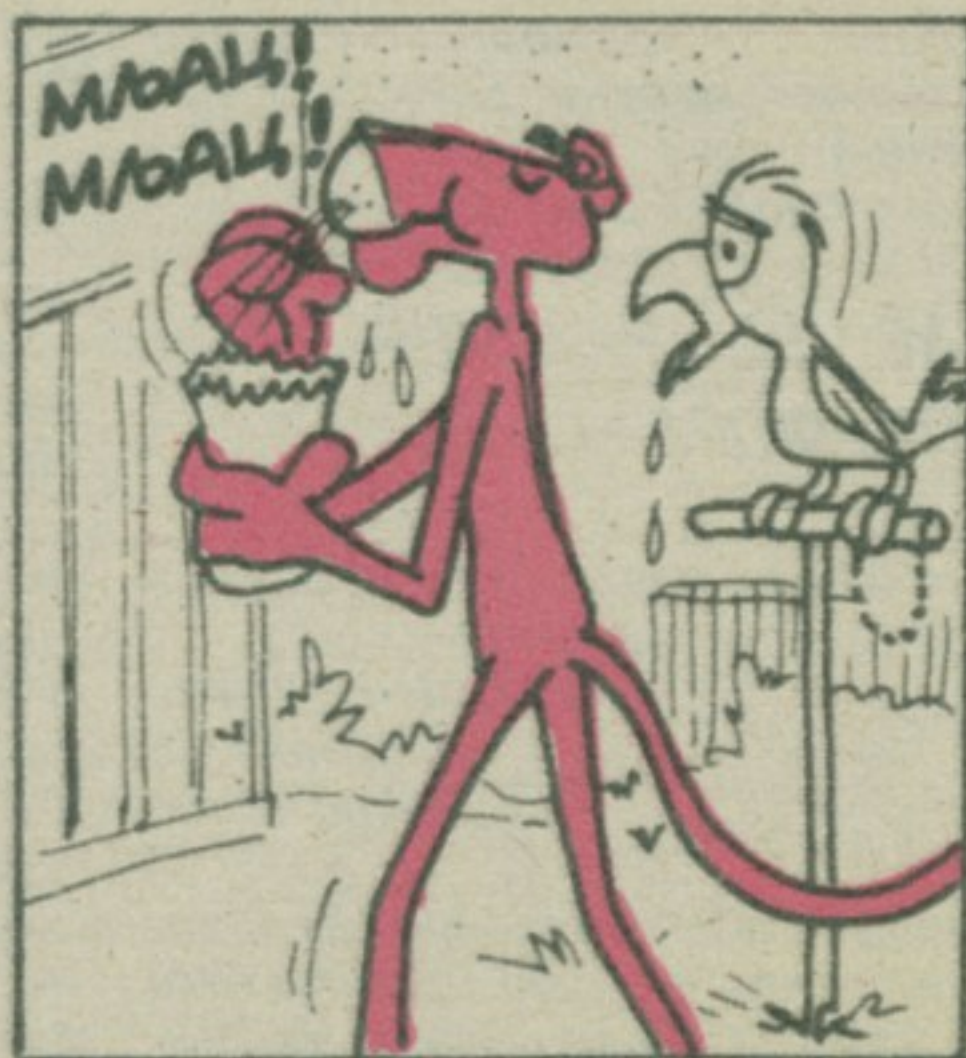
Тако једна од најчувенијих улица на свету није названа ни по националном хероју, ни по великом добротвору већ по шпијуну и шпекуланту који ни самим Енглежима није нимало симпатичан.

Б. Д.

Илустровао Димитрије Костић

ПАНТЕР ПАНТА

ПРЕЖИВЕЛИХ, ИПАК, ИМА

Недавно су многе новине објавиле да је и последњи преживели путник са „Титаника“ умро. Чула сам, међутим, да има још преживелих. Да ли је то тачно?

САЊА ИВОШЕВИЋ
Паунова 73
11000 Београд

У те „многе“ спада и „Забавник“ који је у једном од својих последњих бројева одговарајући на питање читаоца пренео вест америчке агенције УПИ да је и последњи преживели са Титаника умро. Ти си, ипак, у праву, преживелих још има, а и новинске агенције и листови, као што видиш, некад греше.

Осамдесетогодишња Енглескиња Ева Харт из Чедвел Хита имала

је седам година када се априла 1912. с родитељима укрцала на „Титаник“, али се и данас живо сећа трагедије. Мајка и она биле су међу 700 преживелих. Оца је последњи пут видела код чамца за спасавање. Рекао јој је само: „Чврсто држи маму за руку“. Ева тада није знала да њен тата неће бити у следећем чамцу и да је на снази правило „деца и жене први“.

Отада су прошле седамдесет и четири године, али се Ева Харт још боји мора и никада не путује бродом.

Евина прича објављена је у енглеском часопису „Викенд“ 9. априла ове године.

РУКА ЗА БРАДУ

Данас многи мушкарци, нарочито млади, носе браду. Занима ме да ли је то обичај, мода или нешто треће?

БОРО ШУРЛАН
Веселина Маслеше 42
78000 Бања Лука

Ношење браде, њено подрезивање, украшавање и бријање мењало се вековима, зависно од народа, религије, моде, занимања, социјалног стањења, закона, обичаја... Кроз своју историју, која је дуга колико и историја човечанства, брада је била пуна, дугачка, шиљата или на два шиљка, царска, „бакенбард“ с дугачким залисцима, четвртаста, лепезаста, такозвана „зечја нога“, „котлети“, брадица, морнарска, нордијска, козја итд. Код старих, примитивних, али и културних народа, била знак зрелости, мужевности и достојанства. Јевреји су носили браде, а бријали су их само у знак жалости за мртвим. Асирци и Вавилонци носили су стилизоване коврцаве браде. Персијски краљеви уплитали су у браде златне нити као симбол моћи и богатства. Стари Египћани су браде најпре бријали, а затим, под семитским утицајем стављали вештачке, дакле, нешто као перике за лице. У Грчкој се брада носила до Александра Македонског, а у старом Риму, у 3. веку пре наше ере, уведен је обичај да се лице брије. У средњем веку брада се већином носила у Византији и околним земљама. Овај украс мушког лица, често симбол достојанства и власти, носили су и неки енглески краљеви. Брада је красила и лица многих средњовековних српских великодостојника.

Одувек је насилно резање или чупање браде сматрано великом увредом и срамотом. „Ко се нађе

да чупа браду властелину или добру човеку, да му се рука одсече“ каже 37. члан Душановог закона. Код муслиманских народа, по узору на Мухамеда, брада је била знак части и угледа, па се и у нашим крајевима говорило да се Турци заклињу брадом пророковом. Браде у раном средњем веку носе и папе, али католичко свештенство, као ни свештеници Далеког истока, не носе ни браду ни бркове. Али, браду пуштају мисионари и пустињаци, затим православни свештеници, протестантски пастори и јеврејски рабини.

По узору на западноевропску моду, руски владар Петар Велики наређује да се брада брије. И не само то: прописао је висок порез на ношење браде.

Француска мода у 18. веку тражи да лице буде обријано, али следећи век то мења и брада се опет носи. Она је била украс лица многих уметника и мислилаца. Наш век доноси обичај да се бра-

да брије, што данас чини већина мушкараца. У новије време, нарочито код младића у целом свету, брада је опет у моди.

И у нашем народу брада је често била знамење богатства, обила, среће. Одатле потиче изрека „пуна шака браде“ и „омастио браду“. У народној поезији брадатом човеку се обраћа с поштовањем: „Златна брадо, стари Југ-Богдане...“. У приморју се и данас за старијег човека достојног поштовања каже „барба“, што на италијанском значи „брада“.

РУКАВИЦЕ У ЛИЦЕ ЦЕНТАРФОРА

Зашто фудбалски голмани бране у рукавицама?

ХАСАН НУРКИЋ
Слатина 35
75000 Тузла

Некада су најчувенији фудбалски голмани, као што су били Грошич, Замора и наш Беара, брани-

ли и најјаче ударце – голоруки. Али са развојем фудбалске игре усавршавала се и производња фудбалске опреме: појавили су се нови типови лопти, копачки, штитника за ноге (јер фудбал је све мање игра, а све више рат!) и као врхунац сарадње технолошких и спортских стручњака – голманске рукавице. Оне омогућују голману да ударац лакше заустави него голим прстима, јер су рукавице израђене од комбинације нарочите коже и гуме за коју се лопта „лепи“. То је посебно важно ако се утакмица игра по киши кад је лопта клизава. Наравно, лошем голману не могу да помогну ни најбоље рукавице: до краја каријере, односно до пре неколико година, славни енглески голман Гордон Бенкс бранио је без рукавица. Његове огромне шаке биле су моћније од најубојитијих шутева.

За разлику од голмана у фудбалу, рукометни чувари мреже лопту најчешће одбијају, и врло ретко хватају. Неки садашњи голмани наше прве фудбалске лиге рекли су нам да им рукавице дају и нарочиту сигурност кад улећу у дуеле или се, у борби за лопту, бацају у мноштво ногу и крампона.

ОСНОВНА ШКОЛА КОШАРКЕ

Желела бих да тренирам кошарку у „Црвеној звезди“ или „Партизану“, али не знам адресу и телефоне ових клубова, као ни како могу да се учланим. Молим те да ми помогнеш.

АЛЕКСАНДРА МАТИНОВИЋ
Миријевски венац 30
11000 Београд

У кошаркашком клубу „Црвена звезда“, који се налази на Малом Калемегдану број 2, рекли су нам да учлањују девојчице и дечаке рођене од 1973. до 1976. године. Изузетно може да буде примљено и старије дете, али ако је изразито високо и исто тако талентовано. Распоред тренинга зависи од годишта, јер су младе кошаркашице и кошаркаши распоређени по групама зависно од године рођења. У овом клубу напомињу да

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Бранкица Георгиевска, Илинденска 57, 92210 Про-биштип – има 12 година, сакупља салвете и значке, слуша музику, свира на виолини, тренира рукомет.

Љиљана Ћирић, Маршала Тита 13, 22406 Ририца – има 10 година, сакупља лутке и постере, навија за Партизан.

Корнелија Надић, Љубљанска 5, 54000 Осиек – има 15 година, воли путовања, шетње, музику, дописивање и животиње.

Бојан Јованић, Маршала Тита 29, 11300 Смедерево – има 14 година, сакупља постере, воли музику и спорт, навија за Партизан.

Катја Булић, Жртава фашизма 42, 51000 Ријека – има 11 година, сакупља значке и марке.

Зоран Илијевић, Ивана Косанчића ц/7, 19320, Кладово – има 19 година, воли музику, сакупља значке.

Јелица Ђорђевић, Насерова 42, 15000 Шабац – има 12 година, воли музику, спорт и животиње, сакупља салвете и постере.

Борис Новаковић, Браће Рибар 53ц, 71000 Сарајево – воли спорт, музику и компјутере, прави макете авиона, гаји рибице.

Игор Срдош, Шибенска 6, 51000 Ријека – има 13 година, сакупља постере, марке, значке, писма, салвете и „Забавнике“.

су за учлањење и тренинге нарочито погодни летњи месеци. Детаљнија обавештења могу да се добију на телефон 623-501.

Кошаркашки клуб „Партизан“ налази се у Хумској 1, а телефони су 648-630 и 648-395. Услови за пријем у овај клуб су слични као у „Звезди“: примају девојчице и дечаке од осам-девет година и старије. И овде се тренира у групама, односно школама кошарке, подељеним према годинама рођења.

Наравно, у оба клуба медицински стручњаци утврђују да ли је дете здраво и способно да се не сметано бави спортом, а тренери да ли је и колико надарено за кошарку. И још нешто: и „Црвена звезда“ и „Партизан“ желе да у своје редове приме само девојчице и дечаке који у школи имају што боље оцене!

АКО ЛАЖЕ ЛОПОВ – НЕ ЛАЖЕ АПАРАТ

Данас се у криминалистици често спомиње и употребљава такозвани „детектор лажи“. Занима ме какав је то апарат и како ради.

БОЖИДАР ДРАЖИЋ
Анице Буторац 11
51250 Нови Винодолски

Апарат за откривање лажи је једно од нових средстава у кривичној истрази које употребљава полиција у неким земљама. Али, подаци добијени помоћу „детектора лажи“ не прихватају се свуда као сигуран доказ пред судовима, јер наука још није потпуно усвојила овај начин откривања „истине“.

Испитивање помоћу овог инструмента засновано је на томе што се у телу осумњичене особе јављају реакције које она не може да контролише као што су црвенило лица, убрзан рад срца, односно пулса, гутање пљувачке и разни други видови узбуђења. Апарат за откривање лажи бележи такве промене у телу. Међутим, успех оваквог испитивања много зависи од осетљивости инструмента и још више од способ-

ности стручњака који обавља сам тест. Сматра се да је од тих услова најважнији овај последњи.

Приликом одабирања реакција које апарат треба да региструје, предност се даје онима које испитивано лице не може да контролише, а то су обично крвни притисак, пулс и дисање. Али, ниједна од ових реакција није, сама за себе, довољан доказ да испитивана особа лаже. Кад се посматрају заједно, могу да буду прилично поуздан знак да ли је у питању лаж или истина. За тело особе која се испитује причвршћују се разни делови иначе веома осетљивог уређаја и тако се добија писмени траг о реакцијама осумњичене особе док одговара на питања.

У целом поступку неопходно је да се испитивач детаљно упозна са случајем, јер ће само тако моћи да постави сасвим одређена питања. Затим следи постављање мноштва разних питања која немају никакве везе са случајем да би се установило какве су „нормалне“ реакције испитиване особе. После тог, испитивач поставља питања оба типа: и она која немају везе са случајем и она која се односе на њега.

При овом се начине три или четири снимка, најчешће графолошка, која се затим проучавају како би се видело где је дошло до необичајене емоционалне реакције. Да би се избегла могућност случајне реакције лица, одређени одговор мора да се појави на најмање два различита снимка са истом реакцијом.

ХРАБРИМА – МЕДАЉА ПОЗЛАЋЕНА

Мој друг Марко тврди да Медаља за храброст може да се добије само у рату, а ја мислим да ово одликовање могу да „освоје“ и храбри у миру. Ко је у праву?

ВОЈО ПЕТКОВИЋ
Титоградска 17
52000 Пула

Медаља за храброст је прва по рангу међу медаљама, а 36. у рангу одликовања СФРЈ. Установљена је 15. августа 1943. Нацрт је израдио наш познати сликар Ђорђе Андрејевић Кун. Ова медаља је израђена од позлаћене легуре. На лицу је лик борца с пушком, а на наличју две гранчице ловора између којих је петокрака звезда и натпис ЗА ХРАБРОСТ. Додељује се припадницима оружаних снага СФРЈ који су у борби против непријатеља извршили једно или више дела у којима је дошла до изражања њихова лична храброст. За таква дела ова се медаља додељује и грађанским лицима која су у изузетно опасним ситуацијама, спасавајући људске животе и материјална добра, показали своју несебичну храброст и самопрегор. Медаља за храброст носи се о траци, на грудима.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

в. д. директор НО ПОЛИТИКЕ
др ЖИВОРАД МИНОВИЋ
В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник“
Влада Булатовић Вић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Вић
Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Греси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљејић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Вић, Зефирино Греси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Верагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патригић, Зоран Петковић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Станковић, Недељка Ствић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномерковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 150 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.656,00 динара, полугодина 3.312,00 динара, годишња 6.624,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 3.312,00 динара, полугодина 6.624,00 динара, годишња 13.248,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:	
САД	\$ 42.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 93.-
ШВЕДСКА	Шкр. 290.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 285.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 79.-

Уплате из иностранства слати на дефинисан рачун НО „Политика“ код „ИН-ВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ:
ПЛАКАТ ТУЛУЗ-ЛОТРЕКА

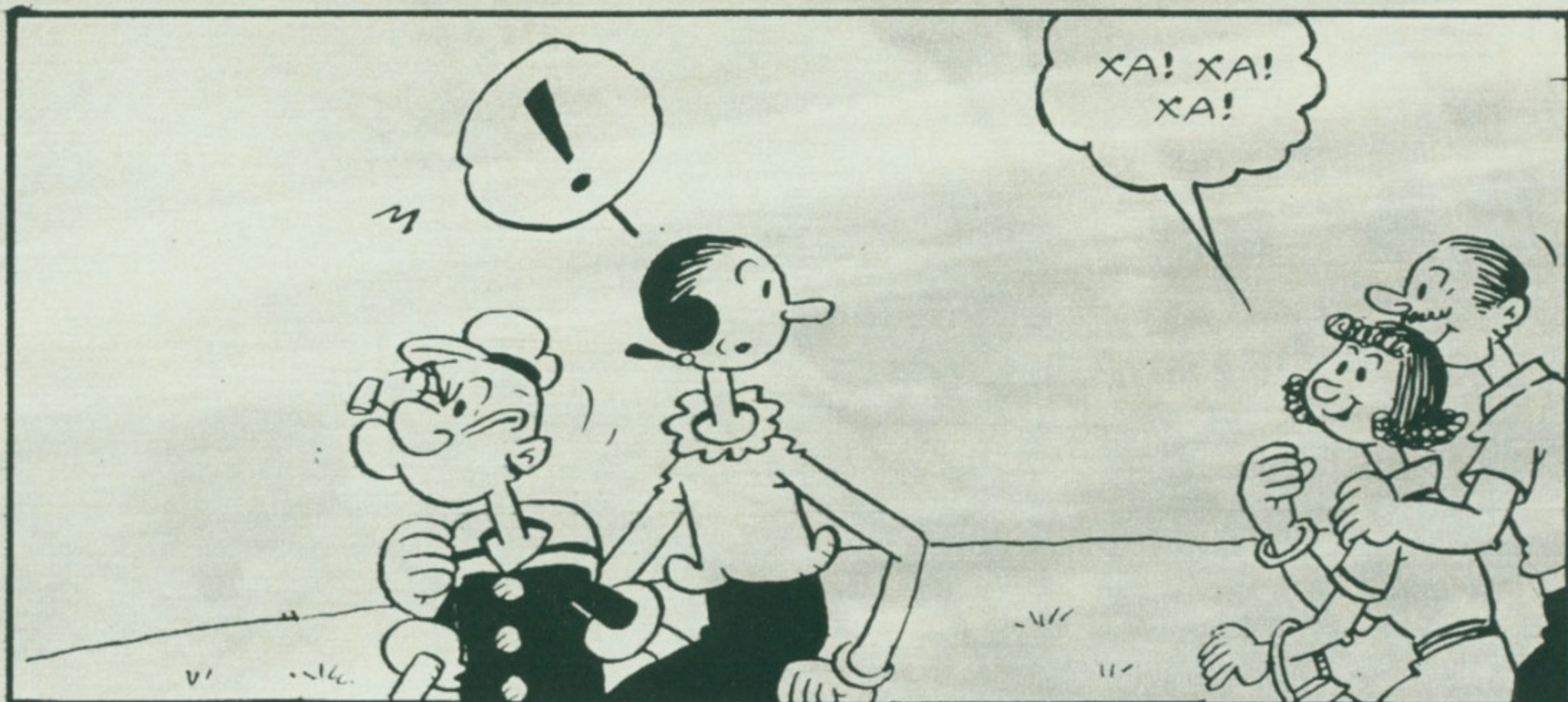
играјте се
сладише се

и ишшаљкама
бомбонама

ПОПАЈ

ХА! ХА!
ХА!

СВЕТ НАМ СЕ СМЕЈЕ
КАД НАС ВИДИ
ЗАЈЕДНО!

СУВИШЕ СИ НИЗАК
ЗА МЕНЕ!

ТАКАВ САМ
КАКАВ
САМ!

ИЗГЛЕДАМ СМЕ-
ШНО КАД СТА-
НЕМ ПОРЕД
ТЕБЕ!

НЕ МОГУ
ВИШЕ ДА
ПОРА-
СТЕМ!

ТРЕБАЛО БИ ДА СЕ ШЕТАМ
САМО СА ВИСОКИМ МОМЦИМА!

ЈЕ ЛИ?

ЕЈ, ШТА ТО
РАДИШ,
ЧОВЕЧЕ?

11/24

ДОБАР ДАН!

© 1985 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

BUD AGENDORF

